

ZELEN.KOM

**Katalog potencialnih neakreditiranih
mikrodokazil
Filozofske fakultete
Univerze v Mariboru**

2025

ZELEN.KOM

ZELEN.KOM

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN ODPORNOST

Univerza v Mariboru

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

Katalog potencialnih mikro dokazil (v postopku akreditacije) Filozofske fakultete Univerze v Mariboru (gradivo projekta, interno)

Predgovor

Pred vami je katalog izobraževalnih modulov (potencialnih mikro dokazil, neakreditiranih) za različne ciljne skupine kot produkt dela, opravljenega v okviru projekta *Zelen.kom*. Moduli so del vzpostavitve mehanizmov komuniciranja okoljske krize kot priložnosti. Pripravljali jih je projektni tim *Zelen.kom*, ki ga sestavljajo raziskovalke in raziskovalci z dolgoletno prakso pripravljanja in izvajanja različnih dodatnih izobraževanj ter univerzitetnih programov. Katalog je namenjen interni rabi. Moduli so bili oblikovani po pregledu raziskav s področja komuniciranja podnebnih sprememb in določitvi uporabnosti vsebin, sondiranju in analizi potreb, praks ter stališč delodajalcev v gospodarstvu in negospodarstvu, odločevalk in odločevalcev v lokalnih ali regijskih skupnostih, ustanovah vseživljenjskih izobraževanj, poklicnih skupnostih. Raziskave so bile opravljene v Pomurski, Podravski, Koroški, Savinjski, Zasavski in Spodnjeposavski regiji. Tako smo nagovorili različne sektorje, industrijo, kmetijstvo, turizem in javno upravo. Analiza potreb in stališč ter identifikacija nevroalgičnih točk je ponudila vsebine modulov kot potencialnih (neakreditiranih) mikro dokazil.

Po končanih postopkih akreditacije bodo rezultat javno dostopni uradni dokumenti, torej izobraževalni moduli oziroma mikro dokazila.

V katalogu izobraževanj predstavljajo polja, ki so podložena rumeno, samostojno delo slušatelja in tudi njihove predstavitve.

Katalog mikrodokazil

Biodiverziteta v antropocenu	5
Okoljska etika za zeleni prehod z osnovami argumentacije.....	7
Antropogene prostorske spremembe.....	9
Kdo dvomi v okoljsko krizo?.....	11
Novi priložnosti za kmetije v času okoljske krize	13
Včeraj, danes in jutri – kako živeti z okoljsko krizo?.....	15
Vzgoja z umetnostjo kot način angažiranja za (so)delovanje pri gradnji solidarne, zelene in trajnostno naravnane družbe.....	17
Čebele in drugi opraševalci rastlin v literarnih zgodbah, pregovorih in strokah	19
Terminologija	21
Od skrbi do dejanj: Reševanje okoljskih izzivov s pomočjo sobe pobega.....	23
Skrb za okolje kot del blagovne znamke delodajalca.....	25
Ali je »zeleno« res zeleno? Problem in prepoznavanje zelenega zavajanja	27
Vzroki, problemi, dileme in rešitve podnebnih sprememb – med posameznikom in družbo.....	29
Kaj nas preteklost lahko nauči o prihodnosti – zgodovina in podnebne spremembe	31

Biodiverziteteta v antropocenu

V mikrodokazilo se kombinirajo naslednji moduli:

- *Gremo na travnik: vroče točke biodiverzitetete v Sloveniji* (štev. 17), BIO,
- *Prostorski ukrepi za povečanje biodiverzitetete in izboljšanje podnebne nevtralnosti* (štev. 21), BIO/GEO,
- *Na posameznika osredotočene strategije spodbujanja prokoljskega vedenja* (štev. 55), PSI,
- *Izobraževanje za trajnostnost* (štev. 18), GEO/SOC.

Predvidena ciljna skupina:	negospodarstvo
Izvajalci:	biologija, geografija, psihologija
Obseg v šolskih urah:	25–30 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– razumevanje problematike zmanjševanja in izgube travniških ekosistemov in njihovih ekosistemskih storitev;– spoznavanje koncepta bioetike na osnovi obravnave modela etične presoje, povezane s travniki;– analiziranje in uporaba obstoječe prostorske podatkovne baze rabe prostora, razširjenosti organizmov ter krajinskih elementov/značilnosti/prvin;– predlaganje rešitev za ohranjanje in vzpostavitev krajinskih elementov/značilnosti/prvin v Sloveniji;– razvijanje spretnosti kritičnega in poglobljena razpravljanja o temah, vezanih na okoljsko krizo;– uporaba pridobljenega znanja na konkretnih primerih oblikovanja politik;– poznavanje in vrednotenje obstoječe prakse izobraževanja za trajnostnost v formalnih in neformalnih okoljih;– aplikativna izobraževalna transformacija ter izkustveno preizkušanje, raziskovalna in kolegialna refleksija.
Oblika dela:	predavanja, računalniško delo
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Škornik, S., Paušič, I., Bakan, B., & Kaligarič, M. (2023). <i>Katalog polnaravnih travnišč Slovenije</i> (1. izd.). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/783.– Ivajnsič, D., Kaligarič, M., Škornik, S., Pipenbaher, N., Grujić, J. V., Donša, D., Žiberna, I., Recko Novak, P., Jevšnik, D., Tivadar, A., Žnidarko, A., Bovha, D., Kohek, Š., Brumen, M., & Strnad, D. (2022). <i>Krajinske značilnosti in ukrepi bodoče kmetijske politike v Sloveniji: CRP V4-2018: končno poročilo</i> (str. 221). Fakulteta za naravoslovje in matematiko; Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko.– Mills, S. (2022). Personalized nudging. <i>Behavioural Public Policy</i>, 6(1), 150–159.– Mednarodna konferenca Pokrajina in trajnostni razvoj, 3. (2021). <i>Mednarodna konferenca Pokrajina in trajnostni razvoj = International Conference Landscape and Sustainable Development</i>. Društvo učiteljev geografije Slovenije. http://trajnostni.splet.arnes.si/files/2021/04/ZBORNIK-Mednarodna_konferenca_TRAJNOSTNI-RAZVOJ-2021.pdf.
Jezik izvedbe:	slovenski (in/ali angleški oz. in/ali nemški)

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Gremo na travnik: vroče točke biodiverzitete v Sloveniji	Razumeti pomen travniških ekosistemov pri ohranjanju biodiverzitete; spoznati ekosistemske storitve travniških ekosistemov; razumeti problematike zmanjševanja in izgube travniških ekosistemov in njihovih ekosistemskih storitev (izv.: podskupina biologija, FNM UM).	4
	SAMOSTOJNO DELO: Izvesti praktični preizkus o pomenu in vlogi travniških ekosistemov ter z modelom etične presoje obravnava trditev, povezanih z ohranjanjem travnikov (izv.: podskupina biologija, FNM UM).	3
Prostorski ukrepi za povečanje biodiverzitete in izboljšanje podnebne nevtralnosti	Analizirati obstoječe prostorske podatkovne baze rabe prostora; razširjenosti organizmov ter krajinskih elementov ter uporabiti algoritme prostorske analize za objektivno oceno potrebe po ukrepih v korist ohranjanja ali povečevanja biodiverzitete agroekosistemov (izv.: podskupina geografija).	3
	Vrednotiti rezultate in pripraviti predloge rešitve ter primerjati predlagane rešitve z obstoječimi ukrepi Skupne kmetijske politike (SKP) v Sloveniji (izv.: podskupina geografija).	1
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti prostorski model/algoritem v programskem okolju GIS za vrednotenje potrebe po ohranjanju ali povečevanju heterogenosti krajinske strukture s pomočjo malih lesnih elementov (izv.: podskupina geografija).	3
Na posameznika, posameznico osredinjene strategije spodbujanja prookoljskega vedenja	Spoznati primer dobrih praks vpeljave na posameznika usmerjenih strategij za spodbujanje trajnostnega vedenja (izv.: podskupina psihologija).	1
	Spoznati omejitev na posameznika usmerjene strategije pri spodbujanju trajnostnega vedenja (izv.: podskupina psihologija).	2
	Uporabiti pridobljeno znanje na konkretnih primerih oblikovanja politik (izv.: podskupina psihologija).	2
	SAMOSTOJNO DELO: Razviti implementacijski/akcijski načrt potencialnih politik (odvisno od ravni političnega delovanja udeležencev, udeleženk), predvidevati ovire in načine reševanja (izv.: podskupina psihologija).	3
Izobraževanje za trajnostnost	Spoznavati primere mednarodnih in nacionalnih prizadevanj na področju izobraževanja za trajnostnost ter ozaveščati o ključnih potrebah in področjih vzgojno-izobraževalnega potenciala v okviru prizadevanj za trajnostnost (izv.: podskupina geografija).	2
	Na izbranih primerih ovrednotiti tradicionalna in alternativna učna okolja; izbrati metode in tehnike izobraževanja za trajnostnost (izv.: podskupina geografija).	2
	SAMOSTOJNO DELO: V manjših skupinah kreirati konkretne vzgojne in izobraževalne pristope za različne ciljne skupine ter njihovo izkustveno preizkušanje (izv.: podskupina geografija).	3

Okoljska etika za zeleni prehod z osnovami argumentacije

V mikrodokazilo se kombinirata naslednja modula:

- *Okoljska etika za zeleni prehod – vrednotenje trajnostnosti in pismenost za prihodnost*, FIL,
- *Zunaj je mrzlo. Kdo pravi, da se Zemlja segreva?*, FIL.

Predvidena ciljna skupina:	vzgojiteljice in vzgojitelji ter učiteljice in učitelji vseh razredov OŠ in srednje šole; študentke in študenti
Izvajalci:	filozofija
Obseg v šolskih urah:	25 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– razumevanje razlikovanja med dejstvenimi in vrednostnimi sodbami;– poznavanje osnovnih gradnikov moralnega odnosa;– analiza moralnih situacij in stvarnih primerov z vidika okoljske etike;– uporaba načel okoljske etike pri načrtovanju lastnih dejavnosti;– sinteza – prepoznavanje okoljskih moralnih dimenzij ravnanja in delovanja, sposobnost argumentiranja, ki se sklicuje na glavna težišča okoljske etike in posledičnega trajnostnega oblikovanja rešitev.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, terensko delo, skupinsko delo, delavnica ipd.
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Grušovnik, Tomaž. <i>Osnove okoljske etike</i>. Ljubljana: Pedagoški inštitut: Urad za UNESCO, 2021. 46 str. http://www.danfilozofije.net/wp-content/uploads/2021/11/SDF2021_OSNOVE-OKOLJSKE-ETIKE_e-knjizica.pdf. [COBISS.SI-ID 86502915].– Grušovnik, Tomaž: Tretji korak v etičnem zaporedju - Aldo Leopold in njegova deželjska etika danes, FNM : filozofska revija za učitelje filozofije, dijake in študente. - ISSN 1408-8274 (Letn. 17, št. 3/4, 2010, 85–91), cobiss si id: 267829248.– Grušovnik, Tomaž: Arne Naess in globoka ekologija, FNM : filozofska revija za učitelje filozofije, dijake in študente. - ISSN 1408-8274 (Letn. 18, št. 3/4, 2011, 98–101), cobiss si id: 2190035.– Klampfer, F., J. Bregant, S. Gartner (2008), <i>Telovadnica za možgane: Uvod v kritično mišljenje</i>. Maribor: Svarog.– Šuster, D. (2015). <i>Moč argumenta</i>. Maribor: Dialogi.
Jezik izvedbe:	slovenski (in/ali angleški)

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Osnove moralnega vrednotenja, naš odnos do okoljske krize in reakcije nanjo	Vrednotiti, kaj so in kaj niso moralne sodbe, smotri etiške refleksije, elementi moralne relacije, odgovornost posameznika; spoznavati nasprotujoča si stališča glede okoljske krize in razlogov zanje. Prikazati možne prihodnosti; predstaviti možne reakcije na okoljsko krizo; predstaviti različne klasifikacije dvomljivcev ter različne vizije prihodnosti.	6
	SAMOSTOJNO DELO: prepoznavati moralne sodbe in klasifikacije našega odnosa do okoljske krize (reševanje nalog).	2
Okoljska etika in neveljavne argumentacijske oblike	Spoznati kriterij moralnosti v deželski etiki Alda Leopolda, globoko ekologijo Arneta Naessa (instrumentalna/intrinzična vrednost, antropocentrizem/biocentrizem, okoljsko sebstvo). Argumentirati nasprotnike okoljske krize; predstaviti strategije dvomljivcev in zanikovalcev podnebnih sprememb ter definirati zmote.	6
	SAMOSTOJNO DELO: pripisovati instrumentalne ali intrinzične vrednosti trditvam o okolju in prepoznavati zmot (reševanje nalog).	2
Zelena ideologija, socialna ekologija in podnebni miti	Spoznati primere zelenega varanja, socialno ekologijo Murraya Bookchina, intersekcionalizem. Predstaviti in analizirati podnebne mite.	7
	SAMOSTOJNO DELO: analizirati zelene ideologije in prepoznavati podnebne mite (reševanje nalog).	2

Antropogene prostorske spremembe

V mikrodokazilo se kombinirajo naslednji moduli:

- *Daljinsko zaznavanje in prostorska analiza sprememb rabe prostora* (NOVO), GEO,
- *Svetlobna onesnaženost* (štev. 23), GEO,
- *Stres zaradi vročinskih valov v urbanem okolju* (štev. 22), GEO.

Predvidena ciljna skupina:	negospodarstvo/študentke in študenti
Izvajalci:	geografija/biologija
Obseg v šolskih urah:	25–30 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– sposobnost uporabe GIS-tehnik in programske opreme za samostojne prostorske analize;– poznavanje dostopnih virov prostorskih podatkov za potrebe prostorskih analiz;– poznavanje tehnik in raziskovalnih metod analiz sprememb rabe prostora, svetlobnega onesnaženja ter značilnosti mestnega podnebja.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, računalniško delo, terenske vaje
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Oštir, K. (2006). <i>Daljinsko zaznavanje</i> (str. 250). Založba ZRC. https://iaps.zrc-sazu.si/sites/default/files/9616568728.pdf– Eklöf, J., DeNoma, E. (2023): <i>The Darkness Manifesto: On Light Pollution, Night Ecology, and the Ancient Rhythms that Sustain Life</i>. Scribner.– Bonan, G. 2008: <i>Ecological Climatology. Concepts and Applications</i>. Cambridge University Press. Cambridge.– EEA (European Environment Agency), 2012. <i>Urban adaptation to climate change in Europe</i>, EEA Report No.2/ 2012.
Jezik izvedbe:	slovenski

Vsebina, cilji in obseg mikrodokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Daljinsko zaznavanje in prostorska analiza sprememb rabe prostora	Prepoznati uporabnost, uporabiti, analizirati in vrednotiti podatke daljinskega zaznavanja (z različnih platform) za potrebe detekcije sprememb rabe prostora. Interpretirati procese sprememb rabe prostora z vidika trajnostnega razvoja (izv.: podskupina geografija; Danijel Ivajnsič).	4
	SAMOSTOJNO DELO: Ustvariti lastno študijo primera sprememb rabe prostora na izbranem območju v GIS-programskem okolju (izv.: podskupina geografija; Danijel Ivajnsič).	4
Svetlobna onesnaženost	Spoznati metode analize stanja svetlobne onesnaženosti v pokrajini (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	3
	SAMOSTOJNO DELO: Uporabiti aktualne podatke o svetlobni onesnaženosti po državah in v danih pokrajinah na Zemlji ter interpretirati vzroke in posledice za razlike v svetlobni onesnaženosti (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	3
	SAMOSTOJNO DELO: Meriti svetlobno onesnaženost in interpretirati rezultate meritev (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	3
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti predlog zmanjšanja svetlobnega onesnaženja v lokalnem okolju (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	1
Stres zaradi vročinskih valov v urbanem okolju	Spoznati teoretične osnove vzrokov za spremembe naravnih ekosistemov v antropogene; usvojiti glavne značilnosti antropogenih ekosistemov (viri energije, energijska gostota, spremembe biogeokemičnih krogotokov) (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	1
	Razumeti pomen raziskovanja urbanih ekosistemov; glavni vzroki za razvoj mestnega podnebja; posledice oblikovanja mestnega podnebja (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	1
	Spoznati vire podatkov, s pomočjo katerih lahko analiziramo pojav mestnega podnebja in mestnega toplotnega otoka; analizirati in interpretirati rezultate na konkretnih primerih (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	2
	SAMOSTOJNO DELO: Prostorske analize za interpretacijo velikosti, oblike in intenzivnosti mestnega toplotnega otoka in njegov letni režim (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	2
	Spoznati geografske dejavnike, ki vplivajo na mestni toplotni otok (raba tal, relief ...) (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	1
	SAMOSTOJNO DELO: Samostojno interpretirati rezultate statistične analize podnebnih elementov (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna)	3
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti predloge blaženja negativnih učinkov mestnega podnebja v lokalnem okolju na konkretnih primerih (izv.: podskupina geografija; Igor Žiberna).	2

Kdo dvomi v okoljsko krizo?

V mikrodokazilo se kombinirajo naslednji moduli:

- *Kdo dvomi v okoljsko krizo? Komunikacija z okoljskimi dvomljivci (števil. 2)*, GER, FIL,
- *Fake News – prepoznavanje lažnih novic o okoljski krizi (IM 1)*, GER, SOC, PSI, FIL,
- *Okoljska soba pobega (IM 13)*, PSI, SOC, ZGO, PED.

Predvidena ciljna skupina:	zaposlene in zaposleni v nepridobitnih organizacijah, samostojne podjetnice in podjetniki, zaposlene in zaposleni v nevladnih organizacijah, vzgojiteljice in vzgojitelji predšolskih otrok, pedagoginje in pedagogi, učiteljice in učitelji razrednega pouka in drugi
Izvajalci:	germanistika, psihologija, sociologija, filozofija, zgodovina, pedagogika
Obseg v šolskih urah:	25 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– kritično mišljenje;– pismenost za prihodnost;– prilagodljivost;– individualna iniciativa;– vrednotenje trajnosti.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, skupinsko delo, delavnica
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Klimafakten.de: https://klimakommunikation.klimafakten.de/showtime/kapitel-19-gehe-richtig-mit-zweifeln-und-falschinformationen-um/#poster.– Lewandowsky, S., Cook, J., Ecker, U. K. H., Albarracín, D., Amazeen, M. A., Kendeou, P., Lombardi, D., Newman, E. J., Pennycook, G., Porter, E. Rand, D. G., Rapp, D. N., Reifler, J., Roozenbeek, J., Schmid, P., Seifert, C. M., Sinatra, G. M., Swire-Thompson, B., van der Linden, S., Vraga, E. K., Wood, T. J., Zaragoza, M. S. (2020). The Debunking Handbook 2020. https://sks.to/db2020.– Corner, A., Lewandowsky, S., Phillips, M. and Roberts, O. (2015). The Uncertainty Handbook. Bristol: University of Bristol.– Ouariachi, T., & Wim, E. J. (2020). Escape rooms as tools for climate change education: an exploration of initiatives. <i>Environmental Education Research</i>, 26(8), 1193–1206.
Jezik izvedbe:	slovenski (in/ali angleški oz. in/ali nemški)

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Kdo dvomi v okoljsko krizo? Komunikacija z okoljskimi dvomljivci	Razumeti različne družbene odnose do okoljske krize ter njihove miselne okvire, vizije prihodnosti in argumentacijske vzorce; spoznati tipologije dvomljivcev in zanikovalcev okoljske krize (izvedeta podr. sk. NEM in FIL).	3
	SAMOSTOJNO DELO: Na konkretnem primeru preveriti učinke okoljske krize (Heat Islands v mestih) in lasten odnos do le-te ter družbene načine soočanja z njo (diskusija o primerih dobre prakse ozelenjevanja in primerjava z lokalnim poskusom prenove mestnega okolja); analizirati poročanje medijev na to temo (izvedeta podr. sk. NEM in FIL).	3
Fake News – prepoznavanje lažnih novic o okoljski krizi	Prepoznati lažne novice: razumeti razliko med dezinformacijo in misinformacijo; prepoznati verodostojnosti virov; spoznati vlogo sodobne tehnologije pri širjenju lažnih novic; spoznati vlogo družbe in posameznika pri širjenju lažnih novic; spoznati jezik lažnih novic ter najpogostejše zmete in napake v argumentaciji lažnih novic (izvedejo podr. sk. NEM, PSI, FIL, SOC).	3
	Analizirati izbrane primere lažnih novic (izvedejo podr. sk. NEM, PSI, FIL, SOC).	3
	SAMOSTOJNO DELO: Vsebinsko primerjati dva izbrana primera (članka) in presoditi ne/resničnost posredovanih novic (izvedejo podr. sk. NEM, PSI, FIL, SOC).	3
Okoljska soba pobega	Spoznati segmente (problemske situacije) okoljske sobe pobega in njihovo povezavo s teoretičnimi osnovami prookoljskega vedenja ter s posamezniku usmerjenimi intervencijami za spodbujanje trajnostnega ravnanja (izvedejo podr. PSI, SOC, ZGO, PED).	3
	Razumeti pomen ločevanja odpadkov, uporabe obnovljivih virov, zmanjševanja ogljičnega odtisa hrane ter posledic netrajnostnega vedenja na nacionalni ravni (izvedejo podr. PSI, SOC, ZGO, PED).	3
	SAMOSTOJNO DELO: Uporabiti okoljsko sobo pobega kot edukacijsko orodje v šolskem in organizacijskem kontekstu (izvedejo podr. PSI, SOC, ZGO, PED).	4

Novo priložnosti za kmetije v času okoljske krize

V mikrodokazilo se kombinirajo naslednji moduli:

- *Moja kmetija kot turistična zelena priložnost* (štev. 31), NEM,
- *Ženske v kmetijstvu in trajnostne prakse* (štev. 12), GEO,
- *Permakultura* (štev. 19), GEO.

Predvidena ciljna skupina:	kmetje in druge prebivalke, drugi prebivalci kraja, ki se ukvarjajo z različnimi za turizem zanimivimi in pomembnimi dejavnostmi v kraju; kmetijske zadruge, odločevalke in odločevalci v kmetijstvu
Izvajalci:	germanistika (geografija, biologija)
Obseg v šolskih urah:	25 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– vrednotenje trajnosti;– podpiranje pravičnosti;– promoviranje narave;– pismenost za prihodnost;– individualna iniciativa.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, terensko delo, skupinsko delo, delavnica
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Različne spletne strani in dokumenti EU ter Slovenije s področja zelenega turizma.– Patil, B., & Babu, V. S. (2018, November). Role of Women in Agriculture. <i>International Journal of Applied Research</i>, 4(12): 109–114.– Mislej, J. (2022). <i>Vloga permakulture v portugalski lokalni skupnosti Benfeita</i> (Doctoral dissertation, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).– Loritz, M. (2019, July 29). 10 European agtech startups preparing us for the next Green Revolution. EU-Startups. https://www.eu-startups.com/2018/11/10-european-agtech-startups-preparing-us-for-the-next-green-revolution/.
Jezik izvedbe:	slovenski (in/ali angleški oz. in/ali nemški)

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Moja kmetija kot turistična zelena priložnost	Razumeti prednosti in nujnost zelenega turizma; spoznati primere zelenega turizma in oceniti njihovo uspešnost (izv.: podskupina nemščina).	4
	SAMOSTOJNO DELO: Načrtovati in predstaviti primer prakse zelenega turizma v lastni lokalni skupnosti (izv.: podskupina nemščina).	3
Ženske v kmetijstvu in njihovo vključevanje v trende na ekološkem trgu.	Prepoznati pomen vloge žensk na področju kmetijstva in spoznati primere dobre prakse (tudi medgeneracijske, kot npr. <i>Omas for Future</i> ; izv.: podskupina geografija).	3
	Spoznati sodobne prakse in trende na ekološkem trgu (izv.: FKBV).	2
	SAMOSTOJNO DELO: Preveriti in predstaviti možnosti za vključevanje žensk na področju kmetijstva v trende na ekološkem trgu (izv.: podskupina geografija in FKBV).	2
Permakultura v mojem vrtu	Prepoznati pomen permakulture za današnji čas (izv.: podskupina geografija).	3
	Spoznati primer dobre prakse: z našega vrta na krožnik gostov in police trgovine (izv.: družina Uranjek, Pri Baronu).	3
	Spoznati idejno zasnovo ekološke predelave in prodaje na trgu (izv.: dr. Matjaž Turinek, Zlate Misli, Jarenina).	2
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti in predstaviti seznam produktov in aktivnosti, ki jih lahko kmetije ponudijo (izv.: podskupina nemščina).	3

Včeraj, danes in jutri – kako živeti z okoljsko krizo?

V mikrodokazilo se kombinirajo naslednji moduli:

- *Okoljska etika za zeleni prehod – kritično zamišljanje trajnostnih prihodnosti* (štev. 14) FIL,
- *Varovanje naravnih virov* (štev. 25), GEO, BIO,
- *Zimski turizem na Pohorju v novih razmerah pomanjkanja snega* (štev. 39), GER.

Predvidena ciljna skupina:	turistične organizacije in ustanove, odločevalke in odločevalci na občinski ravni
Izvajalci:	germanistika, geografija, biologija, filozofija
Obseg v šolskih urah:	25 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– vrednotenje trajnostnosti;– promoviranje narave;– pismenost za prihodnost;– sistemsko mišljenje;– individualna iniciativa.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, terensko delo, skupinsko delo, delavnica
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Grušovnik, Tomaž. <i>Osnove okoljske etike</i>. Ljubljana: Pedagoški inštitut: Urad za UNESCO, 2021. 46 str. http://www.danfilozofije.net/wp-content/uploads/2021/11/SDF2021_OSNOVE-OKOLJSKE-ETIKE_e-knjizica.pdf. [COBISS.SI-ID 86502915].– Dewulf, J., Benini, L., Mancini, L., Sala, S., Blengini, G. A., Ardente, F., ... & Pennington, D. (2015). Rethinking the area of protection "natural resources" in life cycle assessment. <i>Environmental science & technology</i>, 49(9), 5310–5317.– Različne spletne strani in dokumenti EU ter Slovenije s področja zelenega turizma.
Jezik izvedbe:	slovenski (in/ali angleški oz. in/ali nemški)

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Okoljska etika za zeleni prehod – kritično zamišljanje trajnostnih prihodnosti	Spoznati osnove moralne refleksije in okoljske etike; razumeti razlike med dejstvenimi in vrednostnimi sodbami.	3
	Znati uporabiti načela okoljske etike pri načrtovanju dejavnosti in prepoznati okoljske moralne dimenzije ravnanja ter oceniti trajnostne politike ter pristope z vidika okoljske etike.	2
	SAMOSTOJNO DELO: Izdelati predlog rešitve okoljskega problema z vidika okoljske etike.	2
Varovanje naravnih virov	Prepoznati pomen naravnih virov za življenje na Zemlji; razumeti njihove vrste in regionalno porazdelitev; spoznati ekosistemske pristope k njihovem varovanju ter znati poiskati in interpretirati aktualne primere projektov varovanja naravnih virov.	3
	Poiskati aktualne podatke o projektih varovanja naravnih virov ter samostojno interpretirati ekosistemske pristope k njihovem varovanju.	2
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti idejni projekt za varovanje naravnih virov na izbranem območju ob upoštevanju njegovih geografskih značilnosti in prostorskih dejavnosti.	2
Zimski turizem na Pohorju v novih razmerah pomanjkanja snega	Spoznati in razumeti vpliv pomanjkanja snega kot izhodišče za razvoj novih turističnih idej; uporabiti trikotnik (ali štirikotnik) trajnostnosti pri oblikovanju predlogov za prihodnji zimski turizem.	3
	Reflektirati smučanje kot del slovenske identitete in njegov pomen za turistično ponudbo.	2
	Spoznati primere uspešnega prilagajanja pomanjkanju snega v Avstriji ter rezultate in metodologijo projekta ClimAlp Tour.	2
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti trajnostni predlog zimske ponudbe za izbrani turistični profil na podlagi SWOT-analize za smučarsko središče <i>Trije kralji</i> ter preveriti in ovrednotiti predloge drugih skupin z vidika trajnostnosti.	2
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti SWOT-analizo za Mariborsko Pohorje ter razviti predloge za prenos poletnih aktivnosti v zimski čas oziroma za razširitev zimske ponudbe v obdobjih z manj snega, reflektirati oblikovane predloge in ponudbo glede na kriterije trajnostnosti.	2

Vzgoja z umetnostjo kot način angažiranja za (so)delovanje pri gradnji solidarne, zelene in trajnostno naravnane družbe

V mikrodokazilo se moduli ne kombinirajo:

- mikrodokazilo so na novo razvili sodelujoči oddelki, ne da bi vanj povezali predhodne module. Interdisciplinarni modul.

Predvidena ciljna skupina:	vzgojitelji, učitelji, svetovalni delavci, študenti
Izvajalci:	pedagogika (filozofija, psihologija, zgodovina, sociologija)
Obseg v šolskih urah:	25–27 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– vrednotenje trajnostnosti– promoviranje narave– kritično mišljenje– kolektivno ukrepanje– individualna iniciativa
Oblika dela:	na daljavo ali v živo (samo predavanja); predavanja, terensko delo, skupinsko delo, samostojno delo, delavnica ipd.
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Biesta, G. (2010). <i>Good Education in an Age of Measurement: ethics, politics, Democracy</i>. Routledge.– Biesta, G. (2022). Vzgoja kot čudovito tveganje. Ljubljana: Krtina.– Mann, G., Wainwright, J. (2018). <i>Climate Leviathan: A Political Theory of Our Planetary Future</i>. Verso.– Grušovnik, T. (2021). <i>Osnove okoljske etike</i>. Pedagoški inštitut in urad za UNESCO.– Štirn Janota, P. & Štirn, D. (2024). Preobremenjenost in demotivacija učencev: Kaj lahko ponudita vzgoja in izobraževanje z umetnostjo? <i>Sodobna pedagogika</i>, let. 75, št. 3, 46–62.
Jezik izvedbe:	slovenski (in/ali angleški)

Vsebina, cilji in obseg mikrodokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
1. Občutljivost	Vzpodbuditi zanimanje za ekološke teme in teme trajnosti na osnovi prvoosebne izkušnje.	4
2. Osmislitev in dialoškost, 5 SKLOPOV		
Človekova moralna odgovornost do okolja ali okoljska estetika in etika	Spodbujati kritično opazovanje, kritično, etično in odgovorno presojanje ter razmišljanje o okoljski krizi, razvoju družbe ter spodbujati glasno opozarjanje na probleme današnje družbe oziroma aktivno in odgovorno vstopanje v svet (izv.: podskupina filozofija).	2
Podnebna anksioznost in konstruktivno spoprijemanje z njo	Opredeliti in uporabiti v praksi (k problemu, k čustvom, k skupnosti usmerjene intervencije; izv.: podskupina psihologija).	2
Zgodovinski pogled na ekološka dogajanja in odziv družbe ter moč umetnosti na družbeni odziv	Razmišljati o povezavi med zgodovino (nekoč) in sedanostjo (danes) ter pokazati na nevalgične točke v zgodovini, ki so človeštvo aktivirala za uporabo in družbeno odgovorne spremembe v odnosu do zdravega okolja, dostojnega bivanja in socialne enakosti (izv.: podskupina zgodovina).	2
Družbena subjektivizacija, okolje in umetnost	Spoznavati koncepte socializacije, kvalifikacije in subjektivizacije s poudarkom na družbeni subjektivizaciji – zakaj je pomembna, kako deluje, kritike, dejavniki, osebne izkušnje idr. Izpostaviti umetnost kot pomemben vzgojno-izobraževalni pristop/orodje pri subjektivizaciji posameznika ipd. (izv.: podskupina sociologija).	2
Vzgoja za trajnostni razvoj – občutiti, videti, upreti, ukrepati, prilagoditi	Izpostaviti teme trajnostnega razvoja z nujnimi spremembami medosebnih odnosov, družbenih odnosov in odnosa do naravnega okolja (spoštljivost, soodvisnost, samooskrbnost). Ponuditi umetnost kot orodje ali vsebino, ki lahko človeka/ljudi podpre in poveže v soočenju z osebnimi stiskami.	2
3. Ustvarjalnost	SAMOSTOJNO DELO: Z naracijo in umetniškimi upodobitvami omogočiti soočanje z okoljsko problematiko in sporočanje o videnem, doživetem v enem od umetniških jezikov.	8
4. Družbeni angažma	Prikaz ustvarjenih primerov v javnem prostoru.	3
Evalvacija in refleksija	Pogovor, vprašalnik, fotografija ipd.	2

Čebele in drugi oprasovalci rastlin v literarnih zgodbah, pregovorih in strokah

V mikrodokazilo se kombinirajo naslednji moduli (izv. podskupina slovenski jezik):

- *Čebele in divji oprasovalci rastlin v luči literarnih zgodb* (gospodarstvo, števil. 64),
- *Pregovori o čebelah in medu* (negospodarstvo, števil. 67),
- *Buckfaška čebela: komuniciranje podnebnih sprememb v strokah* (šolstvo, števil. 68).

Predvidena ciljna skupina:	študenti
Izvajalci:	slovenistika
Obseg v šolskih urah:	30 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– prepoznavanje pomena čebel in drugih oprasovalcev za kmetijstvo, prehrano in ohranjanje biodiverzitete;– spoznavanje katastrofičnega scenarija izumrtja čebel in drugih oprasovalcev ter možnosti za preživetje človeštva brez njih;– uzaveščanje, da so čebele prepoznavna identitetna prvina, del naše naravne in kulturne dediščine, ki se zrcali v ljudski umetnosti (panjske končnice) in v jeziku (pregovori in frazemi);– sposobnost uporabe spletno dostopnih jezikovnih pravopisnih in slovarskih virov;– razumevanje različnih vidikov izbire ustreznih besed za ustrezno oblikovanje besedila z ustrezno izbiro jezikovnih sredstev in leksike ter terminologije.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, terensko delo, skupinsko delo, delavnica ipd.
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Čeh Steger, Jožica (2024): Roman o podnebnih spremembah med znanstveno fantastiko in realnimi izkušnjami. Jezik in slovstvo 69/1–2 [Tiskana izd.]. 151–163. https://doi.org/10.4312/jis.69.1-2.151-163.– Stramljič Breznik, Irena, Plemenitaš, Katja (2025): Zeleno, ki te ljubim, zeleno. Slavia Centralis. 16/2. 132–141.– Veber, Alenka (ur.) (2018): Kdor se čebel boji, medu ne dobi: paberkovanje po čebelarški dediščini. Celje-Ljubljana: Društvo Mohorjeva družba, Celjska Mohorjeva družba.– Fran, slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2014–, različica 12.2. www.fran.si.– Valh Lopert, A., Zemljak Jontes, M. (2025): Jezikovni priročniki kot pomoč pri uspešni zeleni komunikaciji (ob primeru čebelarške terminologije). V M. L. Fabčič, D. Ivajnič, A. Lipavic Oštir (ur.), Komuniciranje okoljske krize (401–446). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. https://doi.org/10.18690/um.ff.6.2025.13.
Jezik izvedbe:	slovenski

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Podnebna kriza, čebele in drugi opráševalci: primeri iz romana <i>Zgodovina čebel</i> Maje Lunda	Prepoznati pomen čebel in drugih opráševalcev za kmetijstvo, prehrano in ohranjanje biodiverzitete; spoznati različne vzroke izumiranja čebel in drugih opráševalcev; spoznati katastrofični scenarij izumrtja čebel in drugih opráševalcev ter možnosti za preživetje človeštva brez njih.	2
	SAMOSTOJNO DELO: Na podlagi prebranih odlomkov iz romana utemeljiti, katere zamisli o reševanju čebel in drugih opráševalcev pred izumrtjem se že izvajajo ali so najbolj realne; preveriti v lokalnem okolju, kako je poskrbljeno za čebele in druge opráševalce, ter ponuditi lastne predloge.	3,5
Čebele o človeku	Uzavestiti, da čebele niso pomembne le za obstoj človeka in dober pokazatelj okoljskih sprememb; so prepoznavna identitetna prvina, del naše naravne in kulturne dediščine, v ljudski umetnosti in jeziku. S pregovori o čebelah pokazati človekovo povezanost z naravo ter duhovne in človeške lastnosti, ki se prek ohranjenih pregovornih struktur še kažejo kot (ne)zaželene.	2
	SAMOSTOJNO DELO: Iz pregovorov in frazemov, povezanih s čebelo, medom, voskom ipd., sestaviti smiselno krajšo zgodbo ali skeč na temo okoljske problematike, s katerima bi slušatelj opozoril na primer slabe prakse v svojem mikrookolju ali bi ju lahko uporabil kot motivacijo za spremembo neustreznega in škodljivega ravnanja zoper naravo.	3,5
Pravopisna ustreznost v strokovnih besedilih (I)	Sposobnost uporabiti spletno dostopne jezikovne pravopisne vire; razumeti različne vidike izbire ustreznih besed; sposobnost ustrezno oblikovati besedilo z izbiro jezikovnih sredstev, da bo ob uporabi ustreznih virov jezikovno ustrezno in razumljivo za ciljne uporabnike.	2
	SAMOSTOJNO DELO: Prepoznati in oceniti pravopisno (ne)ustreznost v besedilih zelenega prehoda (vezano na čebele) in usvojeno vedenje ustrezno uporabiti v lastnem primeru dobre prakse z uporabo spletnih virov – pravopisa in slovarjev.	3,5
Terminološka ustreznost v strokovnih besedilih (I)	Sposobnost uporabiti spletno dostopne jezikovne vire, tj. enojezične, dvojezične slovarje; terminološke slovarje glede na izpostavljeno stroko; korpuse; na osnovi leksike in terminologije znati kombinirati znanje in vire za reševanje problemov trajnostnega razvoja.	2
	SAMOSTOJNO DELO: Načrtovati samostojno delo uporabe ustreznega strokovnega izraza v izbranem strokovnem besedilu (vezano na čebele) in ga predstaviti kot primer dobre prakse z uporabo spletnih virov – pravopisa, slovarjev in korpusov.	3,5
Podnebna kriza, čebele in drugi opráševalci: primeri iz romana <i>Zgodovina čebel</i> Maje Lunda	Evalvirati samostojno delo slušatelja o lastnih in v romanu opisanih predlogih reševanja čebel in drugih opráševalcev pred izumrtjem ter o dobrih praksah v njegovem lokalnem okolju.	2
Čebele o človeku	Evalvirati samostojno delo slušatelja in se pogovoriti o možnostih uporabe tega kot motivacijskega elementa (npr. pri pouku, šolski prireditvi, prireditvi za krajane, prireditvi čebelarskega društva ipd.).	2
Pravopisna ustreznost v strokovnih besedilih (II)	Evalvirati samostojno delo slušatelja o pravopisni ustreznosti v izbranih besedilih zelenega prehoda z uporabo spletnih virov – pravopisa in slovarjev.	2
Terminološka ustreznost v strokovnih besedilih (II)	Evalvirati samostojno delo slušatelja o terminološki ustreznosti v izbranih strokovnih besedilih z uporabo spletnih virov – pravopisa, slovarjev in korpusov.	2

Terminologija zelenega prehoda

V mikrodokazilo se moduli ne kombinirajo:

- mikrodokazilo je nastalo kot samostojna delavnica, ne da bi vanj povezali predhodne module.

Predvidena ciljna skupina:	gospodarstvo in negospodarstvo (prevajalke in prevajalci, tolmačke in tolmači, zaposlene in zaposleni v izobraževanju, zaposlene in zaposleni na področju odnosov z javnostmi, komunikacijske strokovnjakinje in komunikacijski strokovnjaki)
Izvajalci:	slovenski jezik, anglistika, germanistika, prevodoslovje
Obseg v šolskih urah:	25 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– uporaba spletno dostopnih jezikovnih virov (enojezičnih, dvojezičnih slovarjev; terminoloških slovarjev glede na izpostavljeno stroko; korpusov);– presoja različnih vidikov izbire ustreznih besed;– kombiniranje znanja in virov za reševanje problemov trajnostnega razvoja na osnovi leksike in terminologije;– priprava besedila (v maternem ali izbranem tujem jeziku) na podlagi prejete besedilne vrste.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, skupinsko delo, razprava
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Prunč, Erich (2019) Entwicklungslinien der Translationswissenschaft. Berlin: Frank & Timme.– Spletišče FRAN: https://fran.si/:– splošni normativni priročniki,– terminološki slovarji.– Spletišče Termania: https://www.termania.net/.
Jezik izvedbe:	slovenski in/ali angleški oz. in/ali nemški

Vsebina, cilji in obseg mikrodokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Terminološko delo v slovenskem jeziku	Aktivirati predznanje udeleženk in udeležencev; izzvati razmišljanje o naslovu modula za jezikoslovke in jezikoslovce (npr. za slovenistke in sloveniste, germanistke in germaniste, anglistke in angliste, prevodoslovke in prevodoslovce) in za druga strokovna področja, npr. za biologinje in biologe, zgodovinsrke in zgodovinarje, geografinke in geografje; opredeliti vsebinske raziskovalne in delovne probleme in cilje; prepoznati ter opredeliti jezikoslovne izzive (o funkcijskih zvrsteh slovenskega jezika, o enobesednih in besednozveznih terminih, slovarjih (na spletiščih FRAN.si, Termania): enojezični slovar (prevzeto besedje : slovenske ustreznice), strokovni, večjezični slovarji; izv. podskupina slovenščina).	2
	SAMOSTOJNO DELO: Delo z besedilom, delo v parih: uporaba spletnih virov – slovarjev in korpusov (izv.: podskupina slovenščina).	1
Jezikoslovno-prevodni del I – analiza in delo z gradivi	Seznani z izbranimi termini (delo s slovenskimi sorodnimi besedili); seznaniti s tujejezičnimi sorodnimi besedili (izv.: podskupina prevodoslovje ter anglistika/germanistika glede na tuji jezik).	1
	Predstaviti relevantne splošne in terminološke slovarje (v knjižni in e-obliki) ter (prosto dostopna) spletna orodja za terminologijo (npr. Interpretbank); prevesti krajše besedilo v tuji jezik (s spletnim prevajalnikom, npr. DeepL, in samostojno); razpravljati o prevodnem besedilu. (izv.: podskupina prevodoslovje).	1
	SAMOSTOJNO DELO: Prevesti krajše besedilo v tuji jezik (ena skupina s spletnim prevajalnikom (npr. DeepL), ena skupina samostojno), razpravljati in argumentirati prevodne strategije (izv.: podskupina prevodoslovje).	1
Jezikoslovno-prevodni del II – transfer in aplikacija znanja	Predstaviti razlike med prevodoslovnima kategorijama prevajanja in ustvarjalne predelave besedila (izv.: podskupina prevodoslovje).	0,5
	Slediti slušateljem pri njihovi razpravi ob pripravi besedil; razpravljati v plenumu o pripravljenih izdelkih (izv.: podskupina prevodoslovje ter anglistika/germanistika glede na tuji jezik).	1
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti besedilo (po izbiri v maternem ali izbranem tujem jeziku) na podlagi prejete besedilne vrste, ki vključuje terminologijo iz jezikoslovno-prevodoslovnega dela (izv.: podskupina prevodoslovje ter anglistika/germanistika glede na tuji jezik).	1,5

Od skrbi do dejanj: Reševanje okoljskih izzivov s pomočjo sobe pobega

V mikrodokazilo se kombinirata naslednja modula:

- *Od skrbi o okolju k skrbi za okolje: Kako učence usmeriti h konstruktivnemu spoprijemanju s podnebno anksioznostjo?*, PSI,
- *Interdisciplinarni modul: Ali lahko iz okoljske krize pobegnemo? Okoljska soba pobega*, PSI, ZGO.

Predvidena ciljna skupina:	šolske svetovalne delavke in šolski svetovalni delavci ter učiteljice in učitelji osnovnih ter srednjih šol
Izvajalci:	psihologija, zgodovina, sociologija
Obseg v šolskih urah:	30 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– razlaga povezave med podnebnimi spremembami/okoljsko krizo in duševnim zdravjem mladih ter ponazoritev z vsaj dvema aktualnima primeroma iz slovenskega šolskega konteksta;– prepoznavanje podnebne anksioznosti pri učenkah in učencih/dijakinjah in dijakih ter ločevanje te od sorodnih stanj (npr. splošna anksioznost, depresivnost, ekološka žalost) na osnovi tipičnih znakov in trajanja;– izbira in utemeljitev nabora pristopov za konstruktivno spoprijemanje s podnebno anksioznostjo;– priprava izvedljivega načrta za uporabo sobe pobega kot didaktičnega orodja za učenje o podnebnih izzivih.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanje, skupinsko delo, delavnica; izvedba bi potekala v treh delih: 8 ur (v živo/na daljavo) + 18 ur samostojnega/vodenega dela doma + 4 ure (v živo/na daljavo).
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Hickman, C., Marks, E., Pihkala, P., Clayton, S., Lewandowski, R. E., Mayall, E. E., ... & Van Susteren, L. (2021). Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey. <i>The Lancet Planetary Health</i>, 5(12), e863–e873.– Clayton, S., & Karazsia, B. T. (2020). Development and validation of a measure of climate change anxiety. <i>Journal of environmental psychology</i>, 69, 101434.– Ojala, M. (2013). Coping with climate change among adolescents: Implications for subjective well-being and environmental engagement. <i>Sustainability</i>, 5(5), 2191–2209.– Sanson, A. V., Van Hoorn, J., & Burke, S. E. (2019). Responding to the impacts of the climate crisis on children and youth. <i>Child Development Perspectives</i>, 13(4), 201–207.– Fotaris, P., & Mastoras, T. (2019, October). Escape rooms for learning: A systematic review. In <i>Proceedings of the European Conference on Games Based Learning</i> (Vol. 2019, No. 1, pp. 235–243).
Jezik izvedbe:	slovenski

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Od skrbi o okolju k skrbi za okolje: Kako učenke in učence usmeriti h konstruktivnemu spoprijemanju s podnebno anksioznostjo?	Razumeti prednosti in nujnost konstruktivnega spoprijemanja s podnebno anksioznostjo v šolskem okolju ter zmožnost ločevanja od neučinkovitih strategij spoprijemanja.	6
	SAMOSTOJNO DELO: Načrtovati in predstaviti primer izvedljivega načrta za soočanje s podnebno anksioznostjo na ravni posameznice in posameznika, razreda ter skupnosti.	6
Interdisciplinarni modul: Ali lahko iz okoljske krize pobegnemo? Okoljska soba pobega	Poznati okvir zelenih kompetenc in ga znati povezati z učnimi cilji, kazalniki ter elementi okoljske sobe pobega, tako da je razvidno, katere kompetence razvija posamezen izziv.	4
	Razložiti temeljna izhodišča teorij prookoljskega vedenja in jih ponazoriti na primerih ločevanja odpadkov, rabe obnovljivih virov in zmanjševanja ogljičnega odtisa hrane, z opisom učinkov na individualni, lokalni in nacionalni ravni.	4
	Načrtovati na posameznika usmerjene intervencije z uporabo motivacijskih mehanizmov, norm, navad in povratnih informacij ter jih prevesti v konkretne spodbude za zeleno vedenje v šolskem okolju.	6
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti in predstaviti lasten scenarij okoljske sobe pobega za izbrano starostno skupino z ugankami, s potrebnimi materiali, z navodili, s časovnico ter z načrtom evalvacije.	4

Skrb za okolje kot del blagovne znamke delodajalca

V mikrodokazilo se kombinirajo naslednji moduli:

- Spodbujanje prookoljskega vedenja pri zaposlenih, PSI,
- Ljubim te zeleno, toda – ali si res zeleno? Problem "greenwashinga" pri podjetjih: zakaj in kako ga preseči modul, SOC,
- Zelena rast – vprašanja, dileme in pasti, SOC.

Predvidena ciljna skupina:	gospodarstvo (strokovnjakinje in strokovnjaki za kadre, HR-službe podjetij)
Izvajalci:	psihologija, sociologija
Obseg v šolskih urah:	30 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– poznavanje ključnih teorij vedenjskih sprememb in zmožnost uporabe na konkretnih organizacijskih primerih;– zmožnost kritične analize konceptov zelene rasti, ocene tveganja ter oblikovanja nabora merljivih okoljskih in socialnih kazalnikov za spremljanje učinkov;– zmožnost načrtovanja in izvedbe ciljno usmerjene intervencije za spodbujanje prookoljskega vedenja zaposlenih, vključno z osnovno evalvacijo;– zmožnost prepoznati, dokumentirati in utemeljeno ovrednotiti primere "greenwashinga" v interni in zunanji komunikaciji podjetja ter pripraviti priporočilo za transparentno poročanje.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanje, skupinsko delo, samostojno delo, skupinska razprava; izvedba bi potekala v treh delih: 8 ur (v živo/na daljavo) + 18 ur samostojnega/vodenega dela doma + 4 ure (v živo/na daljavo).
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Delmas, M. A., & Burbano, V. C. (2011). The drivers of greenwashing. <i>California management review</i>, 54(1), 64–87.– Lyon, T. P., & Montgomery, A. W. (2015). The means and end of greenwash. <i>Organization & environment</i>, 28(2), 223–249.– Michie, S., Van Stralen, M. M., & West, R. (2011). The behaviour change wheel: a new method for characterising and designing behaviour change interventions. <i>Implementation science</i>, 6(1), 42.– Norton, T. A., Zacher, H., & Ashkanasy, N. M. (2014). Organisational sustainability policies and employee green behaviour: The mediating role of work climate perceptions. <i>Journal of Environmental Psychology</i>, 38, 49–54.– Unsworth, K. L., Dmitrieva, A., & Adriasola, E. (2013). Changing behaviour: Increasing the effectiveness of workplace interventions in creating pro-environmental behaviour change. <i>Journal of Organizational Behavior</i>, 34(2), 211–229.
Jezik izvedbe:	slovenski

Vsebina, cilji in obseg mikrodokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Spodbujanje prookoljskega vedenja pri zaposlenih	Razumeti vlogo podjetij pri spodbujanju prookoljskih vedenj in pri spremembi oziroma krepitevi prookoljske organizacijske kulture; spoznati primere obstoječih praks spodbujanja prookoljskega vedenja v podjetjih in oceniti njihovo uspešnost (izv.: podskupina psihologija).	8
	SAMOSTOJNO DELO: Načrtovati in predstaviti primer intervencije, namenjene spodbujanju prookoljskega vedenja pri zaposlenih v lastni organizaciji.	2
Ljubim te zeleno, toda – ali si res zeleno? Problem "greenwashinga" pri podjetjih: zakaj in kako ga preseči	Razlikovati med ključnimi oblikami in motivi "greenwashinga" ter na resničnih primerih prepoznavati zavajajoče okoljske trditve.	4
	Spoznati sodobne prakse in trende na področju zelenega trženja (ang. <i>green marketing</i>).	4
	SAMOSTOJNO DELO: Preveriti in predstaviti načrt, kako v lastni organizaciji zmanjšati tveganje "greenwashinga" ter pripraviti načrt za transparentno in odgovorno okoljsko komuniciranje.	2
Zelena rast	Prepoznati in kritično ovrednotiti koncept in prakso zelene rasti.	4
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti in predstaviti načrt organizacijskih ukrepov za spodbujanje zelene rasti ter nabora merljivih okoljskih in socialnih kazalnikov za merjenje napredka.	6

Ali je »zeleno« res zeleno? Problem in prepoznavanje zelenega zavajanja

V mikrodokazilo se kombinirajo naslednji moduli:

- *Politično komuniciranje okoljske krize* (št. 61) PSI,
- *Ljubim te zeleno, toda – ali si res zeleno? Problem "greenwashinga" pri podjetjih: zakaj in kako ga preseči* (št. 75) SOC,
- *Zeleno ali "zeleno": kdo me farba na zeleno? – problem "greenwashinga"* (št. 76) SOC.

Predvidena ciljna skupina:	študentke in študenti, mlade brezposelne, mladi brezposelni, zainteresirana javnost
Izvajalci:	sociologija (psihologija)
Obseg v šolskih urah:	25 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– razumevanje izhodišč in predpostavk socialno-kognitivnih teorij množičnega komuniciranja s poudarkom na komuniciranju okoljske krize in uporaba na konkretnih primerih v lokalnem okolju delovanja;– opolnomočenje lastne komunikacijske veščine za komuniciranje podnebne krize;– razumevanje pomembnosti problematike zelenega zavajanja;– prepoznavanje odgovornosti podjetij pri procesu zelenega zavajanja in razumevanje motivov gospodarstva in motivov potrošnika;– prepoznavanje in kritično vrednotenje primerov zelenega zavajanja v lokalnem, nacionalnem in globalnem okolju.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, samostojno delo, terensko delo
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Nisbet, M. C. (2009). Communicating climate change: Why frames matter for public engagement. <i>Environment: Science and policy for sustainable development</i>, 51(2), 12–23.– Stilgoe, J., Lock, S. J., & Wilsdon, J. (2014). Why should we promote public engagement with science?. <i>Public understanding of science</i>, 23(1), 4–15.– Rasche, A. (2025). The concepts of greenwashing and greenhushing. V: De Silva, S. et al. (ur.), <i>Expert Essentials</i> (Oxford, Oxford Law Pro).– Sins of Greenwashing. https://www.ul.com/insights/sins-greenwashing.– Miller, T. (2018). <i>Greenwashing culture</i>. Abingdon, New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
Jezik izvedbe:	slovenski

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Politično komuniciranje okoljske krize	Seznani se s komuniciranjem podnebne krize na različnih ravneh političnega delovanja (državni, občinski, lokalni nivo), pri čemer bo poseben poudarek na primerih dobrih praks; spoznati vlogo družbenih omrežij pri komuniciranju podnebne krize in ovir pri komuniciranju le-te.	5
Problem "greenwashing"	Seznani se z oglaševalskimi triki, ki jih uporabljajo organizacije za povečanje prodaje/profita kot »zelenih« produktov; seznani se s sedmimi grehi zelenega zavajanja in praktičnimi primeri tega zavajanja.	5
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti oglaševalski koncept izbranega izdelka, kjer pokažejo pridobljene kompetence, in ga predstavijo.	5
	SAMOSTOJNO DELO: Poiskati preveriti izdelke v trgovinah, pri čemer jih udeleženci in udeleženci ovrednotijo, ali gre za primere "greenwashinga". Pripraviti poročilo in ga predstaviti.	5
	Evalvacija in diskusija.	5

Vzroki, problemi, dileme in rešitve podnebnih sprememb – med posameznikom in družbo

V mikrodokazilo se kombinirajo naslednji moduli:

- *O vzrokih, problemih in rešitvah podnebnih sprememb – med posameznikom in družbo* (štev. 77), SOC,
- *Zelena rast – vprašanja, dileme in pasti* (štev. 78), SOC,
- *Problem odpadkov kot spregledan vidik okoljske krize – potrošništvo, moda in tekstilna industrija* (štev. 79), SOC,
- *Problem odpadkov kot spregledan vidik okoljske krize – digitalizacija in “e-waste”* (štev. 80), SOC.

Predvidena ciljna skupina:	študentke in študenti; zainteresirana javnost
Izvajalci:	sociologija
Obseg v šolskih urah:	25
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– razumevanje vedenja družbe in vedenja posameznika v odnosu do podnebnih sprememb in okoljske krize;– seznanitev z možnimi političnimi in sistemskimi rešitvami okoljske krize;– razumevanje, da je okoljska kriza kombinacija državnih, tržnih in tehnoloških sprememb;– sposobnost kritično ovrednotiti različne dejavnike (v modernih družbah), ki vplivajo na okoljske razmere;– spoznavanje dejavnikov, ki otežujejo reševanje okoljske krize.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, samostojno delo, razprava
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Hickel, J. (2020). <i>Less is more: How degrowth will save the world</i>. Penguin Random House.– Bengtsson, M., Hansson, B., & Biel, A. (Eds.). (2003). <i>Individual and structural determinants of environmental practice</i>. Routledge.– Cleveland, M., Robertson, J. L., & Volk, V. (2019). Helping or hindering: Environmental locus of control, subjective enablers and constraints, and pro-environmental behaviors. <i>Journal of Cleaner Production</i>, 119394. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.119394.– Hirth, S., Kreinin, H., & Fuchs, D. (2023). Barriers and enablers of 1.5° lifestyles: Shallow and deep structural factors shaping the potential for sustainable consumption. <i>Frontiers in Sustainability</i>, 4, 1014662. https://doi.org/10.3389/frsus.2023.1014662.– Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). <i>How green is household behaviour? Sustainable choices in a time of interlocking crises</i>. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/6017165e-en.
Jezik izvedbe:	slovenski

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
O vzrokih, problemih in rešitvah podnebnih sprememb – med posameznici in posameznikom ter družbo	Seznani se s trenutnimi in preteklimi sistemskimi strukturami, ki vplivajo na podnebne spremembe; spoznati, kako je možno ozaveštevati posameznico in posameznika o pomembnosti reševanja okoljske krize na mikro in makro nivoju; seznaniti se z možnimi političnimi in sistemskimi rešitvami okoljske krize.	5
Zelena rast – vprašanja, dileme in pasti	Seznani se s problematiko porabe naravnih virov in neenakomerne porabe naravnih virov v različnih družbah; kritično vrednotiti pojme, kot so zelena rast, odrast ipd.; seznaniti se s tem, kako osebne, družbene, politične in sistemske vrednote vplivajo na okoljske akcije.	5
	SAMOSTOJNO DELO: Na podlagi izbranega primera ovrednotiti cilje določene politične, nevladne ali kakšne druge organizacije, ki se razglasa za "zeleno". Ovrednotiti, ali so cilji izbrane organizacije resnično "zeleni" in ali jih je možno uresničiti (če jih je, na kakšen način).	2
Problem odpadkov kot spregledan vidik okoljske krize – potrošništvo, moda in tekstilna industrija	Razumeti, da je okoljska kriza posledica kombinacije državnih, tržnih in tehnoloških sprememb; seznaniti se z dejavniki, ki otežujejo reševanje okoljske krize, in s problematiko odpadkov, ki so posledica mode in tekstilne industrije; spoznati možnosti za izboljšanje na tem področju.	5
	SAMOSTOJNO DELO: Izbrati enega od vidikov mode in tekstilne industrije, ki vplivajo na okoljsko krizo, in ga podrobneje analizirati ter predlagati možnosti za izboljšanje.	2
Problem odpadkov kot spregledan vidik okoljske krize – digitalizacija in "e-waste"	Seznani se s problematiko odpadkov, ki so posledica digitalizacije, ter z možnostmi za izboljšanje na tem področju.	4
	SAMOSTOJNO DELO: Izbrati izdelek/produkt, ki je povezan z digitalizacijo in "e-wasteo", ga podrobneje analizirati ter predlagati možnosti za izboljšanje.	2

Kaj nas preteklost lahko nauči o prihodnosti – zgodovina in podnebne spremembe

V mikrodokazilo se kombinirata naslednja modula:

- *Suša vzame en kos kruha, moča pa dva: percepcija podnebnih sprememb v zgodovini* (štev. 87), ZGO,
- *Sovražnik ali sopotnik? Umetna inteligenca v sodobni dobi* (štev. 7), INTERDISCIPLINARNI MODUL.

Predvidena ciljna skupina:	študentke in študenti
Izvajalci:	zgodovina
Obseg v šolskih urah:	30 ur
ECTS:	1
Predvideni študijski rezultati in kompetence:	<ul style="list-style-type: none">– spoznavanje historičnega vidika ekstremnih vremenskih pojavov v Sloveniji in drugod po svetu;– možnost analizirati časopisno gradivo kot vir za preučevanje preteklosti in vir, ki komunicira vremenske pojave.– razumevanje, da so ekstremni vremenski pojavi stalnica v človeški zgodovini, a so ti kot posledica podnebnih sprememb v zadnjem času precej pogostejši;– razumevanje, da so v večjih odkritjih/izumih, ki so spremenili človekov vsakdan, ljudje videli tako priložnosti kot pomisleke ter da so imela ta odkritja/ti izumi tako pozitivne kot negativne posledice;– pridobivanje praktičnega znanja o nekaterih digitalnih orodjih, ki jih je možno uporabiti v izobraževalnem in raziskovalnem procesu, kar bo omogočalo, da bodo znali pri svojem delu "pravilneje" uporabljati tudi umetno inteligenco.
Oblika dela:	na daljavo ali v živo; predavanja, samostojno delo, razprava
Temeljna literatura:	<ul style="list-style-type: none">– Miran Trontelj, <i>Kronika izrednih vremenskih dogodkov XX. stoletja: pomembni vremenski dogodki v zgodovini: vreme ob pomembnih dogodkih</i> (Ljubljana, 1997).– Dagomar Degroot et al., "The history of climate and society: a review of the influence of climate change on the human past", <i>Environmental Research Letters</i> 17, št. 10 (2022).– Fredrik Charpentier Ljungqvist, Andrea Seim in Heli Huhtamaa, "Climate and society in European history", <i>WIREs Climate Change</i> 12, št. 2 (2021).– Janez Osojnik, Darko Friš, Mateja Matjašič Friš in David Hazemali, "Komuniciranje izbranih primerov suš na Slovenskem v 20. stoletju", v: Alja Lipavc Oštir, Melanija Fabčič in Danijel Ivajnsič (ur.) <i>Komuniciranje okoljske krize</i> (Maribor, 2025).– David Hazemali, Janez Osojnik, Tomaž Onič, Tadej Todorovič in Mladen Borovič, "Evaluating chatbot assistance in historical document analysis", <i>Moderna arhivistika: časopis arhivske teorije in prakse</i> 7, št. 2 (2024).
Jezik izvedbe:	slovenski

Vsebina, cilji in obseg mikro dokazila:

Vsebina	Cilji	Obseg v urah
Suša vzame en kos kruha, moča pa dva: percepcija podnebnih sprememb v zgodovini	Spoznati, da so bili ekstremni vremenski pojavi, ki so pomembno vplivali na zgodovino človeštva, v preteklosti nekaj običajnega, a so bili ti pojavi v preteklosti redkejši, kot so danes.	3
	SAMOSTOJNO DELO: Pripraviti krajše besedilo o izbranem ekstremnem vremenskem pojavu v preteklosti in predstaviti izsledke raziskovalnega dela (izv. podskupina zgodovina).	12
Sovražnik ali sopotnik? Umetna inteligenca v sodobni dobi	Spoznati, kako so večja odkritja/izumi spremenili človekov vsakdan in kakšne so bile njihove posledice za okolje; na podlagi izbranih primerov se seznaniti s pozitivnimi in z negativnimi vidiki novih odkritij/izumov v preteklosti (izv. podskupina zgodovina).	3
	Spoznati digitalna orodja in aplikacije, ki temeljijo na umetni inteligenci in lahko pomagajo pri posamezničnih in posameznikovih vedenjskih navadah, da se ta obnaša manj škodljivo do okolja.	
	Spoznati transparentno in etično rabo umetne inteligence v študijskem procesu.	12
	SAMOSTOJNO DELO: Z izbranim digitalnim orodjem umetne inteligence bodo udeleženske in udeleženci analizirali besedilo na temo, povezano s podnebnimi spremembami. Sledila bo predstavitev izsledkov dela udeleženk in udeležencev.	

ZELEN.KOM

Katalog potencialnih neakreditiranih mikrodokazil Filozofske fakultete Univerze v Mariboru

Priprava in urejanje: Melita Zemljak Jontes, Urška Potočnik Černe, Barbara Majcenovič Kline, Tomaž Onič

Lektoriranje: Melita Zemljak Jontes, Alenka Valh Lopert

Elektronska izdaja

Maribor 2025

Poročilo o vzpostavitvi mehanizmov za prilagajanje potrebam okolja

1 Uvod

V sklopu Aktivnosti 5 (ki je potekala od do 1.5. 2025–30. 11. 2025), smo pripravili predlog vzpostavitve mehanizmov za prilagajanje potrebam okolja, ki bodo tvorili podporno okolje in nadgradnjo sistema mikrodokazil, ki je nastal v sklopu Aktivnosti 3 in 4. Tako mikrodokazila kot mehanizmi za prilagajanje potrebam okolja so namenjeni približanju vsebin zelenega prehoda različnim ciljnim skupinam in motiviranju le-teh k prookoljskemu ravnanju. Pri pripravi predloga vzpostavitve mehanizmov za prilagajanje potrebam okolja so sodelovali člani področnih skupin Germanistika (koordinacija), Geografija in biologija ter Zgodovina. Kot glavni mehanizem za prilagajanje potrebam okolja smo si zamislili in izvedli ustanovitev Centra za okoljsko komuniciranje (COK), ki obsega več podmehanizmov oz. dejavnosti, ki jih bo Center izvajal. Kot primer dejavnosti, ki jih bo izvajal COK, pa smo si zamislili in izvedli dvodelni dogodek z naslovom »Mejica je moja pravica!«

2 Ustanovitev Centra za okoljsko komuniciranje (COK)

Center za okoljsko komuniciranje (COK) na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru je bil zasnovan kot nadgradnja izkušenj in rezultatov pilotnega projekta ZELEN.KOM (2022–2025), ki je vzpostavil temelje za razvoj področja okoljskega komuniciranja v Sloveniji. Ustanovitev centra je utemeljena z nujnostjo krepitve raziskovanja in praks komuniciranja okoljske in podnebne krize v času, ko okoljske teme izgubljajo javno in politično pozornost. COK odgovarja na potrebe družbe po učinkovitejših, rešitveno usmerjenih in ciljnih skupinam prilagojenih komunikacijskih pristopih, skladnih z evropskimi usmeritvami, kot je Graška listina za komuniciranje podnebnih sprememb (2024). Center bo deloval na treh področjih: (1) interdisciplinarnem raziskovanju komuniciranja okoljske krize, (2) strokovnem sodelovanju z naročniki iz gospodarstva in negospodarstva pri svetovanju ter pripravi komunikacijskih strategij in gradiv, ter (3) informiranju in dialogu z javnostmi prek trajnih in priložnostnih komunikacijskih platform.

Raziskovalno delo Centra bo temeljilo na interdisciplinarnem povezovanju humanistike, družboslovja, naravoslovja in tehničnih znanosti, saj je tak pristop ključen za razumevanje okoljske krize in učinkovito okoljsko komuniciranje. Center bo povezoval bo strokovnjake Filozofske fakultete UM, drugih fakultet in širšega raziskovalnega prostora ter zagotavljal podporo pri razvoju projektov in aplikativnih rešitev.

V sklopu strokovnega sodelovanja z različnimi ciljnim skupinami iz gospodarstva in negospodarstva, bo Center ponujal storitve s področja okoljskega komuniciranja, razdeljene na dve glavni področji: svetovanja ter pripravo komunikacijskih strategij z ustreznimi gradivi. Svetovanja bodo potekala ustno ali v obliki krajših pisnih gradiv, medtem ko bodo komunikacijske strategije predstavljale zahtevnejše naloge, povezane z oblikovanjem kampanj ob uvajanju novih produktov ali z uvedbo okoljskih ukrepov na ravni države, regij, občin in institucij.

Informiranje in dialog z javnostmi prek trajnih in priložnostnih komunikacijskih platform pa smo si zamislili kot klepetalnico, ki bo del spletne strani Centra, sestavljali pa jo bodo kratki, 10-minutni podcasti v obliki pogovora med voditeljem in gostom. V ospredju bodo aktualne teme zelenega prehoda in trajnosti, gostje pa bodo okoljski strokovnjaki ali posamezniki z relevantnimi

izkušnjami s tega področja. Gre za kratek, dostopen in informativen avdioformat, podprt z izbranimi vizualnimi iztočnicami.

Ustanovitev centra, ki ga bodo vodili in usmerjali dr. Melanija Larisa Fabčič, dr. Danijel Ivajnsič in dr. Alja Lipavic Oštir, pri čemer je zagotovljena stalna tričlanska struktura vodstva, je bila potrjena na 30. redni seji senata FF UM, 20.11.2025.

2 Dogodek »Mejica je moja pravica!«

Dvodelni dogodek z naslovom »Mejica je moja pravica!« je bil zasnovan kot vzorčni primer svetovanja in izvedbe izbranega okoljskega ukrepa, ki bi širši javnosti predstavil dejavnosti novonastalega Centra za okoljsko komuniciranje (COK). Izbrani okoljski ukrep se navezuje na pomembnost malih lesnih krajinskih elementov ali mejic in njihove pozitivne učinke na okolje, med katerimi so povečevanje biotske pestrosti na kmetijsko intenzivnih območjih, povezovanje kmetijskih zemljišč in tvorjenje koridorjev za številne rastlinske in živalske vrste, zagotavljanje pomembnih ekosistemskih storitve, kot so shranjevanje ogljika, opravevanje, naravni nadzor škodljivcev, preprečevanje erozije ter proizvodnja lesa itd. Okoljski ukrep ozaveščanja o pomenu mejic smo predlagali županu Občine Beltinci in Osnovni šoli Beltinci, ki sta se na našo prošnjo za sodelovanje odzvala zelo pozitivno in postala naša partnerja pri izvedbi dogodka, ki smo ga izpeljali 12. novembra 2025. Člani projekta (Oddelek za germanistiko, Oddelek za zgodovino) smo pripravili medijsko sporočilo (v skladu z načeli ustreznega okoljskega komuniciranja) in ga v sodelovanju z županovim uradom naslovili na vse relevantne regionalne in lokalne medije. Prvi del dogodka predstavlja nasaditev 60 metrov mejice (skupno 250 rastlin; grmovnic in dreves) na občinski parceli v Gančanih (<https://maps.app.goo.gl/prjBAD1zZXboBZJeA>), pri kateri so sodelovali učenke in učenci ter učiteljice OŠ Beltinci in člani projekta ZELEN.KOM. Pri izboru in nasaditvi rastlin smo sodelovali z zunanjim izvajalcem, g. Josipom Otopalom, strokovnjakom za mejice. Učenke in učence so na nasaditev pripravili strokovnjaki FF UM (Oddelek za geografijo, Oddelek za germanistiko) in FNM UM (Oddelek za biologijo), ki so v mesecu septembru pripravili didaktično gradivo *Mejice – zelene žile naše krajine*, ki vključuje širok nabor predlogov, iz katerih lahko učiteljice in učitelji izberejo tiste, ki najbolj ustrezajo njihovim učencem, času in okoliščinam. V prvi vrsti je bilo namenjeno pripravi na načrtovanje in izvedbo nasaditve mejice v Gančanih, lahko pa služi tudi kot izhodišče za nadaljnje raziskovanje.

V prvem tednu novembra je skupina učenk in učencev od 7. do 9. razreda OŠ Beltinci pod mentorstvom učiteljic aktivno raziskovala pomen biotske raznovrstnosti in trajnostnega razvoja, se seznanila s konceptom mejic ter pridobila aktualne informacije o tej krajinski prvini

Nasaditev je bila zelo uspešna, o njej pa so poročali tudi mediji:

(https://svet24.si/lokalno/pomurje/novice/sajenje-mejic-gancani-filozofska-fakulteta-1860736?fbclid=IwY2xjawORQXlleHRuA2FlbQlxMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjllwMzKxNzg4MjAwODkyAAEeH7z-GVST6cdBjAQjFRWHAMVf49s2zsOyklJoE6hWEe347wTt51Jq1ftnZk_aem_zhaKkoE3WQkpDs_j6UFFOAOQ)

Drugi del dogodka je predstavljala skupščina krajanov na temo **Kaj so mejice in zakaj so pomembne in koristne za okolje?**, ki je bila izvedena isti dan v popoldanskem času v Rdeči dvorani OŠ Beltinci. Cilj diskusije je bil izpostaviti pomen mejic ter njihove pozitivne vplive na okolje v občini Beltinci in širše. Dogodek je potekal v obliki odprte diskusije med deležniki (format *town hall*); v diskusiji so sodelovali: župan občine Beltinci, kmetovalec iz občine Beltinci, strokovnjaki FF UM in FNM UM, (člani projekta z Oddelka za geografijo, Oddelka za biologijo, Oddelka za germanistiko), učenke in učiteljica OŠ Beltinci ter krajanj občine Beltinci. Prišlo je do zanimivega soočenja mnenj

in konsenza o tem, da so mejice koristne in potrebne za Občino Beltinci, vendar jih je vedno treba prilagoditi potrebam tako kmetovalcev kot okoljevarstva.

Teden dni po dogodku so članice projekta iz področne skupine Geografija in biologija izvedle fokusno skupino s 15 učenci OŠ Beltinci, ki so sodelovali pri nasaditvi mejice. Udeleženci so dogodek doživeli kot posebno, zabavno in poučno izkušnjo, ki je sprožila občutke veselja, ponosa in zadovoljstva, kljub nizkim temperaturam in fizični zahtevnosti. Prepoznali so ekološke funkcije mejic, kot so varovanje tal, poplav in vetra, zagotavljanje zavetja in hrane za živali ter estetska vrednost pokrajine. Pokazali so osnovno razumevanje pravilnega sajenja, razlik med avtohtonimi in invazivnimi vrstami ter upoštevanje naravnih pogojev pri delu. Hkrati so izrazili željo po naravni, zeleni krajini in predlagali nadaljnje aktivnosti za sajenje mejic.

3 **Zaključek**

Ustanovitev Centra za okoljsko komuniciranje (COK), ki omogoča interdisciplinarno raziskovanje, strokovno svetovanje in informiranje javnosti zagotavlja trdno podlago za nadaljnje trajnostne pobude in širjenje dobrih praks, kar po naši oceni ponazarja in dokazuje tudi uspešno izvedeni dogodek »Mejica je moja pravica!« kot praktični primer bodočega delovanja Centra.

POROČILO IZVAJALCEV PODROČNIH IN INTERDISCIPLINARNIH MODULOV O IZVAJANJU MODULOV

1 UVOD

Projekt ZELEN.KOM je potekal v času od 1. 12. 2022 do 30. 11. 2025. Eden izmed ciljev projekta je bil priprava področnih in/ali interdisciplinarnih modulov. Področne module so izvajali člani posameznega oddelka, interdisciplinarne module pa člani različnih oddelkov, kjer je bilo še posebej pomembna multidisciplinarno načrtovanje in sodelovanje. Moduli so bili pripravljene in izvedeni za različne ciljne skupine: gospodarstvo (npr. primarni, sekundarni in terciarni sektor), negospodarstvo (npr. javna uprava, šolstvo, društva) in študente (univerzitetnih in visokošolskih programov).

Po izvedenih modulih smo izvedli anketiranje med člani oddelkov, ki so bili izvajalci modulov. Namen ankete je bil pridobiti informacije o poteku priprav, organizacije in izvedbe modulov glede na različne ciljne skupine (gospodarstvo/negospodarstvo/študenti). Posebej smo bili pozorni na pozitivne prakse in izzive izvajalcev. Pridobljeni podatki lahko predstavljajo izhodišče pri načrtovanju prihodnjih modulov in pripravi aktivnosti v zvezi z mikrodokazili.

V nadaljevanju prikazujemo rezultate ankete, ki je bila izvedena med člani oddelkov Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, vključenih v projekt ZELEN.KOM:

- Oddelek za anglistiko in amerikanistiko,
- Oddelek za filozofijo,
- Oddelek za geografijo,
- Oddelek za germanistiko,
- Oddelek za pedagogiko,
- Oddelek za prevodoslovje,
- Oddelek za psihologijo,
- Oddelek za slovanske jezike in književnost,
- Oddelek za sociologijo in
- Oddelek za zgodovino.

2 IZVEDENI PODROČNI MODULI PO ODDELKIH

Iz tabele 1 je razvidno izvedeno število področnih modulov po oddelkih, prikazano je število ur trajanja izvedbe, ciljna skupina, število izvedb, ciljna skupina, kraj izvedbe in število udeležencev. S sivo barvo so obarvani moduli z istim naslovom, ki so bili večkrat izvedeni. Če so bili izvedeni za isto ciljno skupino, je navedeno število izvedb in število udeležencev v eni vrstici. Če so bili moduli izvedeni za različne ciljne skupine in so bile zato potrebne večje spremembe pri pripravi, smo modul zapisali v svojo vrstico, obarvanost pa pove, da je naslov enak.

Tabela 1: Izvedeni področni moduli po oddelkih

Št.	Oddelek	Naslov modula	Št. ur	Ciljna skupina	ŠT. IZVEDB	Naziv ustanove oz. anonimno	Kraj izvedbe	Število udeležencev
1.	ANG	Promocija ekološko pridelane hrane lokalnega izvora	4	GOS	1x	Uprava in zaposleni na Kmetijski zadruzi Slov. Konjice	Slov. Konjice	5
2.	ANG	Učenje za trajnostnost skozi knjigo in film	2	Študenti VS	1x	Študenti (Predšolska vzgoja VS, PeF)	PeF UM	17
3.	ANG	Učenje za trajnostnost skozi knjigo in film	2	Učenci OŠ	1x	Učenci (OŠ Kungota, mednarodna sestava učencev)	FF UM	37
4.	FIL	Okoljska etika za zeleni prehod – kritično zamišljanje trajnostnih prihodnosti	8	GOS	1x	Gospodarstvo	Ravne na Koroškem	12
5.	FIL	Okoljska etika za zeleni prehod – vrednotenje trajnostnosti in pismenost za prihodnost	8	Študenti UNI	2x	2x študenti FF UM	FF UM	17, 12
6.	FIL	Okoljska etika za zeleni prehod – vrednotenje trajnostnosti in pismenost za prihodnost	8	GOS	1x	Gospodarstvo	Maribor	20

7.	FIL	Kritično mišljenje za zeleni prehod - CO2 je hrana za rastline. Kdo pravi, da je globalno segrevanje slabo?	5	GOS	3x	3x gospodarstvo	Jesenice, Ravne na Koroškem, Prevalje	16, 12, 14
8.	FIL	Kritično mišljenje za zeleni prehod - Zunaj je mrzlo. Kdo pravi, da se Zemlja segreva?	6	Študenti UNI	2x	2x študenti FF UM	FF Maribor	14, 26
9.	GEO/BIO	Izobraževanje za trajnostnost	12	Študenti VS + UNI	1x	Predšolska vzgoja VS PEF + GEO, ped. in neped. FF UM	PEF UM	66 (57 PEF; 9 GEO FF: 7 ped., 2 neped.)
10.	GER	Kdo dvomi v okoljsko krizo? Komunikacija z okoljskimi dvomljivci	8	Študenti VS	1X	Študenti	FERI	8
11.	GER	Moja kmetija kot turistična zelena priložnost	4	GOS	1X	Kmetovalci, člani turističnega društva Pilštanj	Pilštanj	9
12.	GER	Brez snega - brez smučarskega turizma? Nove možnosti za razvoj zimskega turizma v kontekstu podnebnih sprememb	12	Študenti VS	1X	Študenti VS	Fakulteta za turizem Brežice	5
13.	GER	Zimski turizem na Pohorju v novih razmerah pomanjkanja snega	9	GOS	1X	Zaposleni Apartmajskega naselja Ribniško Pohorje	Pohorje	11
14.	PED	(So)ustvarjanje skupnosti kot podpora pri premagovanju okoljske krize	8	Študenti VS	1X	Študenti VS – predšolska vzgoja PeF	FF UM	20
15.	PED	(So)ustvarjanje skupnosti kot podpora pri premagovanju okoljske krize	8	Študenti UNI	1X	Študenti pedagogike	FF UM	14
16.	PED	Uporaba avtohtonega dreva ter njegovih plodov drnulj na kozjanskem. na kaj vse moramo pomisliti, če želimo biti odgovorni potrošniki.	9	GOS	1X	Zainteresirana javnost (S.P., kmetovalci)	Pilštanj	13
17.	PREV	Komunikacija za prihodnost - Prevajanje za prihodnost	4	GOS	1x	Odvetniška pisarna Gorjup (v dveh delih 3, 3)	Maribor	3

18.	PREV	Komunikacija za prihodnost - Prevajalski izzivi pri naslavljanju podnebnih sprememb	4	NE-GOS (ŠOL)	1x	Umetnostna galerija Maribor	Maribor	4
19.	PREV	Komunikacija za prihodnost - Prevajalski izzivi pri naslavljanju podnebnih sprememb	4	Študenti UNI	1x	FKBV (v dveh delih 7, 4)	Pivola	7
20.	PREV	Moč velikih dreves v urbanih okoljih: odločevalski vidik	3	NE-GOS	1x	MOM	Maribor	26
21.	PSI	Spodbujanje prookoljskega vedenja pri zaposlenih	6	GOS	1x	TALUM	Kidričevo	10
22.	PSI	Duševno zdravje in grajenje odpornosti ob podnebnih izzivih	12	Študenti UNI	1x	Študenti psihologije	FF UM	22
23.	PSI	Duševno zdravje ob spremljanju podnebnih sprememb: prepoznavna in načini konstruktivnega spoprijemanj s podnebno anksioznostjo pri pouku	12	NE-GOS (ŠOL)	1x	Svetovalni delavci	Teams ZRSŠ	130
24.	SLO	Buckfaška čebela: komuniciranje podnebnih sprememb v strokah	4	Študenti VS	1x	Študenti predšolske vzgoje	PeF UM	53
25.	SLO	O čebeli z jezikoslovno-kulturološkega vidika; Čebele in drugi oprasovalci v književnosti; Čebele v slovarjih in pravopisu; Čebela pri delu z mladimi (modul: Buckfaška čebela: Komuniciranje podnebnih sprememb v strokah)	4	Študenti UNI	1x	Študenti slovenskega jezika in književnosti, 1. st.	FF UM	19
26.	SLO	Komuniciranje podnebnih sprememb v književnosti: katastrofični scenariji in realne izkušnje	4	Študenti UNI	1x	Študenti FF UM: Slovenski jezik in književnost (1. st.), Prevajalske študije (1. st.), Prevajanje in tolmačenje (2. st.).	FF UM	11

27.	SLO	Komuniciranje podnebnih sprememb v književnosti: katastrofični scenariji in realne izkušnje	4	NE-GOS	1x	Udeleženci prireditev za odrasle v Knjižnici Franca Ksavra Meška Ormož	Ormož	19
28.	SOC	Zeleno ali "zeleno": kdo me farba na zeleno? - problem greenwashinga	10	NE-GOS	1X	Zaposleni na Mestni občini Maribor	Maribor	30
29.	SOC	O vzrokih, problemih in rešitvah okoljske krize – med posameznikom in družbo	8	Študenti UNI	1X	Študenti sociologije	FF UM	9
30.	SOC	Problem odpadkov kot spregledan vidik okoljske krize – potrošništvo, moda in tekstilna industrija	8	NE-GOS.	1X	Zaposleni na Mestni občini Maribor	Maribor	29
31.	ZGO	Jedrska energija: utopična rešitev ali priložnost za svetlo prihodnost?	9	GOS	1X	Podjetje AVESOL d. o. o.	Maribor	8
32.	SOC/ ZGO	Okoljski pub kviz – Male zelene celice	4	GOS	1X	Margento R&D d. o. o.	Maribor	6
33.	SOC / ZGO	Okoljski pub kviz – Male zelene celice	4	GOS	1X	AVESOL d. o. o.	Maribor	5
34.	SOC	Okoljski pub kviz – Male zelene celice	4	NE-GOS	1x	Člani športnega društva Tenis center Fontana	Maribor	6

Kot je razvidno iz tabele, je bilo skupno izvedenih 34 različnih modulov, v 38 izvedbah. Nekateri moduli so bili namreč izvedeni z več ponovitvami, kjer so bile običajno potrebne večje prilagoditve za različne ciljne skupine. Moduli so trajali od 2 do 12 ur, v povprečju približno 6,5 ur. Tudi število udeležencev je variiralo od 3 do 130, v povprečju 22 udeležencev. Najmanj med ciljnim skupinami iz gospodarstva (M = 10).

3 IZVEDENI INTERDISCIPLINARNI MODULI PO ODDELKIH

Tabela 2 prikazuje izvedeno število interdisciplinarnih modulov po oddelkih, kjer so zapisana področja interdisciplinarnosti, število ur izvedbe, ciljna skupina glede na gospodarstvo, ne-gospodarstvo in študente, podrobnejši opis ciljne skupine in število udeležencev.

Tabela 2: Izvedeni interdisciplinarni moduli po vodilnih oddelkih

Št.	Vodja	Naslov modula	Področja interdiscipl.	Št. izvedb	Obseg ur	Ciljna skupina	Opis ciljne skupine	Št. udeležencev
1.	ANG	Celostna samooskrba	ANG/SOC/PSI/ GEO	1	6	NE-GOS (ŠOL)	Učitelji nižjih razredov OŠ, vzgojitelji	29
2.	FIL	„Z(a) nami potop ...“ Vpliv dviga morske gladine kot posledice podnebnih sprememb	FIL/ANG/PSI	1	?	Študenti	FF UM	41
3.	GER	Fake News - prpeoznavanje lažnih novic o okoljski krizi	GER/SOC/PSI/FI L	4	4	Študenti/NE-GOS (ŠOL)/NE-GOS	Študenti FF (GER, FIL, SOC), študenti FERI, učiteljice OŠ Tabor 1, novinarji RTV SLO MB	9, 25, 41, 9
4.	GER	Zgodbe za čas podnebne krize	GER/ANG/SLO/ PREV	1	2+	NE-GOS (ŠOL)	OŠ in SŠ	17
5.	PED	Vzgoja skozi umetnost	PED/FIL/PSI/SO C/ZGO	2	16	NE-GOS (ŠOL)	1x dve SŠ (Gimnazija Ljutomer, SŠ za gostinstvo in turizem Radenci), 1x OŠ Ravne na Koroškem 15udeležencev;	8, 15
6.	PREV	100 zelenih: pojmovnik projekta Zelen.kom	PREV/ANG/GER /SLO/ZGO	1	8	Študenti UNI	FF UM (v dveh delih)	5

7.	PSI	Okoljska soba pobega	SOC/ZGO GER/ANG/SLO/ PREVE	2	8-10	Študenti UNI, Študenti VS	1x študentje psihologije; 1x VŠ program predšolska vzgoja PeF	19, 58
8.	SLO	Suša kot oblika manifestiranja podnebnih sprememb	SLO/PREV/ZGO /SOC/PSI/PED/ FIL	1	4	GOS	Vinogradništvo Mulec, Jakobski Dol	5
9.	SOC	Vprašanje »greenwashinga« v politiki	SOC/ZGO/PSI/F IL	1	4-5	GOS/NE- GOS/Študenti	?	?
10.	ZGO	Sovražnik ali sopotnik? Umetna inteligenca v sodobni dobi	ZGO/ANG/PED/ SOC	1	4-10	Študenti UNI	Študenti zgodovine na FF UM (FF UM)	8

Kot je razvidno iz tabele 2, je bilo skupno izvedenih 10 različnih interdisciplinarnih modulov. Nekateri moduli so bili izvedeni z več ponovitvami, kjer so bile običajno potrebne večje prilagoditve za različne ciljne skupine. Moduli so trajali od 2 do 16 ur, z možnostjo prilagoditve trajanja ciljni skupini. Variiralo je tudi število udeležencev, od 5 do 58. Največ med učitelji in študenti, manj med gospodarstveniki.

4 EVALVACIJA IZVAJANJA MODULOV

4.1 Metodologija

4.1.1 Raziskovalni problem

Z raziskavo smo želeli proučiti zaznave izvajalcev modulov glede izvedbe področnih in interdisciplinarnih modulov v različnih ciljnih skupinah; gospodarstvu, negospodarstvu in med študenti.

Zanimale so nas pridobljene pozitivne izkušnje, primeri dobrih praks, dileme in problemi glede priprave, organizacije in izvedbe modulov, kot so jih zaznali izvajalci modulov.

Prav tako so nas zanimali konkretni predlogi izvajalcev modulov glede nadaljnjega izvajanja področnih ali interdisciplinarnih modulov na temo okoljske krize različnim ciljnim skupinam.

4.1.2 Cilji raziskovanja

Glavni cilj raziskave je bil pripraviti usmeritve, ki bi služile kot pomoč pri načrtovanju prihodnih modulov in pripravi aktivnosti v zvezi z mikrodokazili.

Specifični cilji so bili: predstavitev primerov dobrih praks, predstavitev izzivov pri pripravi, organizaciji in izvedbi modulov ter zbirnik predlogov za izboljšanje izvedbe modulov.

4.1.3 Vzorec

V raziskavi so sodelovali vsi oddelki Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, ki so bili vključeni v projekt ZELEN.KOM.

Tabela 3: Udeleženci glede na spol

Spol	N	%
Ženski	28	67 %
Moški	13	31 %
Drugo	1	2 %
Skupaj	42	100 %

Anketiranci so označili, član oz. članica katerega oddelka FF UM so. Če so delo opravljali v okviru več oddelkov, smo jih prosili, da so izbrali tistega, kjer so imeli največji delež zaposlitve pri projektu ZELEN.KOM.

Tabela 4: Udeleženci glede na oddelek

Oddelek FF UM	N	%
Oddelek za anglistiko in amerikanistiko	8	20 %
Oddelek za filozofijo	3	7 %
Oddelek za geografijo	7	17 %
Oddelek za germanistiko	5	12 %
Oddelek za pedagogiko	4	10 %
Oddelek za prevodoslovje	4	10 %
Oddelek za psihologijo	4	10 %
Oddelek za slovanske jezike in književnost	3	7 %
Oddelek za sociologijo	2	5 %
Oddelek za zgodovino	1	2 %
Skupaj	41	100 %

Kot je razvidno iz tabele 4 je 41 udeležencev označilo oddelek na katerem so v okviru projekta ZELEN.KOM večinsko zaposleni. Število se razlikuje po oddelkih, saj je v okviru različnega oddelka v projekt ZELEN.KOM vključenih različno število raziskovalcev.

4.2 Rezultati

Najprej bomo predstavili skupne podatke, nato pa analizo odgovorov po področnih modulih in po interdisciplinarnih modulih posebej. Ker so člani izvedli hkrati enega ali več področnih in interdisciplinarnih modulov, smo jih zaprosili za zapis razlik.

Vsi odgovori so se navezovali na pripravo, organizacijo in izvedbo modulov glede na posameznika.

4.2.1 Skupni podatki

Anketiranci so podali število modulov, pri katerih so aktivno sodelovali pri izvedbi glede na interdisciplinarnost in ciljno skupino.

Tabela 5: Vključenost posameznikov v izvedbo področnih in interdisciplinarnih modulov

Ciljna skupina	Področni modul (N)	Interdisciplinarni modul (M)
Gospodarstvo - primarni sektor (kmetijstvo, ribištvo, gozdarstvo ...)	3	5
Gospodarstvo - sekundarni sektor (industrija, rudarstvo, gradbeništvo, energetika ...)	2	1
Gospodarstvo - terciarni sektor (trgovina, turizem, promet, bančništvo ...)	10	1
Javni sektor - zdravstvo	0	0
Javni sektor - javna uprava	3	2
Javni sektor - vzgojno-izobraževalne ustanove	3	13
Javni sektor - društva	6	2
Študenti UNI	19	16
Študenti VS	8	5

Izmed 42 anketirancev, ki so označili module, katere so izvedli oz. sodelovali pri njihovi izvedbi, jih je pričakovano največ sodelovalo pri izvedbi modulov za študente univerzitetne stopnje FF UM (področni moduli: 19 oseb in interdisciplinarni moduli: 16 oseb). Sledijo interdisciplinarni moduli, izvedeni med zaposlenimi v vzgojno-izobraževalnih ustanovah (13 oseb) ter področni moduli v gospodarstvu, še posebej v turizmu (področni moduli v gospodarstvu skupaj 15, v turizmu: 10 oseb).

V nadaljevanju nas je zanimala organizacija izvedbe modula/ov. Pri tem nas je zanimalo, kako so se izvajalci dogovorili za izvedbo modula/ov oz. na kakšen način so vzpostavili kontakt s ciljno skupino in kje so nato modul izvedli.

Tabela 6: Navezava stika s ciljno skupino

Iskanje ciljne skupine	Področni modul/i (N)	Interdisciplinarni modul/i (N)
Preko socialne mreže	19	13
Pobuda s strani ciljne skupine	4	0
S pomočjo oglaševanja	1	1
Zaradi preteklega sodelovanja	13	10
Drugo:	1	3

Kot je razvidno iz tabele 6, so za izvedbo modula izvajalci uporabili svojo socialno mrežo, temelječo tudi na preteklem sodelovanju s predstavniki ciljne skupine. V okviru odgovora Drugo, so anketiranci odgovorili, da so se za izvedbo dogovorili drugi sodelavci na modulu (2) ter da je bila pobuda dana s strani izvajalke (1).

Anketirance smo dalje vprašali, kje so izvedli module.

Tabela 7: Prostor izvedbe modulov

	Področni modul/i (1)	Interdisciplinarni modul/i (2)
Na sedežu ustanove/podjetja	20	14
Na matični fakulteti	12	12
Na drugi fakulteti	12	3
Virtualno - na daljavo	2	3
Drugo:	2	2

Kot je razvidno iz tabele 7, je bilo največ modulov izvedenih na sedežu ustanove oz. podjetja ciljne skupine (področni moduli: 20; interdisciplinarni moduli: 14), sledi matična fakulteta (FF UM, skupaj 24 izvedb) in druga fakulteta UM (skupaj 15 izvedb). Manjši delež modulov je bil izveden virtualno, na daljavo. Seveda se prostor izvedbe povezuje tudi s številom vseh izvedenih modulov. Odstotka, zaradi virtualne izvedbe in izvedbe posameznega modula v več delih (npr. en del izvajal na sedežu ustanove, druga dva pa na terenu), ne moremo podati.

V okviru odgovora Drugo, sta bila omenjena izvedbeni in učni poligon (2).

4.2.2 Splošna opažanja pri izvedbi modulov

Izvajalcem smo zastavili vprašanja glede njihovih opažanj o izvedbi področnih in interdisciplinarnih modulov. Vprašanja so bila podobna vprašanjem, zastavljenim udeležencem modulov. Interpretacijo podamo za področne in interdisciplinarne module skupaj.

Tabela 8: Splošna opažanja pri izvedbi področnih modulov, ki ste jih izvedli

Opažanja	Odgovori						N	M	SD
	1	2	3	4	5	Skupaj			
Modul je bil interaktivno zasnovan.	0	0	0	11	20	31	42	4,6	0,5
Modul je bil ustrezno dolg.	0	0	0	13	18	31	42	4,6	0,5
Pri izvedbi so bile ponujene konkretne rešitve za obravnavan problem.	0	0	2	8	21	31	42	4,6	0,6
Udeležencem je bila vsebina zanimiva.	0	0	0	10	21	31	42	4,7	0,5
Udeleženci so aktivno sodelovali.	0	0	1	10	20	31	42	4,6	0,6
Drugo:	0	0	0	0	1	1	42	5,0	0,0

Odgovor pod Drugo je bil, da so udeleženci zelo pohvalili izvedbo. (1)

Tabela 9: Splošna opažanja pri izvedbi interdisciplinarnih modulov, ki ste jih izvedli

Opažanja	Odgovori						N	M	SD
	1	2	3	4	5	Skupaj			
Modul je bil interaktivno zasnovan.	0	0	0	10	15	25	41	4,6	0,5
Modul je bil ustrezno dolg.	0	1	1	8	15	25	42	4,5	0,8
Pri izvedbi so bile ponujene konkretne rešitve za obravnavan problem.	0	0	3	6	16	25	42	4,5	0,7
Udeležencem je bila vsebina zanimiva.	0	0	0	6	18	24	42	4,8	0,4
Udeleženci so aktivno sodelovali.	0	2	1	5	17	25	42	4,5	0,9
Drugo:	0	0	0	0	2	2	42	5,0	0,0

V okviru odgovora Drugo je anketiranec odgovoril, da je bilo sodelovanje s sodelavci dobro (1) in da so udeleženci zelo pohvalili izvedbo (1).

Kot je razvidno iz tabel 8 in 9, so izvajalci svoje izvajanje področnih in interdisciplinarnih modulov izjemno visoko ocenili, področne module s skupno povprečno oceno 4,68 in interdisciplinarne module s skupno povprečno oceno 4,65.

4.2.3 Področni moduli

Člani so bili vključeni v izvajanje več modulov, področnih in/ali interdisciplinarnih. V nadaljevanju smo izvajalce modulov povprašali, koliko področnih modulov so izvedli oz. pri izvedbi koliko področnih modulov so sodelovali.

Tabela 10: Število izvedenih področnih modulov na posameznika

Št. izvedenih področnih modulov	Frekvenca	Odstotek
1 (Nobenega)	4	12 %
2 (Enega)	9	27 %
3 (Dva)	9	27 %
4 (Tri ali več)	11	33 %
5 (Drugo:)	0	0 %
Skupaj	33	100 %

Največ posameznikov je izvedlo 3 področne module ($M = 2,8$; $SD = 1,0$), ali so pri njihovi izvedbi sodelovali.

4.2.3.1 Odprta vprašanja

Anketiranci – izvajalci področnih modulov so odgovarjali še na tri odprta vprašanja. Analizo odgovorov smo naredili z odprtim induktivnim kodiranjem, na podlagi katerega smo v nadaljevanju oblikovali kategorije.

a) Način priprave področnih modulov

Na prvo vprašanje o načinu priprave (enega) področnega modula je odgovorilo 23 anketirancev.

Oblikovali smo 5 kategorij:

1. Prilagoditev vsebin in časa glede na ciljno skupino
2. Uporabnost in aktualnost vsebin
3. Razvijanje gradiv za udeležence
4. Organizacija dela izvajalcev
5. Didaktični pristopi

1. kategorija: Prilagoditev vsebin in časa glede na ciljno skupino

Največ (19) izvajalcev področnih modulov je zapisalo, da so vsebine prilagodili potrebam in interesom ciljne skupine, kateri je bil modul namenjen. Pri tem so navajali, da so bili: »... posebej pozorni na to, kaj bi oni (gospodarstvo) potrebovali in pri čem jim lahko mi pomagamo s svojim strokovnim znanjem.«, da so: »... upoštevali (smo) ciljne skupine in pripravili različno obsežne variante.« Ugotavljali so tudi razliko v potrebah med visokošolskimi in univerzitetnimi študenti: »... v mislih smo ves čas imeli ciljno skupino - za študente VS in UN smo pripravili enako težavnost, a se je pokazala razlika, UN so bolj zanimale teoretične podlage.« Pri tem je večina navajala tudi premislek glede časovne izvedbe glede na ciljno skupino, pri čemer so izpostavljali potrebo po bolj strnjeni in deljeni izvedbo za gospodarstvo, »... za gospodarstvo sva modul razdelili na več delov.«; »Pri gospodarstvu je bilo pomembno da je bil izveden na zgoščen in praktičen način.«

2. kategorija: uporabnost in aktualnost vsebin

Tretjina (8) izvajalcev je kot pomemben razmislek pri načinu priprave področnih modulov izpostavila uporabnost in aktualnost, to pomeni, da so že pripravljene vsebine dopolnjevali, spreminjali na način, da so bile za ciljno skupino čim bolj uporabne in da so zajemale čim bolj aktualne informacije o temi, ki so jo obravnavali. Nekaj primerov zapisov: »Vsebine sem skušal čim bolj novelirati in prikazati res najnovejše stanje; cilje sva konkretizirali, da so bili čim bolj prilagojeni za teme, ki so bile aktualne za udeležence, izvedli aktivnost, ki je tudi udeležencem dala neposredno izkušnjo vsebine, ki smo jo obravnavali; pomembna nam je bila aktualnost in relevantnost vsebin, vključili smo tudi večjezične vire.« Pri tem so izpostavljali pomen primerov iz vsakdanjega življenja oziroma, oziroma primerov domačih in tujih dobrih praks.

3. kategorija: razvijanje gradiv za udeležence

Izvajalci so v odgovorih (6) izpostavljali tudi pomen priprave gradiv, ki naj bodo raznolika in uporabna za udeležence. Nekateri so gradiva pripravili in v naprej poslali udeležencem. »... gradivo, ki mora biti razumljivo, argumentirano in uporabno tudi po zaključku modula; pozorni sva bili na pripravo gradiv, ki jih bodo študentke, študenti, bodoče vzgojiteljice, vzgojitelji lahko neposredno uporabili pri delu s predšolskimi otroki; pozorni sva bili na raznolikost gradiv.«

4. kategorija: organizacija dela izvajalcev

Nekateri izvajalci (7) so med načini priprave izpostavili tudi pomen timskega dela in dobrega sodelovanja med izvajalci modula. Izpostavili so pomen delitve dela in nato skupne izvedbe, dopolnjevanja glede znanja, izkušenj, pristopov. *»... delali smo v parih, pripravili smo preveč gradiva, vsak iz svojega ožjega področja. Sodelovanje je bilo odlično, lepo smo se dopolnjevali, komunicirali. Je bilo pa potrebnih kar nekaj sestankov; dogovorili smo se za vsebino, nato je vsak strokovnjak pripravil svoj del; pregledali in predebatirali vsebine; delali smo timsko, vsak je podal svoje predloge, nato smo izbrali najustreznejše.«*

5. kategorija: didaktični pristopi

Pri pripravi so izvajalci (9) izpostavili tudi razmisleke o načinih in oblikah izvedbe. Izpostavili so konstruktivističen pristop, pomen povezovanja teorije in prakse, pomen gradiv, ob katerih so udeleženci aktivni, aktivne metode dela, ki predvidevajo vključevanje udeležencev in jih spodbujajo k premisleku. Izpostavljen je bil tudi razmislek o izbiri sprotne oblike preverjanja razumevanja in napredka.

Nekaj primerov odgovorov: *»... pomembno nam je bilo tudi, da udeleženci razvijajo kritično mišljenje ter sposobnost argumentirane presoje v kontekstu aktualnega razmisleka o energetske prihodnosti Slovenije in sveta; delo smo zastavili konstruktivistično, zato smo posebno pozornost posvečali postavljanju vprašanj za udeležence. Spodbujali smo izmenjave mnenj in iskanje rešitev problemov.«*

b) Pozitivne izkušnje po izvedbi področnih modulov

Na drugo odprto vprašanje o pozitivnih izkušnjah po izvedbi (enega) področnega modula je odgovorilo prav tako 23 anketirancev.

Kategorije, ki smo jih oblikovali iz odgovorov so:

1. Vključenost in aktivno sodelovanje udeležencev
2. Pozitivni odzivi udeležencev
3. Raznoliki didaktični pristopi in uporabnost gradiv
4. Sodelovanje z vodstvom

1. kategorija: vključenost in aktivno sodelovanje udeležencev

Več kot polovica izvajalcev (13) je kot pozitivno izpostavila aktivno sodelovanje udeležencev, ki so bili angažirani in pokazali zanimanje za vsebine in tudi prinašali lastne primere iz prakse. Primeri odgovorov: *»... aktivno sodelovanje udeležencev. Udeleženci so predstavili ogromno primerov dobrih kot tudi slabih praks s svojega področja.«* *»...modul (se je) izkazal ne le kot prenos znanja, temveč kot platforma za dvostranski dialog med akademskim in gospodarskim okoljem.«*; *»Udeleženci so v modulih aktivno sodelovali, dobro sodelovanje pri izvedbi, soočenje različnih pogledov na problematiko; zlasti pri prvem modulu so udeleženci aktivno sodelovali in po koncu oblikovali odlično gradivo.«*

2. kategorija: pozitivni odzivi udeležencev

V odgovorih so izvajalci izpostavljali tudi pozitivne odzive udeležencev (12). Izpostavljali so zadovoljstvo z vsebino in izvedbo, pomen strokovnega znanja izvajalcev, dobro počutje vseh vključenih, zanimivost in uporabnost vsebin. Zapisali so: *»... vsekakor odziv poslušalcev, ki so v anketi poročali, da so jim bile*

vsebine nove, zanimive, da so jim dale nove poglede na obravnavano problematiko in uporabne informacije za njihovo delo in življenje; posebej pozitiven je bil odziv udeležencev, ki so v temi prepoznali zase relevanten problem in možne rešitve; odzivi udeležencev so bili nadpovprečno pozitivni.«

3. kategorija: raznoliki didaktični pristopi in uporabnost gradiv

Kategoriji didaktičnih pristopov in uporabnost gradiv smo združili, saj izvajalci večinoma, ko odgovarjajo o pomenu in učinkih, ki so jih k usposabljanju doprinesli izbrani didaktični pristopi, vključijo tudi pomen dobro pripravljenih in za udeležence koristnih gradiv. Navajajo (7), da so raznoliki didaktični pristopi, ki so jih uporabljali, pri udeležencih spodbudili večjo aktivnost in angažiranost za vsebine, da so prepoznali večjo uporabnost vsebin v praksi, koristni so se jim zdeli tudi delovni listi, ki so jim jih izvajalci pripravili. Zapisali so: »... kombinacija razlag, interaktivnih nalog in sprotnega preverjanja znanja, kar je spodbudilo aktivno sodelovanje in večjo vključenost udeležencev; še posebej sem bil zadovoljen, ker sem imel občutek, da se je didaktično načrtovanje res obrestovalo in so zaradi tega od modulov udeleženci odnesli več, kot če tega ne bi bilo.«; »... odziv študentov, ki so cenili jasnost strukture, aktualnost vsebin in uporabnost gradiv. Prav tako se je kot uspešna izkazala kombinacija razlag, interaktivnih nalog in sprotnega preverjanja znanja, kar je spodbudilo aktivno sodelovanje in večjo vključenost udeležencev.«; »... posebej pozitivne izkušnje zajemajo tako pripravo gradiv, ki smo jih ravno zaradi usmerjenosti v ciljno skupino lahko pripravile konkretnije, smo pa ravno zato tudi lažje povezovale dele vsebin, ki smo jih izvajale vsaka od nas, kot tudi samo izvedbo in odzive nanjo.«

4. kategorija: sodelovanje z predstavniki ciljne skupine

Nekaj udeležencev (4) je kot pozitivno izpostavilo tudi sodelovanje z vodilnimi (iz podjetij), ki so se vključili v sam proces usposabljanja in podali konstruktivne in pomembne premisleke, dobro sodelovanje in organizacijo z vodstvom ali predstavniki ciljne skupine: »... še posebej pozitivna je bila dobra komunikacija z vodstvom podjetja v času priprave modula, da smo lahko pripravili ustrezen modul.«; »... še posebej pa je bila dragocena prisotnost dveh predstavnikov vodstva podjetja xxx. Njuna udeležba je bistveno obogatila izvedbo modula, saj sta se med predavanjem vključila z relevantnimi prispevki iz prakse ter odprla razmislek o konkretnih energetske dilemah.«; »... operativna priprava oz. organizacija v sodelovanju s predstavniki ciljne skupine in sodelavci.«

c) Izzivi, pomanjkljivosti in težave pri pripravi, organizaciji in izvedbi področnega modula

Na tretje odprto vprašanje o izzivih, pomanjkljivostih in težavah pri pripravi, organizaciji in izvedbi (enega) področnega modula je prav tako odgovorilo 23 anketirancev.

Kategorije, ki smo jih oblikovali iz odgovorov so:

1. Prilagoditev vsebin in gradiv različnim ciljnim skupinam
2. Pridobivanje ciljnih skupin za izvedbo
3. Časovni izzivi
4. Organizacijske težave
5. Ni težav

1. kategorija: prilagoditev vsebin in gradiv različnim ciljnim skupinam

Izvajalci (7) so kot enega večjih izzivov navajali pripravo vsebin in ciljev za različne ciljne skupine, kar je zahtevalo veliko prilagajanja, več časa za usklajevanje in sestavljanje gradiv, ki bi odgovarjala na različne potrebe vključenih in ponudila tudi zbir relevantnih primerov iz prakse. Pri tem so kot težavo izpostavili tudi različno predznanje skupin, različno motiviranost in različna pričakovanja, ki so jih morali vzeti v premislek pri pripravi na izvedbo. Predstavimo nekaj primerov odgovorov: *»... specifičnosti ciljne skupine in okoliščin izvedbe.«*; *»... prvi izziv je predstavljalo usklajevanje vsebinske zahtevnosti z dejstvom, da udeleženci prihajajo iz prakse in nimajo nujno predhodnega znanja s področja jedrske energije.«*; *»... ključno je bilo najti ravnotežje med strokovno poglobljenostjo in razumljivostjo.«*; *»... moduli (so) za podjetja predolgi in jih je potrebno precej prilagoditi, da bodo za podjetja bolj uporabni.«*

2. kategorija: pridobivanje ciljnih skupin

Izvajalci (4) so zapisali, da so imeli kar nekaj težav pri pridobivanju ciljnih skupin za izvedbo področnih modulov, posebej v gospodarstvu. Pri tem so zapisali, da *»... največjo oviro vidim v tem, kako dobiti možnost za izvedbo modula. To pomeni, kako motivirati ciljne skupine, da bodo prišle na izobraževanje.«*; *»... največji izziv mi je predstavljalo iskanje interesentov s področja gospodarstva, kajti v tem sektorju ne poznam veliko ljudi; sama tematika žal ni na prvem mestu na seznamu prioritetenih izobraževanj.«*; *»... podjetja, ki so zaradi dejavnosti zavezana k trajnostnem poročanju, se s tem ogromno ukvarjajo in zanje še eno takšno izobraževanje ne prinaša veliko dodane vrednosti, tista, ki pa se s tem ne ukvarjajo, pa za same vsebine niso toliko zainteresirane.«*

3. kategorija: časovni izzivi

Izvajalci so kot poseben izziv navajali tudi časovno usklajevanje (6). Na eni strani usklajevanje in prilagajanje časa izvedbe in urnika z udeleženci, na drugi strani pa tudi časovni pritisk, ki so ga občutili ob pripravljanju modulov. Kot ugotavljajo, je bil izziv kako časovno skrajšani modul še posebej za področje gospodarstva, in na drugi strani, kako časovno prilagoditi modul študentom različnih smeri, ki imajo zelo različne urnike. Predstavljamo nekaj zapisov: *»... eden glavnih izzivov pri pripravi in izvedbi področnega modula je bil časovni pritisk, saj je bilo potrebno vsebine pripraviti v razmeroma kratkem roku ob hkratnih drugih pedagoških in raziskovalnih obveznostih.«*; *»... največji izziv je bil omejeni čas, saj je bilo pri organizaciji potrebno upoštevati tudi možnosti ciljne skupine.«*; *»... časovna uskladitev, da ustreza termin vsem udeležencem in izvajalcem.«*

4. kategorija: organizacijske težave

Organizacijske težave smo ločili od težav, ki zajemajo časovno usklajevanje. Pod organizacijske težave izvajalci (4) navajajo problem prevelikih skupin (študentov), težave pri vodenju diskusije zaradi raznolikega predznanja udeležencev, usklajevanje pri sestankih tima, včasih težko vzpostaviti enotno dinamiko diskusije – udeleženci so prihajali z zelo raznolikimi predznanji, usklajevanje prostorskih pogojev: *»... določen izziv so predstavljali prostorski pogoji, zlasti v primerih velikih skupin, ki so delale aktivno. zelena bi bila kakšna izvedba na prostem, a je bilo prav to najtežje uskladiti z možnostmi skupine.«*; *»... kljub dobro urejeni tehnični podpori na lokaciji je bila potrebna dodatna priprava za zagotavljanje brezhibnega delovanja multimedijskih vsebin.«*; *»... nazadnje bi izpostavil še, da je bilo zaradi kompleksnosti tematike včasih težko vzpostaviti enotno dinamiko diskusije – udeleženci so prihajali z zelo raznolikimi predznanji, kar je zahtevalo precej prilagajanja s strani predavateljev.«*

ZELEN.KOM

5. kategorija: brez težav

Štirje udeleženci so zapisali, da niso imeli nobenih težav tako glede priprave, organizacije in izvedbe modula.

4.2.4 Interdisciplinarni moduli

Člani so bili vključeni v izvajanje več modulov, področnih in/ali interdisciplinarnih. V nadaljevanju smo izvajalce modulov povprašali, koliko interdisciplinarnih modulov so izvedli oz. pri izvedbi koliko interdisciplinarnih modulih so sodelovali.

Tabela 10: Število izvedenih interdisciplinarnih modulov na posameznika

Št. izvedenih interdisciplinarnih modulov	Frekvenca	Odstotek
1 (Nobenega)	9	30 %
2 (Enega)	10	33 %
3 (Dva)	8	27 %
4 (Tri ali več)	3	10 %
5 (Drugo:)	0	0 %
Skupaj	30	100 %

V povprečju so posamezni izvajalci izvedli skoraj 2 interdisciplinarna modula ($M = 2,2$; $SD = 1,0$), oz. sodelovali pri njihovi izvedbi.

4.2.4.1 Odprti odgovori

Anketiranci – tudi izvajalci interdisciplinarnih modulov so odgovarjali še na tri odprta vprašanja. Analizo odgovorov smo naredili z odprtim induktivnim kodiranjem, na podlagi katerega smo v nadaljevanju oblikovali kategorije.

a. Način priprave interdisciplinarnih modulov

Na prvo vprašanje o načinu priprave (enega) interdisciplinarnega modula je odgovorilo 18 anketirancev.

Oblikovali smo 4 kategorije:

1. Skupno načrtovanje
2. Razdelitev dela po osnovnih področjih
3. Uporabnost in aktualnost vsebin
4. Prilagoditev vsebin glede na ciljno skupino

1. kategorija: Skupno načrtovanje

Največ (14) izvajalcev področnih modulov je zapisalo, da so vsebine modula načrtovali skupaj z drugimi izvajalci iz drugih oddelkov, pri tem so se veliko usklajevali in iskali skupne poudarke vsebine: *»... primeren preplet le teh, najbolj pomembne poudarke.«*; *»... pripravili smo tudi okvirni načrt, kako naj bi si tematike sledile in kako naj bi se prepletale oziroma dopolnjevale.«* Izpostavili so: *»... sledenje in povezovanje vsebin glede na področja, koherentnost združevanja in enakomerna zastopanost področij.«* Zapisano je skupno razmišljanje o modelu izvedbe modula: *»... premišljeno strukturiranem modelu, ki združuje čutno izkušnjo, teoretsko osmislitev, ustvarjalni odziv in javni angažma.«* V par primerih je bilo izpostavljeno poenotenje drsnic, poudarjena je bila: *»... skupna deliberacija o končnem delovnem materialu in skupna revizija pripravljenih drsnic.«* Izvajalci ugotavljajo, da je bilo: *»... skupno načrtovanje in sodelovanje s kolegicami in kolegi odlično.«* Problem je bila le komunikacija zaradi: *»... vključenosti toliko ljudi z različnimi urniki«*.

2. kategorija: Prilagoditev vsebin glede na ciljno skupino

Več kot polovica (11) izvajalcev je poročala, da so vsebine modula usklajevali in prilagajali potrebam ciljne skupine. Iskali so: *»... zanimive in aktualne vsebine za ciljno skupino ...«* Pri tem razmišljali tudi: *»... kako kompleksno bomo temo zastavili.«* in kako bodo: *»... vsebino zastavili in predstavili kar se da aplikativno.«* Zapisali so, da so posamezne poudarke vsebine o določeni temi: *»... preizkusili tudi na svojih študentih in jih nato prilagodili odzivu.«* Vsebinsko so glede na ciljno skupino izbirali tudi s: *»... skrbnimi didaktičnimi pripravami in z veliko testiranjem (šole, druge univerze).«* ter se glede na to: *»... prilagajali cilju projekta ... in v izvedbah tudi ciljnim skupinam, in sicer glede trajanja in težavnosti ter delovnega gradiva.«* Izvajalci se poglobili tudi v samo vizijo in poslanstvo institucij, kjer so izvajali modul. Zapisali so, da so: *»... glede na interes udeležencev in vizijo, ki jo ima šola izbirali tudi umetniški medij komunikacije.«* ali pa se prilagodili želji glede same vsebine.

3. kategorija: Razdelitev dela po osnovnih področjih

Tretjina izvajalcev je zapisala, da so vsebine razvijali samostojno po področjih. Zapišejo: *»... najprej smo določili naslovno tematiko modula, nato pa smo po posameznih oddelkih pripravili ustrezne vsebine.«*

Potekala je torej: *»... delitev dela med člani skupine, nato individualno zbiranje delovnega gradiva in priprava drsnic ... Vsak vključeni oddelek je pokril pripravo določenega dela modula, deli pa so se vsebinsko povezovali.«*

4. kategorija: Uporabnost in aktualnost vsebin

V par primerih izvajalci zapišejo, da so težili k aktualnosti in uporabnosti vsebin glede na ciljno publiko. Nekaj primerov odgovorov: *»Izvedla sem interdisciplinarni modul samooskrba na učnem poligonu Dole, ki je usmerjen v izobraževanje o samooskrbi. Ciljna skupina so bili udeleženci iz gospodarstva, za udeležbo je bila njihova želja; bili posebej pozorni, da so bila različna področja koherentno združena, vsebine pa zanimive in aktualne za ciljno skupino študentov.«*

b. Pozitivne izkušnje po izvedbi interdisciplinarnih modulov

Na drugo odprto vprašanje o pozitivnih izkušnjah po izvedbi (enega) interdisciplinarnega modula je prav tako odgovorili 18 anketirancev.

Kategorije, ki smo jih oblikovali iz odgovorov so:

1. Pozitivni odzivi udeležencev
2. Dobro sodelovanje
3. Interdisciplinarnost

1. kategorija: Pozitivni odzivi udeležencev

Več kot polovica izvajalcev (13) je kot pozitivno izkušnjo izpostavila dober odziv udeležencev po končanem interdisciplinarnem modulu. Navajamo nekaj zapisov: *»... odzivi so bili odlični; raznolikost in celovitost so zelo pohvalili tudi udeleženci.«*; *»... je bilo pri udeležencih, udeleženkah čutiti zadovoljstvo, da so s svojimi predlogi, mnenji slišani in da lahko tudi s svojimi izkušnjami pripomorejo k izboljšanju komuniciranja podnebne krize.«*; *»... zadovoljstvo udeležencev, saj so zelo odobrvali naš pristop.«*; *»... izpostavljam pozitiven odnos udeležencev, saj so poudarili, da so dobili širši vpogled v obravnavano tematiko.«*; *»... opazna stopnja angažiranosti in ustvarjalnosti udeležencev.«*; *»... udeleženci so vsebine modula doživeli kot strokovno relevantne, motivacijsko močne in neposredno uporabne v svoji praksi.«*; *»... zelo pozitivno izkušnjo glede angažiranosti udeležencev za samo pripravo angažiranega sporočila v enem od umetniških jezikov.«*

2. kategorija: Dobro sodelovanje

Izvajalci so v več kot tretjini (7) zapisov kot pozitivno izkušnjo izpostavili dobro sodelovanje med kolegi iz drugih oddelkov kar, kot je zapisano, naj bi: *»... privedlo do povezovanja različnih znanj, ki jih premore FF UM.«* Izpostavili so, da so: *»... se člani enega oddelka na fakulteti bolje spoznali z delom drugih oddelkov,«* in nadaljevali, da: *»... to ponuja možnosti tudi za nadaljnja sodelovanja.«* Zapisali so še: *»... vsak (je) lahko prispeval strokovno znanje s svojega področja in smo tudi drugi imeli priložnost pogledati nekaj z drugega zornega kota in obogatiti svoje razumevanje na področju, ki ni sicer naše primarno.«*

3. kategorija: Interdisciplinarnost

Prav tako so izvajalci v več kot tretjini (7) zapisov izpostavili pomen interdisciplinarnosti in povezovanja različnih področij, ki naj bi odpirali nove vidike, poglede, zagotavljala konstruktivističen pristop, kompleksnost: *»... odprla (so se) povsem nova področja razmišljanja, novi pogledi na problematiko.«* Zapisali so še: *»... srečevanje in debata s tako različnimi akterji o aktualni in za družbo res pomembni temi je odpirala neke nove vidike, ki jih samo s perspektive lastnega predmeta običajno ne bi srečevali.«*; *»... konstruktivistični pristop (je) izjemno uspešen, da osmišlja izobraževanje in poučevanje.«*; *»... razen tega se pokaže, da je medpredmetnost oz. interdisciplinarnost zame osebno edina pot do priprave učencev na življenje in do razumevanja tudi kompleksnih problemov.«*; *»... pogosto smo se že mi učili drug od drugega, ko smo odpirali nova vprašanja, iskali različne primere.«*

c) Izzivi, pomanjkljivosti in težave pri pripravi, organizaciji in izvedbi interdisciplinarnih modulov

Na tretje odprto vprašanje o izzivih, pomanjkljivostih in težavah pri pripravi, organizaciji in izvedbi (enega) interdisciplinarnega modula je odgovorilo 16 anketirancev.

Kategorije, ki smo jih oblikovali iz odgovorov so sledeče:

1. Povezovanje različnih področij
2. Pridobivanje ciljnih skupin in priprava gradiva zanje
3. Organizacijske težave in preobremenjenost
4. Ni težav

1. kategorija: Povezovanje različnih področij

Izvajalci so kot enega večjih izzivov (5) izpostavili povezovanje različnih področij v celoto modula. kako povezati različne vidike tematike modula v najboljšo možno celoto. Pri tem so bili pozorni na enakovredno zastopanost področij, vsebinsko usklajenost, interdisciplinarnost, metodiko in časovno usklajenost. Predstavimo nekaj primerov odgovorov: *»... razumevanje interdisciplinarnosti in izstop in lastne paradigme, nekako v smislu, da nobena znanost in nobeno področje nista pomembnejši od drugih.«*; *»... med ključne izzive bi izpostavil predvsem koordinacijo različnih strokovnjakov iz raznolikih disciplin, saj je bilo treba zagotoviti vsebinsko usklajenost, časovno usmerjenost in metodično kontinuiteto predavanj in delavnic.«*; *»... interdisciplinarnost.«*

2. kategorija: Pridobivanje ciljnih skupin in priprava gradiva zanje

Izvajalci so v višjem številu poročali tudi o težavah z iskanjem ciljnih skupin in oblikovanjem gradiva zanje (6). Izpostavili so, da bi prav tukaj potrebovali dodatno podporo v smislu promocije. Večji izziv so videli v iskanju ciljnih skupin iz negospodarstva in gospodarstva ter v nadaljevanju tudi glede priprave gradiva. Podajamo nekaj primerov odgovorov: *»... morda iskanje šol in prenatrpanost njihovih urnikov, torej usklajevanje datumov.«*; *»... najti ciljno skupino oz. se dogovoriti, jih prepričati za izvedbo, prepoznavamo kot največji problem, pri katerem bi gotovo potrebovali dodatno podporo, saj nismo eksperti za promocijo.«*; *»... večji izziv je bil najti ciljne skupine v negospodarstvu kot pa v visokem šolstvu, za gospodarstvo pa modula nismo izvedli, ker nismo uspeli najti podjetja, ki bi bilo zainteresirano (bi si pa seveda želeli).«*; *»... pripravo gradiv in izbiro pristopa za izvedbo*

interdisciplinarnega modula za gospodarstvo.«; »... največ pomislekov in težav je bilo pri izvedbah za gospodarstvo, saj so prav oni največji deležniki tako povzročanja in hkrati reševanja okolijskih problemov.«

3. kategorija: Organizacijske težave in preobremenjenost

Večji izziv (4) so predstavljale tudi organizacijske težave, ki smo ji dodali še kategorijo preobremenjenosti izvajalcev. Izpostavljajo časovne omejitve, birokracijo, delo izven delovnega časa, neprilagojenost modulov za nove izvedbe ... Navajamo nekaj primerov: *»... usklajevanje terminov, urejanje birokracije na FF za zunanje izvedbe modula.«; »... vse je popoldne, izven delovnega časa npr. učiteljev.«; »... prilagoditev modula za nadaljnja izvajanja v drugačni obliki (npr. kot trajna ponudba fakultete) - najbolj bistveno, kdo bo izvajal in tudi vzdrževal vsebino modula.«; »... časovne omejitve predstavitev so predstavljale največji izziv, saj je bilo za vsak časovni okvir treba prilagoditi predstavitev, ki je bila na ta način nujno osiromašena.«*

4. Kategorija: Ni težav

Izvajalci so v veliki meri (5) poročali tudi, da pri pripravi, organizaciji in izvedbi modula niso imeli težav, ter tudi niso zaznali posebnih izzivov.

4.2.5 Predlogi izboljšav

Sledila so še tri odprta vprašanja, ki so se nanašala na predloge za boljšo izvedbo (področnih in interdisciplinarnih) modulov, izkušnje z različnimi izvedbami modulov in mnenje izvajalcev modulov glede trženja modulov.

Vsi anketiranci – izvajalci področnih in interdisciplinarnih modulov so odgovarjali na tri odprta vprašanja. Analizo odgovorov smo prav naredili z odprtim induktivnim kodiranjem, na podlagi katerega smo v nadaljevanju oblikovali kategorije.

Na prvo vprašanje, kjer smo izvajalce prosili, da podajo predloge izboljšav glede priprave, organizacije in izvedbe modulov, je odgovorilo 24 anketirancev.

Kategorije, ki smo jih oblikovali so bile:

1. Organizacija in pridobivanje ciljnih skupin za izvedbo
2. Ni težav
3. Prilagoditev vsebin, časa, gradiv različnim ciljnim skupinam

1. kategorija: Organizacija in pridobivanje ciljnih skupin za izvedbo

Izvajalci so glede predlogov izboljšav v največjem številu (11) navajali organizacijo in pridobivanje ciljnih skupin. Pri tem so izpostavili večjo podporo projektnega vodstva ali drugih akterjev za promocijo, določiti stalne termine za sestanke, ki naj bi potekali v živo, določitev izvajalcev in zagotavljanje trajnosti izvedbe ... Navajamo nekaj primerov: *»... dobrodošla bi bila večja podpora projektnega vodstva pri zagotavljanju ciljnih skupin vnaprej, saj je bilo prav iskanje, usklajevanje in potrjevanje udeležencev eden izmed najzahtevnejših in časovno najbolj obremenjujočih delov priprave, to bi omogočilo več osredotočenosti na vsebinsko in izvedbeno kakovost modulov.«*; *»... doreči več o sodelovanju po sami pripravi modula, o realizaciji - kdo, koliko iz katere skupine.«*; *»... vsekakor bi morali sodelovati tisti, ki bi imeli trajni interes za izvedbo teh modulov.«*; *»... določeni, stalni termini za sestanke, organizacijo: urejanje birokracije in komunikacije s ciljno skupino bi imele druge službe, izvedba pa bi lahko bila delno v živo, delno preko spleta, spletne vaje za preverjanje znanja in reševanje konkretnega problema iz lokalnega okolja.«*; *»... vnaprej bi določili termine izvedbe.«*; *»... bi mogoče imeli z udeleženci v začetku (v uvodu) kratko diskusijo o njihovih potrebah in interesih.«*; *»... pri pripravi modula bi vključili strokovnjake za avtorsko pravo, saj je bil velik izziv najti javno dostopne/objavljive materiale (vizualne - slike, videi, odlomki iz filmov ipd.)«*; *»... prav tako bi bilo zelo smiselno vključiti grafične oblikovalce, saj avtorji modulov nismo (vsaj ne vsi) usposobljeni (in nadarjeni) za vizualno oblikovanje, delovni materiali za module pa morajo biti všečno in ...«* Izvajalci so predlagali več dela na interdisciplinarnosti in konkretno na komuniciranju.

2. kategorija: Ni težav

Večina odgovorov izvajalcev (8) je bila, da nikjer niso imeli posebnih težav: *»... ne bi naredili večjih sprememb.«*; *»... je bilo super.«*; *»... priprave in organizacije bi se lotil do pike enako.«*; *»... mislim, da nam je šlo precej dobro, tako da nimam konkretnih predlogov za izboljšave.«*

3. kategorija: Prilagoditev vsebin, časa, gradiv različnim ciljnim skupinam

Izvajalci so kot predlog izboljšanja omenjali tudi prilagoditev vsebin, časa, gradiv različnim ciljnim skupinam (8). Izpostavili so, da bi se vsebinsko in časovno bolj orientirali na ciljno skupino glede same aktualizacije, dolžine, načina podajanja. Pri tem omenjajo, da je pri gospodarstvu še večja potreba po prilagoditvi modula. Navajamo nekaj odgovorov: *»... bolj orientirano na ciljno skupino, kar pomeni, da bi vsak modul glede priprave in izvedbe adaptirala na ciljno skupino, za katero bi izvajala modul.«*; *»... da se čim bolj odzivamo tudi na interese in potrebe udeležencev.«*; *»... še večjo aktualizacijo tem, da bi še bolj neposredno odražale družbene, znanstvene ali tehnološke trende.«*; *»... zlasti pri gospodarstvu je potrebno prilagoditi module željam in potrebam podjetjem.«*; *»... manjša količina vsebine.«*; *»... naš pristop je bil precej akademski in nam je iz te perspektive tudi najbolj ustrezal, verjetno pa bi bila bolj idealna različica skupnostna priprava modulov.«*

4.2.5 Opazanja oz. razlike v izvedbi modulov

Na drugo vprašanje je odgovorilo 21 anketirancev. Podali so svoja opazanja oz. razlike v izvedbah (področni, interdisciplinarni, različne ciljne skupine ...).

Kategorije, ki smo jih oblikovali so naslednje:

1. Razlike glede na ciljne skupine
2. Razlike v načrtovanju glede na vrsto modula (področni/interdisciplinarni)
3. Ni razlik

1. kategorija: Razlike glede na ciljne skupine

Izvajalci so največje razlike (13) zaznali v izvedbah z različnimi ciljnimi skupinami. Zapišejo, da so se glede na ciljno skupino morali prilagajati glede vsebine, same izvedbe, organizacije ... Pri tem so najmanj težav zaznavali pri izvedbah s študenti. Za javni sektor so poročali o prenasičenosti izobraževanj in težavah z iskanjem datumov, motiviranostjo ... Za terciarni sektor so poročali o največji obremenjenosti in težavah pri sami izvedbi. Navajamo nekaj odgovorov: *»... glede ciljnih skupin pa je najbolj problematično gospodarstvo ...«; »... glede ciljne skupine menim, da je nam, ki prihajamo s področja izobraževanja, lažje pripraviti modul, namenjen študentom.«; »... odziv je precej odvisen od pripravljenosti slušateljev po sodelovanju, v kakšnem terminu jih ujameš itd ... s študenti je to najlažje, pri uradnikih in drugih uslužbencih pa je to odvisno od lastnega interesa in kot že rečeno, časa, ki je bil izbran za predstavitev.«; »... izvedba na primer modula v javnem sektorju (knjižnica) z odraslimi, poklicno in starostno zelo raznolikimi slušatelji, terja drugačne pristope kot npr. delo s študenti.«; »... izpostaviti velja, da so bile izvedbe tudi izziv za našo strokovno prilagodljivost ciljni publiki glede na velikost skupine, starost, izobrazbo (zlasti gospodarstvo).«; »... izvedba modulov je upoštevala različne ciljne skupine, v ciljni skupini knjižničark in zvestih bralcev je bilo poznavanje podnebne literature večje kot v drugih skupinah, v skupini študentk in študentov pa večje poznavanje teoretičnih pojmov; izvedba je te razlike predvidevala in upoštevala.«; »... ključna opazanja se nanašajo predvsem na razlike v pripravljenosti udeležencev, njihovih pričakovanjih in načinu dela.«*

2. kategorija: Razlike v načrtovanju glede na vrsto modula (področni/interdisciplinarni)

Izvajalci so poročali tudi o razlikah, ki so se pojavile glede na vrsto modula (7). Področni modul je terjal več samostojnega vsebinskega dela in manj organizacije, medtem ko je interdisciplinarni zahteval več prilagajanja, sodelovana, usklajevanja, iskanja skupnih vsebinskih izhodišč, skupnega modela izvedbe. Odgovorih je večkrat zaznati, da jim je priprava in izvedba interdisciplinarnega modula kljub težavam prinesla zadovoljstvo. Navajamo nekaj primerov odgovorov: *»... pri izvedbi področnega modula je bilo treba vsebine zelo natančno prilagoditi ciljni skupini, tako glede težavnosti kot tudi glede izbire primerov in gradiv, pri interdisciplinarnem modulu pa je bil večji poudarek na povezovanju različnih področij in iskanju skupnih izhodišč, kar je zahtevalo več usklajevanja med izvajalci ter več fleksibilnosti pri načinu izvedbe.«; »... razlika med področnim in interdisciplinarnim (je) že v sami strukturi programa in izvedbe, predvsem zaradi metodologije izvedbe - pet stopenjski model izvedbe, kjer udeleženci v zadnjem koraku samostojno pripravijo angažirano sporočilo na temo ekologije.«; »... že zaradi narave modula je bilo pri interdisciplinarnih modulih potrebnega več prilagajanja med izvajalci (kar ne ocenjujem kot slabo).«; »... področni se razlikujejo od interdisciplinarnih predvsem v komunikaciji, usklajevanju različnih disciplin, da se ne gre pregloboko, pa spet ne površno - hitro so lahko predolgi.«; »... pri področnem modulu smo se na začetku lažje organizirali, ker smo bili vsi z istega oddelka in smo vajeni sodelovati*

med sabo, pri interdisciplinarnem modulu pa je morda trajalo malo dlje, da smo vzpostavili sinergijo, ampak je bila zelo pozitivna izkušnja.«

3. kategorija: Ni razlik

Nekaj odgovorov izvajalcev (4) se nanaša tudi na to, da razlik niso zaznali: *»... nisem opazila razlik, saj je izvedba poteka praktično in udeleženci so pri vseh modulih aktivno sodelovali in to tudi napisali v evalvacijskih vprašalnikih.«*; *»... izvajal sem dva modula, ki obravnavata aktualne probleme in priznam, da nisem začutil razlik med obema.«*

4.2.6 Možnost realizacije prenosa modulov na trg in v študijski program

Tretje vprašanje je anketirance spraševalo, kako ocenjujejo možnosti realizacije prenosa modulov na trg in v študijski program? Nanj je odgovorilo 24 anketirancev.

Oblikovali smo zgolj dve kategoriji, saj so se odgovori nanašali večinoma na razmišljanje o prenosu modula v študijski program ali na trg:

1. Možno v študijski program
2. Izzivi glede prenosa na trg

1. kategorija: Možno v študijski program

Večina odgovorov izvajalcev (19) se je nanašala na ocenitev prenosa v študijski program in na trg delovne sile. Tukaj izpostavljam samo prvo kategorijo, ki prenos v študijski program vidi kot možen, ponekod z določenimi vsebinskimi in časovnimi prilagoditvami. Velikokrat se izpostavlja interdisciplinarnost. Navajamo nekaj odgovorov: »... v študijski program - v manjšem obsegu vsekakor, vsekakor bi si želela, da bi začeli na FF razmišljati bolj interdisciplinarno. Preveč smo zaprti vsak v svoj okvir. Ampak to je seveda večja tema kot sam projekt ZELEN.KOM.«; »... v študijskem programu sem prepričan se bodo moduli dobro odnesli.«; »... so v glavnem tudi prilagojeni za tovrstno povečano pozornost in tudi dovolj časa se jim lahko nameni, tako da bo ta segment gotovo največ odnesel od tega.«; »... velik del modulov se da prenesti v študijski program, potrebno bi jih bilo malo spremeniti, a prenos je možen.«; »... zagotovo bi bilo zanimivo, a bi vsebino ponudili tudi v okviru študijskih programov - kot dodatne, izbirne vsebine.«; »... prenos kakega modula ali delov modula v študijski program se mi zdi dobra ideja oz. celo potrebno v tem času, ko narašča zavedanje o posledicah podnebnih sprememb in nujnosti ukrepanja, izobraževanje mora iti v korak z aktualnim dogajanjem v svetu.«; »... realizacija podnebne fikcije je v študijski program matičnega oddelka deloma že vključena, potrebno bi jo bilo vključiti tudi v druge študijske programe na celotni vertikali, smiselna bi bila tovrstna izobraževanja v knjižnicah in drugje.«; »... moduli z jasno uporabno vrednostjo, prilagojeni praktičnim veščinam in kompetencam, imajo potencial za vključitev v študijske programe kot izbirni predmeti ali kot del vseživljenjskega učenja.«; »... vključitev cilje v programe in sledenjem paradigmi vzgoje preko umetnosti.«; »... prenosi v študijske programe so vsekakor možni, najhitreje z aktualizacijo obstoječih vsebin.«; »... v študijskem programu bi bile te vsebine zagotovo zelo dobrodošle in vsaj del teh vsebin se da, po mojem mnenju, povsem realno vključiti v ustrezne izbirne predmete.«; »... v študijskem programu bi lahko našla povezave in sem tudi že uvedla nekatere spremembe v predavanju.«

2. kategorija: Izzivi glede prenosa na trg

Podobna frekvenca odgovorov (18) se nanaša na ocenitev prenosa na trg. Kot že omenjeno so se tudi tukaj nekateri odgovori nanašali na oba kriterija in tukaj prav tako izpostavljam odgovore, ki se nanašajo na možnost prenosa na trg. Izvajalci so bili tukaj bolj zadržani glede možnosti prenosa na trg, zaznali so več težav, ki jih povezujejo z iskanjem ciljnih skupin, prilagajanjem vsebin in časa, motiviranosti izvajalcev in slušateljev, potrebo po marketingu ... Navajamo nekaj odgovorov, ki kažejo na omenjene izzive: »... možnosti prenosa modulov na trg ocenjujem kot precej omejene. Trg je naravnan tržno in temelji na principih kapitalске donosnosti, medtem ko ti moduli - vsaj večina - v svojem bistvu ne generirajo blaga ali storitve, ki bi ju bilo mogoče preprosto tržiti.«; »... na trg - ja! Seveda ob primernem obsegu in pristopu ter ustreznem marketingu.«; »... najbrž bi bila vsebina

aktualna tudi za trg, bi pa morali premisliti glede promocije in tudi uveljavljenja modula za npr. napredovanje.«; »... kar se tiče prenosa modulov na trg, sem mnenja, da je potrebno upoštevati dolžino modulov oz. jo prilagoditi podjetjem, organizacijam itd., kar po navadi pomeni krajšo izvedbo.«; »... prenos na trg se mi zdi težje uresničljiv, saj po eni strani ni vzpostavljena potrebna infrastruktura, zlasti pa poslušalci nimajo \"nečesa več\", če se udeležijo tovrstnih izobraževanj – le za njihovo lastno zadovoljstvo in pridobivanje novih znanj.«; »... terciarni sektor je dokaj obremenjen sektor in ima že ogromno podobnih izobraževanj.«; »... na trg v gospodarstvo - težko, moduli so predolgi.«; »... na trg pa je mojem mnenju zaenkrat še težko za nas, ker ni ugodnosti (razen pri izobraževanju učiteljev), kjer je pa potem to nek vzporeden sistem Katisu.«

4.3 Diskusija

Izvedba področnih in interdisciplinarnih modulov v okviru projekta **ZELEN.KOM** je pokazala, da ima tovrstna oblika izobraževanja pomembno vlogo pri ozaveščanju in usposabljanju za zeleni prehod. Skupaj je bilo izvedenih 34 področnih in 10 interdisciplinarnih modulov, ki so pokrivali raznolike vsebine – od okoljske etike in komunikacije o podnebnih spremembah do vprašanj duševnega zdravja ob spremljanju podnebne krize. Moduli so bili oblikovani za različne ciljne skupine, kar je zahtevalo številne prilagoditve, a hkrati omogočilo, da so vsebine dosegle širši krog udeležencev.

Visoka kakovost izvedbe je potrjena z rezultati evalvacij: moduli so bili ocenjeni kot interaktivni, ustrezno dolgi, vsebinsko zanimivi in praktično naravnani. Udeleženci so izpostavili uporabnost pridobljenih znanj v praksi, izvajalci pa so zaznali visoko raven angažiranosti in sodelovanja. Posebej dragocene so bile izkušnje interdisciplinarnega povezovanja, saj je združevanje različnih disciplin odprlo prostor za kompleksnejše razumevanje okoljskih vprašanj ter omogočilo razvoj inovativnih didaktičnih pristopov.

Na organizacijski ravni se je kot uspešno izkazalo, da so izvajalci pri iskanju ciljnih skupin pogosto izhajali iz lastnih socialnih mrež in preteklih sodelovanj. To je omogočilo hitrejšo realizacijo izvedb, a hkrati opozorilo na omejitve – zlasti pri vključevanju gospodarstva, kjer je bila pripravljenost na sodelovanje nižja. Udeležba v tej ciljni skupini je bila pogosto nižja od pričakovane. Izvajalci so zaznali tudi razlike v motivaciji in predznanju udeležencev, kar potrjuje potrebo po bolj sistematični promociji in podpori pri pridobivanju skupin.

Izzivi so se nanašali na tri ključna področja:

1. Prilagajanje vsebin – priprava ustreznih gradiv in metod glede na različne ciljne skupine je zahtevala veliko časa in usklajevanja. Posebej zahtevno je bilo uravnotežiti strokovno poglobljenost in razumljivost vsebin za skupine brez predhodnega znanja.
2. Časovne omejitve – priprava modulov je potekala ob drugih pedagoških in raziskovalnih obveznostih, izvedbe pa je bilo pogosto treba prilagoditi prostorskim in urnim omejitvam ciljnih skupine.
3. Organizacijska usklajenost – interdisciplinarni moduli so terjali več koordinacije, dogovarjanj in usklajevanja med oddelki. Čeprav je bil ta proces zahtevnejši, se je izkazal kot izredno koristen, saj je spodbujal sodelovanje in dolgoročno mreženje med oddelki.

Med področnimi in interdisciplinarnimi moduli kažejo pomembne razlike, ki jih je vredno posebej izpostaviti.

1. Priprava in načrtovanje
 - Področni moduli so se večinoma pripravljali znotraj enega oddelka, zato je bil proces priprave bolj pregleden, z manj usklajevanja in več neposredne vsebinske poglobljenosti.
 - Interdisciplinarni moduli so zahtevali več skupnega načrtovanja, razdelitev dela med oddelki in iskanje skupnih izhodišč. Izvajalci so pogosto poudarjali, da je bilo usklajevanje zahtevno, a je ravno to prineslo največ dodane vrednosti, saj so se različna znanja med seboj dopolnjevala.
2. Vsebinski poudarki
 - Področni moduli so bili lažje prilagodljivi ciljni skupini, saj so izvajalci bolje poznali pričakovanja udeležencev in so lahko vsebine oblikovali bolj ciljno in specializirano.

- Interdisciplinarni moduli pa so ponujali bolj celostni pogled, saj so združevali različne perspektive. To je omogočilo obravnavo problemov v večji kompleksnosti, a hkrati otežilo poenotenje zahtevnosti in poglobitev vsebin.
3. Organizacija in izvedba
 - Področni moduli so v večini primerov terjali manj logistične usklajenosti. Izvajalci so se zanašali na obstoječe socialne mreže in izkušnje pri delu s študenti ali z gospodarstvom.
 - Interdisciplinarni moduli so zahtevali več koordinacije, včasih tudi usklajevanja različnih urnikov in prostorskih pogojev. To je izvajalce obremenjevalo, a jim hkrati omogočilo razvoj novih oblik sodelovanja med oddelki, kar so ocenili kot enega največjih pozitivnih učinkov projekta.
 4. Odzivi udeležencev
 - Pri področnih moduli so udeleženci pogosto izpostavili uporabnost konkretnih primerov in gradiv, ki jih lahko neposredno prenesejo v svojo prakso.
 - Pri interdisciplinarnih moduli so udeleženci še posebej cenili raznolikost pristopov in širino vpogledov, ki jih v eno disciplinarnem okolju ne bi mogli pridobiti. Nekateri so poudarili, da je prav interdisciplinarnost spodbudila več razprav in odprla nova vprašanja.
 5. Izzivi
 - Področni moduli so se soočali predvsem z izzivi pridobivanja ciljnih skupin in časovno omejenostjo izvedbe, posebej v gospodarstvu.
 - Interdisciplinarni moduli pa so kot največji izziv imeli povezovanje različnih področij v koherentno celoto. Izvajalci so morali iskati ravnovesje med enakovredno zastopanostjo disciplin in praktično uporabnostjo vsebin za ciljno skupino.

Med predlogi za prihodnost so izvajalci poudarili potrebo po večji podpori projektne vodstva pri promociji modulov in navezovanju stikov s ciljnimi skupinami, večji fleksibilnosti pri načrtovanju trajanja in vsebine modulov glede na potrebe udeležencev ter možnosti za vključitev strokovnjakov za didaktično oblikovanje in vizualno podporo gradivom. Pomembno je bilo tudi opažanje, da je interdisciplinarni pristop smiselno še okrepiti, saj prav preplet različnih disciplin omogoča bolj celovit pristop k obravnavi okoljskih vprašanj.

Vprašanje prenosa modulov v prihodnost se razpira na dveh ravneh. Večina izvajalcev je kot realnejšo možnost prepoznala vključitev vsebin v obstoječe študijske programe, zlasti kot izbirne predmete ali kot dodatne vsebine v okviru vseživljenjskega učenja. To potrjuje, da se vsebine modulov dobro ujemajo z akademskim okoljem in potrebami študentov. Pri prenosu na trg pa so bili izvajalci bolj zadržani, saj to terja dodatne prilagoditve glede trajanja, marketinga in logistične podpore. Kljub temu nekateri moduli, posebej tisti s poudarkom na praktičnih znanjih in kompetencah, kažejo potencial za tržno izvedbo.

5 ZAKLJUČEK

Kljub razlikam oba tipa modulov dopolnjujeta drug drugega. Področni moduli prinašajo specializirano znanje, ki ga je mogoče hitro prenesti v prakso, interdisciplinarni pa omogočajo celostno obravnavo problemov, ki je nujna pri soočanju z okoljskimi izzivi. V prihodnje bi bilo smiselno obdržati oba pristopa, a hkrati okrepiti podporo za interdisciplinarne module, saj so ti po mnenju izvajalcev in udeležencev ustvarili največ novih spoznanj in sodelovalnih povezav.

Katalog kratkih izobraževanj

Filozofske fakultete

Univerze v Mariboru

2025

Katalog kratkih izobraževanj Filozofske fakultete Univerze v Mariboru

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru je v sodelovanju s Fakulteto za naravoslovje in matematiko ter strokovnjaki iz prakse pripravila niz kratkih izobraževanj, ki naslavljajo ključne izzive sodobnega časa. Osrednja tematika programov je trajnostnost v najširšem pomenu besede: od okoljskega ozaveščanja in etike, podnebnih sprememb in družbenih odzivov, do komunikacije, vzgoje in razvoja odgovornega odnosa do narave in skupnosti.

Izobraževanja povezujejo različna znanstvena in strokovna področja, ki jih na omenjenih fakultetah razvijamo. Namenjena so vsem, ki želijo razumeti kompleksnost okoljske krize in pridobiti znanja ter veščine za delovanje v smeri trajnostne prihodnosti – tako v poklicnem kot osebnem okolju. Ključne vsebine zelenega prehoda združujejo z učinkovitim komuniciranjem, torej s kompetenco, ki postaja vse pomembnejša v organizacijah ter ustanovah, ki želijo povečati svojo prilagodljivost, odpornost in dolgoročno konkurenčnost.

Programi so zasnovani zelo prilagodljivo. Glede na potrebe udeleženk in udeležencev jih je mogoče prilagoditi glede na njihovo časovno razpoložljivost, po dogovoru so možne tudi vsebinske prilagoditve posamezni skupini ali organizaciji. S tem Filozofska fakulteta UM krepi svoje poslanstvo – povezovati akademsko znanje, raziskovalne dosežke in družbeno odgovorno delovanje v prid trajnostnemu razvoju in skupni prihodnosti.

Ponudba kratkih izobraževanj

Čebele in med v jezikovni dediščini	4
Izobraževanje za trajnostnost	5
Jedrsko energija – v krizi ali razmahu?	6
Kako govoriti o okoljski krizi v času dvomov?	7
Komuniciranje suše kot poslovnega izziva – priložnosti in odgovornosti za podjetja	8
Komuniciranje trajnostnosti v turizmu – od strategije do prakse.....	9
Komuniciranje podnebne krize v luči ekoloških romanov	10
Komunikacija za prihodnost	11
Lažne novice in okoljska kriza – kako jih prepoznati.....	12
Ljubim te zeleno, toda – ali si res zeleno? Problem <i>greenwashinga</i> pri podjetjih – zakaj in kako ga preseči	13
Moč mestnih dreves – odločevalski vidik	14
Narava v leposlovju – Bambi in drugi primeri iz nemške književnosti	15
Od skrbi o okolju k skrbi za okolje – kako učence usmeriti h konstruktivnemu spoprijemanju s podnebno anksioznostjo	16
Okoljska etika za zeleni prehod – filozofija za otroke v vzgoji za prihodnost.....	17
Okoljska soba pobega	18
Permakultura	19
Podnebne spremembe in okoljski migranti	20
Politično komuniciranje okoljske krize.....	21
Problemsko poučevanje okoljske problematike pri predmetu sociologija v srednjih šolah	22
Senzibilizacija in vključevanje zaposlenih za trajnostno delovno okolje	23
Sovražnik ali sopotnik – umetna inteligenca v sodobni dobi	24
Spodbujanje prookoljskega vedenja pri zaposlenih	25
Stres zaradi vročinskih valov v urbanem okolju.....	26
Suša vzame en kos kruha, moča pa dva – percepcija podnebnih sprememb v zgodovini	27
Svetlobna onesnaženost.....	28
Učenje za trajnostnost skozi knjigo in film	29
Učinkovita komunikacija kot ključ do boljše promocije ekološke hrane	30
Vzgoja kritičnega potrošnika kot podpora pri premagovanju okoljske krize	31
Zbirnik idej za zeleni turizem v našem kraju.....	32
Zunaj je mrzlo. Kdo pravi, da se Zemlja segreva?	33
Življenje vrstno pestrih travnikov Slovenije	34

Čebele in med v jezikovni dediščini

Področje:	slovenistika
------------------	--------------

Vsebina:

Podali bomo vpogled v bogato slovensko pregovorno izročilo, povezano s čebelarstvom in z odnosom do narave. Izobraževanje temelji na prepoznavanju pregovorov kot nosilcev kulturnih vrednot in znanja o sobivanju človeka z naravo. Z motivacijskimi dejavnostmi, osebnimi zgodbami in s spoznavanjem dela lokalnega čebelarja Franca Kirarja bodo udeleženske in udeleženci ozaveščali pomen ohranjanja nesnovne kulturne dediščine; prepoznavali, kako so pregovori izražali vrednote preteklih generacij in kako vplivajo na bodoče rodove. V osrednjem delu se bomo poglobili v dvodelne pregovore, jih dopolnjevali, interpretirali in primerjali z lastnimi različicami. Ob konkretnih pregovorih, pregovornih strukturah bomo razvijali kritično razumevanje pomena čebelarstva kot kulturne in naravovarstvene prakse.

Izobraževanje spodbuja trajnostno naravnost skozi vrednotenje sobivanja z naravo, kritično in sistemsko mišljenje ter ozaveščanje o pomenu nesnovne kulturne dediščine, nagovarja k aktivnemu delovanju, aktivnemu državljanstvu in osebni odgovornosti za trajnostno prihodnost z zaključno evalvacijo, ki bo omogočila refleksijo o pridobljenem znanju in načinih prenosa v vsakdanje življenje.

Predvidena ciljna skupina:	negospodarstvo
Obseg v urah:	4
Oblika dela:	predavanja, skupinsko delo, diskusija, kviz; delo v živo, na daljavo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	pregovori, čebelarstvo, kulturna dediščina, trajnostnost, sobivanje z naravo

Izobraževanje za trajnostnost

Področje: geografija, didaktika

Vsebina:

Izobraževanje bomo začeli 'na začetku', to je z interaktivnim, osebno doživetim in diskusijskim evidentiranjem problemskih žariščnih točk vsebine trajnostnosti ter s tem povezanih področij vzgojno-izobraževalnih potreb oz. potenciala. Pogledali bomo 'naokrog in v ozadja' ter spoznali mednarodna in domača prizadevanja pri povečevanju učinkovitosti upravljanja in izobraževanja, s poudarkom na ciljih trajnostnega razvoja. Na konkretnih primerih obstoječih praks bomo z aktivno vključenostjo prepoznavali ključne vzgojne oz. izobraževalne smernice za trajnostnost oz. vodilne pedagoške koncepte na področju spodbujanja trajnostnosti. V manjših skupinah bomo z vključujočo mentorsko podporo sodelovalno oblikovali praktične primere izobraževanja oz. vzgoje za trajnostnost za izbrano ciljno populacijo in jih medsebojno delili (ustvarjalna tržnica). S tem bomo izdelali neposredno uporaben trajnostni vzgojno-izobraževalni portfelj, zbirko idej za aktivne dejavnosti, ki spreminjajo svet na bolje.

Predvidena ciljna skupina:	učitelji in učiteljice; vzgojitelji in vzgojiteljice; animatorji in animatorke; mentorji in mentorice; študenti in študentke
Obseg v urah:	9
Oblika dela:	predavanje, video in praktično spoznavanje in interpretiranje primerov praks, sodelovalno kreiranje, ustvarjalna tržnica
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	trajnostnost, izobraževanje, pedagoške prakse, sodelovalno učenje, globalna odgovornost

Jedrska energija – v krizi ali razmahu?

Področje:	zgodovina
------------------	-----------

Vsebina:	<p>Predstavili bomo vpogled v zgodovino in razvoj jedrske energije ter tako usvojili, zakaj je ta koncept postal predmet krize in javne zaskrbljenosti. Primerjali bomo pozitivne in negativne posledice gradnje jedrskih elektrarn ter odnos politike in javnosti do njihovega delovanja, torej tudi komunikacije v javnosti o tej tematiki. Vprašali se bomo, kako nove geopolitične razmere v Evropi (vojna v Ukrajini) in svetu (premik iz enopolarnega v multipolaren svet) prispevajo k novemu ovrednotenju jedrske energije.</p> <p>Predstavili bomo vpliv jedrskih elektrarn na okolje. Predvidevamo obisk Jedrske elektrarne Krško in interaktivnega multimedijskega centra Svet energije.</p> <p>Po opravljenem izobraževanju bodo udeleženske in udeleženci lahko tehtneje presodili, ali jedrska energija sovpada s konceptom zelenega prehoda.</p> <p>Izobraževanje bo omogočilo celovito razumevanje izzivov, povezanih z jedrsko energijo, ter spodbudilo razpravo o prihodnosti tega vira energije.</p>
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	študenti in študentke
Obseg v urah:	9
Oblika dela:	predavanje, terensko delo, debata
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	jedrska energija, okolje, trajnostni viri, energetska prihodnost

Kako govoriti o okoljski krizi v času dvomov?

Področje: germanistika, filozofija

Vsebina:	<p>Okoljska kriza je več kot le znanstveno dejstvo – je družbeni spopad idej, strahov in rešitev. Nekateri jo zanikajo, drugi iščejo izhode, tretji gradijo alternative. Če želimo vplivati na prihodnost, moramo razumeti, zakaj ljudje dvomijo, in znati na te dvome odgovarjati.</p> <p>Raziskali bomo logiko in strategije okoljskih dvomljivcev, preizkusili moč lastnih argumentov ter se naučili, kako odpreti dialog namesto spora. Ob zgledih dobrih praks ozelenjevanja in lokalnih pobud bomo preverili, katere rešitve so nam najbližje. Skupaj bomo razčlenili, kako mediji oblikujejo naš pogled na podnebne spremembe, ter se soočili s črnim scenarijem podnebne prihodnosti Slovenije. Na koncu pa bomo iskali odgovore na ključno vprašanje – kako preprečiti, da ta scenarij postane resničnost.</p>
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	študenti in študentke različnih študijskih smeri
Obseg v urah:	od 4 do 6
Oblika dela:	v živo, predavanje/delavnica
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	podnebni dvomljivci, mediji, okoljska kriza, komunikacija, dialog

Komuniciranje suše kot poslovnega izziva – priložnosti in odgovornosti za podjetja

Področje:	slovenistika, prevajanje, geografija, pedagogika, psihologija, sociologija, zgodovina
------------------	---

Vsebina:	<p>Podjetjem ponujamo celovito izobraževanje, ki se osredinja na sušo kot enega najvidnejših in pogosto spregledanih učinkov podnebnih sprememb. Suša ni oddaljen pojav, temveč neposredno vpliva na naše delo, gospodarstvo in osebno življenje. Izobraževanje temelji na znanstvenih podatkih, zgodovinskih dejstvih, družbenih zaznavah ter komunikacijskih pristopih. Povezuje naravoslovne in družboslovne vidike z vsakdanjo prakso zaposlenih.</p> <p>Okoljski izzivi so kompleksni in zahtevajo celosten, premišljen pristop. Zato je razvoj kritičnega mišljenja nujen, da lahko zaposleni ločijo preverjene informacije od manipulacij, zavajajočih vsebin. Izobraževanje uči učinkovite komunikacije o okoljskih temah, ki mora biti jasna, usklajena in prilagojena različnim deležnikom v podjetju, pri partnerjih in v širši javnosti.</p> <p>Trajnostnost ni zgolj družbena odgovornost, temveč konkurenčna prednost in sestavni del poslovne strategije. Vsaka sprememba se začne pri posamezniku, ki pa potrebuje podporo sistemskega okolja za trajnostne premike.</p> <p>Udeleženske in udeleženci pridobijo znanja in veščine za aktivno, odgovorno in strateško vključevanje podnebnih tem v delovno okolje, kar krepi ugled podjetja ter spodbuja trajnostno prihodnost za vse.</p>
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	gospodarstvo
Obseg v urah:	8
Oblika dela:	predavanja v živo in/ali videopredavanja, sodelovalno delo, delo v trojicah oz. manjših skupinah, interaktivna delavnica
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	suša, podnebne spremembe, podjetja, trajnostnost, okoljska komunikacija

Komuniciranje trajnosti v turizmu – od strategije do prakse

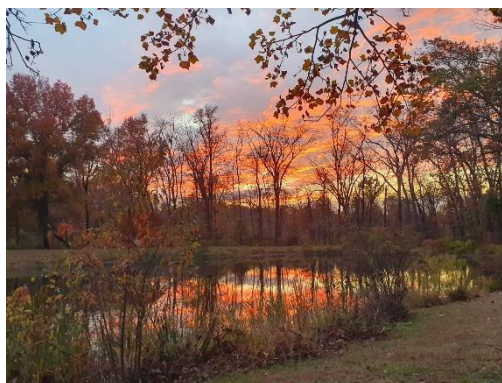
Področje: anglistika

Vsebina:	<p>Kako lahko trajnostne vrednote postanejo del turistične in gostinske ponudbe – in kako jih učinkovito predstaviti gostom? Izobraževanje ponuja priložnost, da udeleženci in udeleženke spoznajo sodobne smernice trajnostne komunikacije ter pridobijo praktične veščine za uporabo pri študiju in v karieri.</p> <p>Udeleženke in udeleženci bodo spoznavali načine, kako zmanjšati okoljske vplive in izboljšati izrabo razpoložljivih virov, obenem pa graditi ugled podjetja ali turistične destinacije na podlagi trajnostnih praks. V delavnicah bodo ustvarjali vsebine za različne komunikacijske kanale, zlasti za družbena omrežja, ter se usposobili za uporabo angleškega jezika kot ključnega orodja v mednarodni komunikaciji. Analizirali bodo domače in tuje primere uspešnih praks ter spoznali pomen etike in spoštovanja kulturnih razlik pri oblikovanju trajnostnih rešitev.</p> <p>Izobraževanje ponuja praktično znanje, izkušnje in orodja, ki bodo v pomoč pri razumevanju trajnostnih pristopov in komunikacije teh. Združuje predavanja, praktične delavnice, študije primerov, terenski obisk podjetja in zaključno refleksijo.</p>
-----------------	--

Predvidena ciljna skupina:	Študenti in študentke turizma, hotelirstva, komunikologije, medijskih komunikacij ipd.
Obseg v urah:	4
Oblika dela:	predavanje, delavnica, delo v skupinah, obisk podjetja
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	trajnostni turizem, komunikacija, etika, družbena odgovornost, dobre prakse

Komuniciranje podnebne krize v luči ekoloških romanov

Področje:	slovenistika
------------------	--------------

Vsebina:

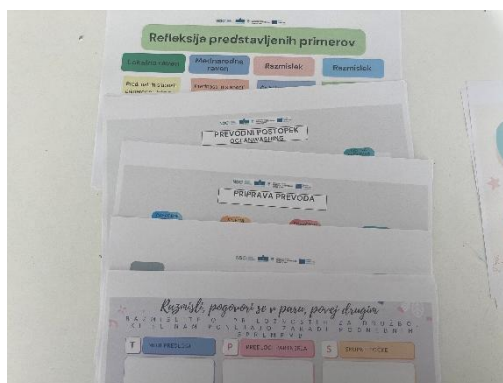
Planetarna razsežnost antropogenih podnebnih sprememb kot prvenstveno družbeno-kulturni problem predstavlja moralni in duhovni izziv tudi humanističnim vedam. V okviru podnebne fikcije kot predmetnega področja ekološke kritike želimo predstaviti izbor slovenskih in v slovenščino prevedenih romanov o podnebnih spremembah (T. Vrščaj: *Na Klanču*, I. Trojanov: *Tajanje*, N. Kramberger: *Primerljivi hektarji* idr.) ter na podlagi krajših odlomkov analizirati njihove tipološke, vsebinske, jezikovne in slogovne značilnosti. Udeleženke in udeleženci bodo ozavestili posebnosti in pomen književnih besedil v komuniciranju podnebnih sprememb, ki nas z zanimivimi zgodbami in protagonisti (ekologi, biologi, glaciologi, podnebnimi dvomljivci, aktivisti idr.), z različnimi slogovnimi postopki in retoriko (ironijo, humorjem, dialogi, opisi, refleksijami idr.) nagovarjajo ne le mentalno, temveč tudi čustveno in estetsko ter ponujajo kreativne zamisli o življenju s podnebnimi spremembami.

Udeleženke in udeleženci se bodo ob delovnih listih in v diskusiji opredelili do katastrofičnih in realnih ubeseditiv podnebnih sprememb ter izrazili lastna mnenja o literarnih zamislih prookoljskega delovanja.

Predvidena ciljna skupina:	študenti in študentke
Obseg v urah:	4
Oblika dela:	predavanje, skupinsko delo; delo v živo, na daljavo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	podnebne spremembe, književnost, ekokritika, komunikacija, podnebno leposlovje

Komunikacija za prihodnost

Področje: prevajanje in tolmačenje

Vsebina:	Udeleženske in udeležence bomo seznanili s temeljnimi vidiki podnebnih sprememb in njihovim vplivom na sodobne komunikacijske prakse. Pri tem se osredinimo na primere dobre in slabe prakse komuniciranja zelenega prehoda na mednarodni in lokalni ravni ter načela učinkovite in ustrezne zelene komunikacije. Izpostavljam, kako učinkovito nagovoriti javnost, ko govorimo o zelenem prehodu in podnebnih temah po vzoru angleških in/ali nemških primerov. Poseben poudarek je na terminoloških izzivih v slovenskem jeziku in strategijah njihovega reševanja ter na pomenu natančne, jasne in odgovorne rabe jezika v podnebnem kontekstu. Predstavili bomo konkretne prevode ključnih terminov, prevodne postopke v primeru terminov, ki še nimajo ustaljenega prevoda v slovenskem jeziku, in ustrezne prosto dostopne pripomočke za prevajanje. Vsebine izobraževanja so namenjene vsem, ki svojo komunikacijo o podnebnih spremembah oblikujejo deloma tudi na podlagi tujejezičnih primerov in želijo svoje komuniciranje zelenega prehoda zastaviti bolj prepričljivo, razumljivo in strokovno podprto.
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	prevajalci in prevajalke; tolmači in tolmačke; zaposleni in zaposlene v izobraževanju; zaposleni in zaposlene na področju odnosov z javnostmi; komunikacijski strokovnjaki in komunikacijske strokovnjakinje
Obseg v urah:	4
Oblika dela:	predavanja z razpravo, analiza študij primerov (dobre/slabe prakse), skupinsko delo, jezikovne in terminološke razprave; refleksija
Jezik izvedbe:	slovenski (z vključitvijo besedil v angleškem in/ali nemškem jeziku)
Ključne besede:	zeleni prehod, prevajanje, terminologija, medkulturna komunikacija, podnebne spremembe

Lažne novice in okoljska kriza – kako jih prepoznati

Področje: germanistika, psihologija, filozofija, sociologija

Vsebina:	<p>Lažne novice niso le senzacionalistične zgodbe – so orodje, ki oblikuje naša prepričanja in vpliva na družbene razprave ter celo na naše odločitve. V času, ko se informacije širijo hitreje kot kadar koli prej, je ključnega pomena, da znamo ločiti med dejstvi, napačnimi informacijami in zavestnimi dezinformacijami.</p> <p>Raziskali bomo, kako nastajajo lažne novice, kako se širijo in kakšen vpliv imajo na posameznika in družbo. Spoznali bomo klasifikacije lažnih novic, problem verodostojnosti virov ter metode, s katerimi lahko preverimo njihovo zanesljivost.</p> <p>Preučili bomo tudi jezik lažnih novic in slogovne prijeme, ki jim dajejo moč. Na konkretnih primerih bomo analizirali značilnosti lažnih novic ter razvili kompetence kritičnega branja, preverjanja virov in razlikovanja med resničnimi in lažnimi novicami o okoljski krizi.</p>
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	gospodarstvo; negospodarstvo; študenti
Obseg v urah:	od 4 do 6
Oblika dela:	v živo, predavanje/delavnica
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	dezinformacije, okoljska kriza, kritično mišljenje, medijska pismenost, resničnost informacij

Ljubim te zeleno, toda – ali si res zeleno? Problem *greenwashinga* pri podjetjih – zakaj in kako ga preseči

Področje:	sociologija
------------------	-------------

Vsebina:	<p>Udeleženke in udeležence bomo seznanili z oglaševalskimi triki, ki jih uporabljajo organizacije za povečanje prodaje/profita, pri čemer bo poseben poudarek namenjen novim okoljskim vrednotam in uporabi <i>zelenih</i> dejavnikov v oglaševanju. Pozornost bo namenjena terminu <i>greenwashing</i> in definiciji <i>zelenega zavajanja</i> ter njegovim posledicam za okolje in podjetja. Predstavili bomo sedem grehov zelenega zavajanja in primere tovrstnega zavajanja na praktičnih primerih. Obenem bomo izpostavili, na kaj moramo biti pozorni, da se temu zavajanju izognemo, ter predstavili primere dobrih praks podjetij. Razpravljali bomo o pričakovanih podjetnikih, ki jih imajo od državnih institucij in predpisov ter pričakovanih in željah podjetnikov glede ukrepov za varovanje okolja.</p> <p>Ob samostojnem delu bodo udeleženke in udeleženci pripravili primer lastnega oglaševalskega koncepta po načelih odgovornosti, transparentnosti in verodostojnosti. Spoznali bodo, kako lahko komunikacija v oglaševanju zavaja potrošnika in kako se temu izogniti.</p>
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	gospodarstvo
Obseg v urah:	10
Oblika dela:	predavanje, razprava, samostojno delo, delo v živo ali na daljavo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	<i>greenwashing</i> , oglaševanje, podjetja, trajnostna komunikacija, družbena odgovornost

Moč mestnih dreves – odločevalski vidik

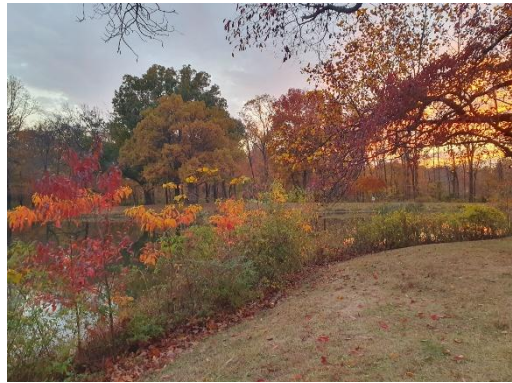
Področje:	prevodoslovje
------------------	---------------

Vsebina:	Praktični primeri za zeleni urbanizem dajejo namige za upravljanje in odločanje: Koliko bomo investirali v zdravo urbano okolje? Nizozemski urbanist dr. Cecil Konijnendijk je leta 2021 v članku <i>Introducing the 3-30-300 rule</i> predlagal, da bi vsak prebivalec mesta z okna moral videti vsaj 3 velika starejša drevesa; da bi bilo vsako mesto v 30 odstotkih ulic zeleno ter da bi vsak prebivalec imel v krogu največ 300 metrov na voljo vsaj 1 hektar veliko parkovno zeleno površino. Postal je svetovalec lokalnih skupnosti po svetu. In v Sloveniji? Mariboru je z zelenjem porasel v 6,85 odstotka. Vsako mestno drevo torej šteje. Ogledamo si primere nujnih in nenujnih posekov, primere vplivov javnega mnenja na odločitve lokalnih odločevalcev po Sloveniji, problem časa, ki se ga ne da kupiti, ter v tujini že izvajanih politik presejanja zastarelih prostorskih rešitev ter proračunskih premis.
-----------------	--

Predvidena ciljna skupina:	negospodarstvo
Obseg v urah:	4
Oblika dela:	predavanja, skupinsko delo, diskusija, kviz; delo v živo, na daljavo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	zeleni urbanizem, zdravje v mestih, naravna dediščina, trajnostnost, sobivanje z naravo

Narava v leposlovju – Bambi in drugi primeri iz nemške književnosti

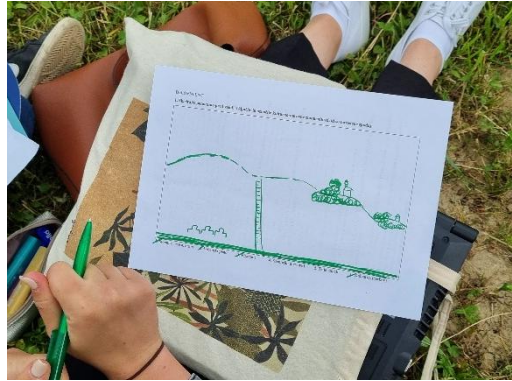
Področje:	prevodoslovje
------------------	---------------

Vsebina:	Na mikaven način približati razmerja v naravi, je podan oris literarnega žanra, katerega ime še ni utrjeno – naravopisje (mednarodni okvir). Literarni slogi in žanri idile, pastorage, poezije narave, potopisne proze, esejev o naravi idr., sodijo v polje ekokritike. Sledi predstavitev ekološkega romana <i>Bambi</i> Felixa Saltna in drugih primerov iz književnosti, podane so prvine animalistične etike. <i>Bambi</i> je »aktualen roman, uporaben tako za kostanj pred Dramo ali drevored v Pivoli kot za odpenjanje psov z verig, naseljevanje volkov ali razmere v klavnica, na piščančjih farmah«, še posebej »živalski ekoroman, kritika antropocena in človeškega napuha, ki seka drevesa in pobija bitja, kot se mu zljubi« (Vir: Delo, 2023). In ker nosi roman poseben naravovarstveni apel: »skozi mamljivost tega jezika bi otroci in odrasli lahko spet našli pot nazaj v naravo.« (Vir: TV SLO, 9. 12. 2023.)
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	negospodarstvo
Obseg v urah:	4
Oblika dela:	predavanja, skupinsko delo, diskusija, delavnica; delo v živo, na daljavo
Jezik izvedbe:	slovenski (z vključitvijo besedil v nemškem jeziku)
Ključne besede:	živali v leposlovju, evropska književnost, naravna dediščina, trajnostnost, sobivanje z naravo

**Od skrbi o okolju k skrbi za okolje –
kako učence usmeriti h
konstruktivnemu spoprijemanju s
podnebno anksioznostjo**

Področje: psihologija

Vsebina:

Obravnavali bomo vplive podnebnih sprememb in okoljske krize na duševno zdravje ter ponudili znanstveno utemeljen okvir – zlasti za delo šolskih svetovalnih delavcev z osnovno- in srednješolci. Udeleženke in udeležence bomo seznanili s konceptom podnebne anksioznosti ter njeno razširjenostjo med mladimi v tujini in v Sloveniji. Tako jo bodo razlikovali od sorodnih konstruktov ter razumeli, kako se povezuje z drugimi psihološkimi dejavniki in okoljskimi stresorji. Razvijali bodo spretnosti prepoznavanja opozorilnih znakov pri mladih, načrtovali bodo ustrezne korake obravnave in napotitve ter kritično ovrednotili izhodišča, izzive in omejitve pri zmanjševanju podnebne anksioznosti. Seznanili se bodo z dosedanjimi raziskavami intervencij in na tej osnovi oblikovali nabor pristopov za spodbujanje konstruktivnega spoprijemanja s podnebno anksioznostjo. Predstavljene bodo različne ravni intervencij, od individualnih strategij (npr. regulacija čustev, strukturiranje informacij) do razrednih, šolskih in skupnostnih ukrepov (npr. vključenost, participacija, smiselno projektno in sodelovalno delo). Z usmerjeno izmenjavo izkušenj in primerov dobrih praks bodo oblikovali prilagojene rešitve za svoje okolje ter pripravili kratek, izvedljiv načrt uporabe pridobljenega znanja v svetovalnem delu na osnovni ali srednji šoli.

Predvidena ciljna skupina:	svetovalni delavci in svetovalne delavke v srednjih šolah in zadnjem triletju osnovne šole
Obseg v urah:	6
Oblika dela:	interaktivna predavanja z razpravo, sodelovalno delo, individualna refleksija
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	podnebna anksioznost, duševno zdravje, mladostniki, skrb za okolje, šolsko svetovanje

Okoljska etika za zeleni prehod – filozofija za otroke v vzgoji za prihodnost

Področje:	filozofija
------------------	------------

Vsebina:	<p>Živimo v svetu, ko so vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj (dalje VITR) in odgovoren odnos prihodnjih generacij do okolja ključni. Tega ne potrjuje le 17 ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov, temveč tudi spreminjajoče se podnebje, ki smo mu priča. Najpomembneje pri VITR je, da sta vzgoja in izobraževanje izpeljana strokovno in na podlagi najnovejših dognanj pedagoške stroke. Mednje prav gotovo sodijo metode filozofije za otroke, posebnega programa, ki stavi na aktivno sodelovanje otrok in posledično njihovo poglobljeno razumevanje etičnih smernic pri ravnanju z okoljem. Izobraževanje je naravno izrazito interdisciplinarno in aktivno, udeleženske in udeleženci se ob številnih dejavnostih v praksi urijo v veščinah, ki so potrebne za razvijanje kritičnega mišljenja na omenjenem področju. Po končanem izobraževanju so ob predpostavki primerne predhodne temeljne izobrazbe (vzgojitelji, vzgojiteljice, učitelji, učiteljice razrednega pouka ipd.) usposobljeni za samostojno vodenje dejavnosti s področja okoljske etike za različen spekter učencev in otrok.</p>
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	vzgojitelji in vzgojiteljice; učitelji in učiteljice vseh razredov osnovne in srednje šole
Obseg v urah:	9
Oblika dela:	predavanje, didaktične igre, sokratski dialog, skupinsko delo, delo na daljavo ali v živo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	okoljska etika, filozofija za otroke, trajnostnost, kritično mišljenje, vzgoja

Okoljska soba pobega

Področje: psihologija

Vsebina:

V izobraževanju bomo povezali izkustveno učenje v okoljski sobi pobega s teoretičnim okvirom zelenih kompetenc, pri čemer bo vsak izziv neposredno vezan na učne cilje in pričakovane izide. Na tej osnovi bodo obravnavana temeljna izhodišča teorij prookoljskega vedenja ter na posameznika osredinjene intervencije, ki bodo ponazorjene na primerih ločevanja odpadkov, uporabe obnovljivih virov, zmanjševanja ogljičnega odtisa hrane ter razumevanja posledic (ne)trajnostnih praks na individualni, lokalni in nacionalni ravni. Razprava bo izpostavila, kako se različni uvidi (npr. motivacijski mehanizmi, norme, navade, povratne informacije) lahko prevedejo v praktične spodbude za zeleno vedenje.

Sledili bosta refleksija o izkušnjah iz okoljske sobe pobega in razprava o prenosu spoznanj v prakso – s poudarkom na izvedljivosti ukrepov v šolskem okolju. Prikazali bomo uporabo okoljske sobe pobega kot edukacijskega orodja: udeleženske in udeleženci bodo načrtovali učne cilje, strukturo izzivov, navodila za svetovalce in svetovalke (facilitatorje in facilitatorke), merila spremljanja uspešnosti in osnovni protokol za evalvacijo, ter pripravili kratke, prilagojene predloge za implementacijo v šolskem kontekstu.

Predvidena ciljna skupina:	svetovalni delavci in svetovalne delavke; učitelji in učiteljice v srednjih šolah; študenti in študentke; dijaki in dijakinje
Obseg v urah:	4
Oblika dela:	sodelovalno delo, skupinska razprava, individualna refleksija
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	izkustveno učenje, trajnostnost, prookoljsko vedenje, zelene kompetence, izobraževalne igre

Permakultura

Področje: geografija, biologija

Vsebina:	Permakultura ni le način pridelave hrane, ampak filozofija življenja, ki povezuje ljudi, naravo in ekonomijo v trajnostno celoto. Izobraževanje bo prikazalo samooskrbno pripravo zdravih in odpornih ekosistemov na vrtu, v skupnosti, podjetju ali mestu. Praktične veščine: kompostiranje in regeneracije tal, načrtovanje permakulturnega vrta. Trajnostno bivanje v objektih, ki jih je možno postaviti tudi na kmetijskih zemljiščih. Navdih in mreženje. Uporaba starih znanj za prepoznavanje zemeljskih energij, ki vplivajo na počutje; možne rabe tal s pomočjo radiestezijskih pripomočkov, varovanje prsti, rastlin, vode in ozračja brez hlevskega gnoja, fitofarmaceutskih sredstev in rastnih pospeševal.
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	nosilci, nosilke dejavnosti na podeželju; mladi prevzemniki, mlade prevzemnice kmetij; inštituti, zavodi; samostojni podjetniki, samostojne podjetnice; inovativna in zagonska podjetja (startup); naravovarstveniki; šole; študenti in študentke
Obseg v urah:	30
Oblika dela:	– interaktivni seminar – dinamična predavanja s primeri dobrih praks iz Slovenije in tujine – na daljavo; – praktične delavnice – skupinsko načrtovanje permakulturnega sistema, demonstracije kompostiranja, zbiranja deževnice, ustvarjanje rodovitne zemlje, ogled trajnostnih objektov, priprava rastlinske prehrane: Učni poligon za samooskrbo Dole; – izmenjava idej – prostor za razprave, mreženje in soustvarjanje projektov, skupne prijave na aktivnosti.
Jezik izvedbe:	slovenski, lahko tudi angleški, nemški, hrvaški/srbski
Ključne besede:	permakultura, samooskrba, trajnostno kmetovanje, regeneracija tal, agroekologija

Opomba: Vsebine iz permakulture so globalno razširjene in prepoznane kot orodje za zmanjševanje revščine in lakote, zato s temi znanji in veščinami pomagamo sebi in drugim. V sodobnem svetu je permakultura odmik od potrošništva in pot k odgovornemu načinu življenja z naravnimi viri in zakonitostmi narave. Znanja omogočajo življenje »off-grid«, kar pomeni bivanje brez priklopa na javno infrastrukturo – brez električnega omrežja, vodovoda ali kanalizacije. Ljudje, ki živijo tako, pogosto uporabljajo sončno energijo, deževnico, kompostna stranišča ter druge samozadostne in okolju prijazne rešitve. Praktičen primer je Učni poligon za samooskrbo Dole, ki je sicer povezan z javnimi sistemi, ima pa vse sisteme za neodvisno življenje.

Podnebne spremembe in okoljski migranti

Področje: geografija, biologija

Vsebina:	<p>Podnebne spremembe v 21. stoletju predstavljajo resno grožnjo za nadaljnji razvoj človeštva, predvsem pa ogrožajo njegov obstoj v najbolj ogroženih območjih. Zaradi višjih temperatur se talijo ledeniki in led na polarnih območjih, to pa vpliva na dvigovanje gladine morja. V nekaterih predelih sveta so vse pogostejši ekstremni vremenski dogodki in padavine, v drugih ekstremni vročinski valovi in suša.</p> <p>Stalne oziromačasne migracije prebivalstva so bile od nekdaj ena najpomembnejših strategij za preživetje ljudi, ki so jih doletele naravne katastrofe. Z večanjem obsega posledic podnebnih sprememb v mednarodni skupnosti narašča skrb glede posledic migracij, ki izhajajo iz okoljske degradacije, zlasti tistih, ki lahko privedejo do nasilnih konfliktov v območjih priseljevanja podnebnih migrantov. Zaradi tega so zelo pomembni t. i. prilagoditveni ukrepi, s katerimi bi lahko zmanjšali obseg in število podnebnih migrantov. Udeleženske in udeleženci spoznajo osnovne dejavnike in posledice podnebne krize s poudarkom na prerazporeditvi in migracijah prebivalstva iz najbolj prizadetih območij na svetu (s primeri).</p>
-----------------	--

Predvidena ciljna skupina:	študenti in študentke; učitelji in učiteljice; negospodarstvo
Obseg v urah:	6
Oblika dela:	predavanja, delo v živo ali na daljavo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	podnebne spremembe, migracije, prilagoditveni ukrepi, globalni izzivi, okoljska varnost

Politično komuniciranje okoljske krize

Področje:	psihologija
------------------	-------------

Vsebina:

Izobraževanje bo sistematično povezal temeljne koncepte množičnega komuniciranja z zahtevami komuniciranja podnebne krize na nacionalni, občinski in lokalni ravni. Udeleženci in udeležence bomo najprej seznanili s teoretičnimi temelji za razumevanje posebnosti komuniciranja znanstvenih spoznanj na področju ozaveščanja o vzrokih, razsežnostih in posledicah okoljske krize ter spodbujanja prookoljskega vedenja, nato bodo na konkretnih primerih razvijali jasna in verodostojna sporočila za strokovno in širšo javnost ter izbirali primerne kanale za posredovanje znanstvenih ugotovitev. Posebna pozornost bo namenjena strateški rabi spletnih socialnih omrežij, prilagajanju komunikacije različnim manjšinskim skupinam ter prepoznavanju tipičnih ovir pri prenosu znanstvenih spoznanj v javnost. S kritično presojo primerov iz Slovenije in tujine bodo udeleženci oblikovali jedrnat komunikacijski načrt za izbrano raven delovanja, pri čemer bo poseben poudarek namenjen opredelitvi pričakovanih ovir in oblikovanju načrta spremljanja. Na koncu izobraževanja bodo na osnovi povratnih informacij vodili izobraževanja in sodelovanja vseh v skupini izboljšali pristop ter določili naslednje korake za implementacijo v svojem okolju.

Predvidena ciljna skupina:	negospodarstvo (aktivisti in aktivistke, politični odločevalci in politične odločevalke)
Obseg v urah:	6
Oblika dela:	interaktivna predavanja z razpravo, sodelovalno delo, individualna refleksija
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	komunikacija, politika, podnebna kriza, javnost, strateško komuniciranje

Problemsko poučevanje okoljske problematike pri predmetu sociologija v srednjih šolah

Področje: sociologija

Vsebina:	<p>Na podlagi rezultatov raziskav tako v Republiki Sloveniji kot tujini bodo udeleženke in udeleženci dobili vpogled, kako mladi doživljajo okoljsko krizo. Seznanili se bodo tudi z vključenostjo okoljskih vsebin v učnem načrtu in učnem gradivu pri predmetu sociologija v srednješolskem izobraževanju ter z možnostmi za izboljšave. Predstavili bomo torej konkretne predloge, pri katerih vsebinah bi bilo mogoče vključiti tematike, povezane z okoljsko krizo in s komuniciranjem te pri poučevanju predmeta sociologija, in na kakšen način, npr. z uporabo interaktivnih orodij, virtualno sobo pobega, dokumentarnimi filmi, vključevanjem terenskega dela v pedagoški proces ipd. Izpostavili bomo tudi možnosti medpredmetnega povezovanja, zlasti povezovanja z zgodovino.</p> <p>V praktičnem delu bodo udeleženke in udeleženci pripravili in izvedli aktivnosti na temo okoljske problematike pri pouku sociologije.</p>
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	študenti in študentke pedagoških smeri; učitelji in učiteljice sociologije
Obseg v urah:	12
Oblika dela:	predavanje, samostojno delo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	okoljska vzgoja, sociologija, pedagoške metode, problemsko učenje, medpredmetno povezovanje

Senzibilizacija in vključevanje zaposlenih za trajnostno delovno okolje

Področje: pedagogika

Vsebina:	<p>Prostor ima ključno vlogo v našem življenju, saj vpliva na naše zdravje, počutje in uspešnost. Delovno okolje ni le kraj za opravljanje nalog, temveč tudi prostor, ki spodbuja kreativnost, sodelovanje in izmenjavo idej. Smo sooblikovalci in sooblikovalke prostora, zato je pomembno, da razmislimo, kako ga uredimo in kako v njem delujemo. Prostorski pogoji neposredno vplivajo na interakcijo med telesnim in duševnim razvojem, zato moramo ustvarjati okolja, ki omogočajo izpolnjevanje potreb in spodbujajo različna sodelovanja.</p> <p>Osredinjamo se na doživljajske in subjektivne dimenzije prostora, ki ga lahko aktivno preoblikujemo. Raziskujemo temeljne potrebe, ki jih uresničujemo v različnih prostorih, ter iščemo trajnostne in družbeno odgovorne rešitve. Cilji izobraževanja vključujejo spodbujanje razmišljanja o prostoru, krepitev individualne in skupne zavesti, izkušanje zelenih površin, izražanje estetske vrednosti prostora prek fotografije ter preoblikovanje delovnega okolja v skladu s trajnostnimi načeli.</p>
-----------------	--

Predvidena ciljna skupina:	organizatorji in organizatorke delovnih procesov; vodilni in vodilne v podjetjih; javni sektor
Obseg v urah:	6
Oblika dela:	predavanje, delavnice, individualno delo, sodelovalno učenje projektno delo; delo v živo (možno delno tudi na daljavo)
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	trajnostnost, delovno okolje, prostor, dobro počutje, družbena odgovornost

Opomba: Velikost skupine: do največ 12 posameznikov.

Sovražnik ali sopotnik – umetna inteligenca v sodobni dobi

Področje:	zgodovina
------------------	-----------

Vsebina:

Udeleženke in udeleženci se bodo na podlagi izbranih primerov iz zgodovine seznanili, da so odkritja, ki so močno spremenila človekov vsakdan, nosila določeno mero skepticizma. Podobno je tudi z uporabo orodij, ki temeljijo na umetni inteligenci. Na izbranih premerih bodo izpostavili pozitivne in negativne vidike njene uporabe ter njen vpliv na okolje. Udeležene bodo seznanili z aplikacijami, ki temeljijo na umetni inteligenci in lahko pomagajo pri komuniciranju in soočanju z okoljsko krizo. V nadaljevanju se bodo osredinili na uporabo umetne inteligence v pedagoškem procesu. Naslovili bodo priložnosti, izzive in pomisleke, ki jih prinaša, nato pa bodo predstavili nekaj praktičnih orodij ter podrobneje na primeru enega od njih prikazali njegovo uporabnost pri izobraževanju in raziskovanju.

Udeleženke in udeleženci bodo ozaveščeni, da umetna inteligenca upravičeno prinaša tako številne nove možnosti kot strahove. Spoznali bodo teoretične in praktične vidike njene uporabe v pedagoškem procesu, kar bo omogočalo njeno učinkovitejšo in preiščljeno uporabo.

Predvidena ciljna skupina:	študenti in študentke
Obseg v urah:	10
Oblika dela:	predavanje, samostojno delo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	umetna inteligenca, tehnologija, okoljski vplivi, izobraževanje, digitalna orodja

Spodbujanje prookoljskega vedenja pri zaposlenih

Področje:	psihologija
------------------	-------------

Vsebina:

Namen izobraževanja je udeleženske in udeleženci opremiti z metodami za spodbujanje prookoljskih vedenj in razvoj prookoljske organizacijske kulture. Uvodni del je namenjen pojasnitvi vloge vodij pri spodbujanju prookoljskih vedenj in spremembi oziroma kreptivi prookoljske organizacijske kulture. Sledi sklop o oblikovanju sporočil o trajnostnih ciljih ter o izbiri in kombiniranju različnih motivacijskih strategij za spodbujanje prookoljskega vedenja pri zaposlenih. Posebna pozornost je namenjena prepoznavanju ključnih ovir pri spodbujanju trajnostne organizacijske kulture in uvajanju vedenjskih sprememb ter oblikovanju izvedljivih rešitev, primernih za različne organizacije. Udeleženi bodo spoznali, kako trajnostnost povezati s kreptitvijo blagovne znamke delodajalca ter kako postaviti merljive kazalnike uspeha in načrtovati spremljanje napredka. Predstavljeno bo, kako oblikovati jasna sporočila o trajnostnih ciljih in prookoljskem vedenju za različne segmente zaposlenih. Nato bodo na podlagi pridobljenega znanja in primerov dobrih praks pripravili osnutek smernic za interno komunikacijo trajnostnih ciljev.

Na koncu bodo razvili akcijski načrt za spodbujanje prookoljskega vedenja, prilagojen specifičnim potrebam njihove organizacije.

Predvidena ciljna skupina:	vodje delovnih organizacij
Obseg v urah:	6
Oblika dela:	interaktivna predavanja z razpravo, sodelovalno delo, individualna refleksija
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	prookoljsko vedenje, trajnostna kultura, organizacijska psihologija, motivacija, komunikacija

Stres zaradi vročinskih valov v urbanem okolju

Področje: geografija, biologija

Vsebina:

Danes več polovica svetovnega prebivalstva živi v urbanem okolju, ki se zaradi globalnih podnebnih sprememb, spremenjene rabe tal v mestih in antropogenih virov energije segreva še hitreje kot preostali svet. Ukrepi za blaženje vedno pogostejših vročinskih valov v urbanih okoljih so zato eden od največjih izzivov, s katerimi se srečuje naša civilizacija.

V izobraževanju bodo udeleženske in udeleženci spoznali teoretične osnove vzrokov za spremembe naravnih ekosistemov v antropogene. Usvojili bodo glavne značilnosti antropogenih ekosistemov (kot so viri energije, energijska gostota, spremembe biogeokemičnih krogotokov). Spoznali bodo pomen raziskovanja urbanih ekosistemov, glavne vzroke za razvoj mestnega podnebja in posledice oblikovanja mestnega podnebja. Spoznali bodo vire podatkov, s pomočjo katerih lahko analiziramo pojav mestnega podnebja in mestnega toplotnega otoka, ter metode analize in interpretirali rezultate na konkretnih primerih, interpretacijo velikosti, oblike in intenzivnosti mestnega toplotnega otoka in njegov letni režim. Samostojno bodo na osnovi konkretnih primerov pripravili predloge blaženja negativnih učinkov mestnega podnebja v lokalnem okolju.

Predvidena ciljna skupina:	študenti in študentke
Obseg v urah:	10
Oblika dela:	predavanja, seminarske vaje
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	vročinski valovi, urbana okolja, podnebne spremembe, toplotni otok, prilagoditev

Suša vzame en kos kruha, moča pa dva – percepcija podnebnih sprememb v zgodovini

Področje:	zgodovina
------------------	-----------

Vsebina:

V izobraževanju bomo obravnavali zgodovinski vidik posledic vročinskih valov, suš in poplav ter kako so ti pojavi vplivali na zgodovinsko dogajanje. Ob tem bo poudarek namenjen pomembnosti analize in razumevanja preteklih suš za učinkovitejše odpravljanje posledic suš v sodobnosti in priprave ustreznih ukrepov boja proti njim. Osredinili se bomo predvsem na pojav poplav, vročinskih valov in suše na Slovenskem ter na način, kako so bili ti dogodki komunicirani v medijih, zlasti časopisju. V drugem delu bodo udeleženske in udeleženci s samostojno analizo časopisnega gradiva preučevali pojavnost hujših poplav v preteklosti na območju Republike Slovenije in njihove posledice.

Spoznali bodo, da so bili suše, vročinski valovi in poplave običajni pojavi tudi v preteklosti (a manj pogosti). Seznanili se bodo, kako je javnost dojemala te pojave nekoč in kako jih danes. Pozornost bo namenjena tudi komunikaciji medijev o omenjenih pojavih v preteklosti in sedanjosti.

Predvidena ciljna skupina:	študenti in študentke
Obseg v urah:	12
Oblika dela:	predavanje, samostojno delo; delo v živo ali na daljavo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	suša, poplave, zgodovina, podnebne spremembe, medijska analiza

Svetlobna onesnaženost

Področje: geografija, biologija

Vsebina:	<p>Svetlobno onesnaževanje predstavlja eno od novejših oblik onesnaževanja okolja. V izobraževanju bodo udeleženske in udeleženci spoznali vzroke in posledice svetlobnega onesnaževanja kot nove oblike onesnaževanja okolja in metode analize stanja svetlobne onesnaženosti v pokrajini. Spoznali bodo vire in rabo aktualnih podatkov o svetlobni onesnaženosti po državah in v danih pokrajinah na Zemlji ter interpretacijo vzrokov in posledic za razlike v svetlobni onesnaženosti. Usvojili bodo metode meritve svetlobne onesnaženosti in interpretacijo rezultatov meritev .</p> <p>Samostojno bodo pripravili predloge zmanjšanja svetlobnega onesnaženja v lokalnem okolju.</p>
-----------------	--

Predvidena ciljna skupina:	študenti in študentke
Obseg v urah:	10
Oblika dela:	predavanja, seminarske vaje
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	svetlobna onesnaženost, ekologija, meritve, okoljska zaščita

Učenje za trajnostnost skozi knjigo in film

Področje:	anglistika
------------------	------------

Vsebina:	<p>Ozaveščanje o trajnostnosti ter o pomenu trajnostne komunikacije bo ključno za prihodnje generacije. Kako lahko te vrednote postanejo del kurikula v izobraževanju?</p> <p>Udeleženke in udeleženci bodo s knjigo in filmom na interaktiven način raziskovali, kako trajnostnost vpliva na naše vsakdanje življenje ter kako jo lahko z literarnimi deli, s filmi in z videovsebinami vključimo v pouk tujega jezika v osnovni in srednji šoli. V izobraževanju ponujamo vpogled v sodobne prakse ekološko ozaveščenega ravnanja na individualni in skupnostni ravni, pri čemer je poudarek na spoštovanju narave, kulturni dediščini ter odgovornem življenjskem slogu. Poleg tematske obravnave trajnostnosti in zelenih vsebin izobraževanje služi tudi promociji branja in veščinam kritičnega izbiranja primernih videovsebin za uporabo v razredu, kar bo učitelje in učiteljice opremilo z znanjem in idejami za izbiro primernih literarnih del (kratkih zgodb, poezije, dramskih besedil, besedil pesmi iz sodobne glasbene produkcije, filmov, televizijskih vsebin itd.) in kritičnih besedil, ki se na ta literarna dela nanašajo (člankov, razprav, reportaž, intervjujev ipd.).</p>
-----------------	--

Predvidena ciljna skupina:	učitelji in učiteljice angleščine v osnovnih in srednjih šolah
Obseg v urah:	4
Oblika dela:	predavanje, delavnica, delo v skupinah
Jezik izvedbe:	angleški in/ali slovenski
Ključne besede:	trajnostnost, okoljska književnost, film, poučevanje, ekološka vzgoja

Učinkovita komunikacija kot ključ do boljše promocije ekološke hrane

Področje: jezikoslovje, komuniciranje

Vsebina:	<p>Najbrž se vsi strinjamo, da ima ekološko pridelana hrana pozitivne učinke tako na ohranjanje zdravja človeka kot na okolje. Pa vendar se še vedno premalo kupcev odloča zanjo, to pa kaže na potrebo po učinkovitejši promociji, ki bi povečala osveščenost kupcev in jih spodbudila, da bi izbirali ekološko.</p> <p>Izobraževanje je namenjeno vsem, ki bodisi pridelujejo in prodajajo bodisi so zgolj posredniki pri prodaji ekološko pridelane hrane in bi si želeli povečati osveščenost potencialnih kupcev z namenom povečanja povpraševanja in prodaje svojih izdelkov. Udeleženske in udeležence bomo najprej seznanili z dejavniki, ki botrujejo potrošnikovi izbiri prehranskih izdelkov, in jim nato predstavili elemente učinkovite komunikacije s potencialnimi kupci, ki bo poudarila ključne prednosti ekološko pridelane hrane in pripomogla k večji osveščenosti potencialnih kupcev.</p> <p>Predstavljene bodo tudi dobre prakse povezovanja ponudnikov z lokalnim okoljem (občine, šole, knjižnice itn.), kjer lahko dobra promocija doseže najboljši dolgoročni učinek.</p>
-----------------	--

Predvidena ciljna skupina:	ponudniki ekološke hrane in izdelkov
Obseg v urah:	4
Oblika dela:	predavanje, delavnica, delo v skupinah
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	ekološka hrana, komunikacija, trajnostni marketing, potrošniki, ozaveščanje

Vzgoja kritičnega potrošnika kot podpora pri premagovanju okoljske krize

Področje: pedagogika

Vsebina:

Sodobna potrošniška družba temelji na nenehnem zadovoljevanju želja in posameznika spodbuja k pretirani potrošnji. S tem oblikuje osebnost, ki se vse bolj naslanja na zunanje potrditve, kar vodi v površinsko iskanje zadovoljstva preko nakupovanja in beg pred realnostjo.

V izobraževanju se osredinjamo na razumevanje, kako lahko šolski sistem s preišljenimi vzgojnimi dejavnostmi ponudi protiutež takšnemu načinu življenja. Poudarek bo namenjen razvoju kritičnega mišljenja kot ključne kompetence, ki posamezniku omogoča preseganje individualnih interesov ter prevzemanje odgovorne vloge v skupnosti. Raziskovali bomo načine, kako lahko šolstvo prispeva k oblikovanju posameznika, ki zna razmišljati samostojno in odgovorno.

Cilj izobraževanja je spodbuditi udeleženske in udeležence, da razmišljajo izven ustaljenih okvirov, prepoznajo moč kolektivnega delovanja ter oblikujejo izobraževalne pristope, ki mlade pripravljajo na odgovoren odnos do sebe, narave in skupnosti. Ponudili bomo tudi praktične smernice za aktivno prispevanje k trajnostni prihodnosti.

Predvidena ciljna skupina:	svetovalni delavci in svetovalne delavke; študenti in študentke pedagoških smeri
Obseg v urah:	8
Oblika dela:	predavanja, delavnica, individualno delo, delo v skupinah
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	kritično mišljenje, potrošništvo, vzgoja, trajnostnost, družbena odgovornost

Zbirnik idej za zeleni turizem v našem kraju

Področje:	germanistika
------------------	--------------

Vsebina:	<p>Kaj in zakaj zeleni turizem in kdo vse pridobi z njegovim razvijanjem? Katere primere dobre prakse lahko prenesemo iz tujine in zakaj? Kako lahko razvijemo našo zeleno turistično blagovno znamko?</p> <p>Izobraževanje bo ponudilo odgovore na zgornja in še druga vprašanja. Osrednji cilj izobraževanja je razvijanje idej za razvoj zelenega turizma v kraju, kjer bo izobraževanje potekalo. Ob tem bomo upoštevali najrazličnejše okoliščine in posebnosti kraja.</p> <p>Izobraževanje je namenjeno tistim krajem, ki jih imenujemo <i>skrite ali manj poznane turistične priložnosti</i>, kot tudi razvitim turističnim središčem. Celotno izobraževanje bo potekalo v obliki delavnic, njihov rezultat bodo konkretne ideje, ki jih bo možno uporabiti pri razvoju turizma.</p>
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	negospodarstvo (občine, regije, društva, razvojne agencije ...)
Obseg v urah:	5
Oblika dela:	vsak korak predstavlja eno delavnico; delo v živo ali na daljavo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	zeleni turizem, trajnostni razvoj, lokalne skupnosti, inovativnost, dobre prakse

Opomba: Gradivo, ki bo na izobraževanju uporabljeno, je zasnovano tako, da bo uporabno tudi kasneje kot pomoč pri razvijanju zelenega turizma.

Zunaj je mrzlo. Kdo pravi, da se Zemlja segreva?

Področje:	filozofija
------------------	------------

Vsebina:

Spodbujanje razvoja argumentacijskih kompetenc pri komuniciranju podnebne krize se danes – v poplavi lažnih novic, njihovega fabriciranja in namernega lansiranja – kaže kot nujno orodje za to, da bi lahko vzgojili kritične samostojno misleče posameznike. Ti bi bili s pomočjo obvladovanja osnovnih načel logike in poznavanja najbolj tipičnih napak v procesu zbiranja podatkov in izpeljevanja sklepov iz njih sposobni opredeliti biološke, psihološke (kognitivne ter afektivne) in družbene dejavnike, ki omogočajo, občasno pa tudi izkrivljajo, spoznavni proces ter prepoznati in reševati avtentične probleme.

Kritično mišljenje in učinkovita komunikacija sta nepogrešljivi veščini v katerem koli poklicnem okolju v sodobni globalizirani in računalniški družbi. Na eni strani imamo ljudije takojšen, olajšan dostop do informacij, na drugi strani pa njihova količina zahteva, da delujemo na selektiven in analitičen način ter znamo pridobljeno znanje kritično ovrednotiti.

Cilj delavnice je poudariti izpostavljene sposobnosti, ki so ključne za učinkovit proces reševanja problemov v sodobnem svetu, in vključujejo izbiranje, odločanje in realizacijo.

Predvidena ciljna skupina:	vzgojitelji in vzgojiteljice; učitelji in učiteljice osnovnih in srednjih šol
Obseg v urah:	5
Oblika dela:	frontalna metoda, sokratski dialog, skupinsko delo; delo na daljavo in/ali v živo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	kritično mišljenje, argumentacija, logika, podnebna kriza, filozofija

Življenje vrstno pestrih travnikov Slovenije

Področje:	biologija
------------------	-----------

Vsebina:	<p>V izobraževanju v štirih sklopih obravnavamo vrstno pestre travnike.</p> <p>V prvem se osredinjamo na predstavitev različnih tipov travišč v Sloveniji, zgodovino njihovega nastanka, kmetijsko rabo ter izjemno biotsko pestrost, saj sodijo slovenski travniki na ravni Evrope in globalno med ekosisteme z največjo pestrostjo rastlinskih vrst.</p> <p>V drugem sklopu obravnavamo ekologijo vrstno pestrih travišč z vidika spoznavanja travniških rastlin in njihovih značilnosti ter strategij in dejavnikov, ki vplivajo na uspevanje rastlin.</p> <p>V tretjem obravnavamo ekosistemske storitve travišč – od uporabnosti rastlin do vloge travniških ekosistemov pri soočanju s podnebnimi spremembami, ob hkratnem opozorilu na zmanjševanje njihovih površin in potrebo po varstvenih ukrepih.</p> <p>V četrtem sklopu preučujemo bioetiko, ki obravnava etično presojo v povezavi s travniki, pomen etike in morale ter uporabo modelov etičnega odločanja v bioloških znanostih.</p>
-----------------	---

Predvidena ciljna skupina:	učitelji in učiteljice osnovnih in srednjih šol ter CŠOD; študenti in študentke pedagoških programov
Obseg v urah:	7
Oblika dela:	predavanja, skupinsko delo; delo v živo
Jezik izvedbe:	slovenski
Ključne besede:	biotska pestrost, travniki, ekologija, trajnostno kmetijstvo, bioetika

ZELEN.KOM

Katalog kratkih izobraževanj Filozofske fakultete Univerze v Mariboru

Priprava in urejanje: Tomaž Onič, Barbara Majcenovič Kline, Aleksandra Nuč Blažič, Sara Orthaber, Katja Plemenitaš, Urška Potočnik Černe, Nastja Prajnc Kacijan, Alenka Valh Lopert, Melita Zemljak Jontes

Lektoriranje: Alenka Valh Lopert, Melita Zemljak Jontes

Fotografije: avtorji oz. izvajalci posameznih izobraževanj Filozofske fakultete Univerze v Mariboru; Matic Ačko: čebelnjak Špurej Pukšič v Metavi

Elektronska izdaja

Maribor 2025